www.gazetekadikoy.com.tr

GazeteKadıköy

Yıl: 27 / Sayı: 1367 HAFTALIK BAĞIMSIZ YEREL GAZETE 13 – 19 KASIM 2026

Kadıköylüler Ata'sı için tek yürek oldu

» Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk, vefatının 88. yılında Fenerbahçe Orduevi ile Bostancı Sahili arasında oluşturulan 6,5 kilometrelik geleneksel "Ata'ya Saygı Zinciri" ile anıldı. Soğuk ve yağışlı havaya rağmen yüzlerce Kadıköylünün katıldığı etkinlikte yer alan Kadıköy Belediye Başkanı Mesut Kösedağı, "Atatürk'ün bize bıraktığı Türkiye Cumhuriyeti'ni, o güzel mirası korumaya, hedeflerini ve bize bıraktığı değerleri yaşatmaya devam edeceğiz." dedi ● Sayfa 2'de

'Her şey ortada', hakikat nerede?

DENİZ ÇAKMAK 7'DE

Acı ama gerçek: NAZA'yı topu topu 2 bin 398 kişi izlemiş!

UĞUR VARDAN 11'DE

Güllü Agop'tan önce Şark Tiyatrosu vardı

BERKEN DÖNER 16'DA

Edebiyat Hayatından Hatırlamalar – 391

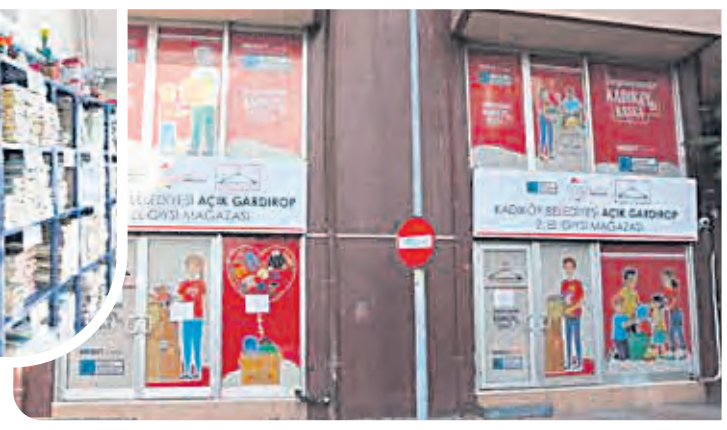
SALİH BOLAT 5'TE

"Beden bağışı değerli bir toplumsal dayanışma biçimi"

Gazeteci ve iletişim danışmanı Sinan Dirlik, bedenini tıp öğrencilerinin eğitimi için bağışladı. "Gencecik tıp öğrencileri bedenim aracılığıyla pek çok bilgi edinecekler. Sonra da bana dokunan eller binlerce insana dokunarak şifa dağıtacak." diyen Dirlik, beden bağışı kararını ve başvuru sürecini anlattı ● Sayfa 13'te

Açık Gardırop ile dayanışma köprüsü

Kadıköy'ün en önemli sosyal paylaşım hizmeti olan Açık Gardırop 2. El Giysi Mağazası, dayanışma ruhunu yaşatmaya devam ediyor. İhtiyaç sahipleriyle bağışçıları buluşturan mağaza; giysi, kitap ve tekstil desteği ulaştırarak güçlü bir yardımlaşma ağı örüyor ● Sayfa 10'da

Dirençli Kadıköy için ortak akıl

» Kadıköy Belediyesi İklim Değişikliği ve Sıfır Atık Müdürlüğü'nün düzenlediği Kadıköy'de İklim Nötr ve Dirençli Kadıköy SECAP 3.0 Uyum Çalıştayı'nda kentin iklim dirençli olması için neler yapılması gerektiği konuşuldu; kentin geleceği için ortak fikirler paylaşıldı ● Sayfa 9'da

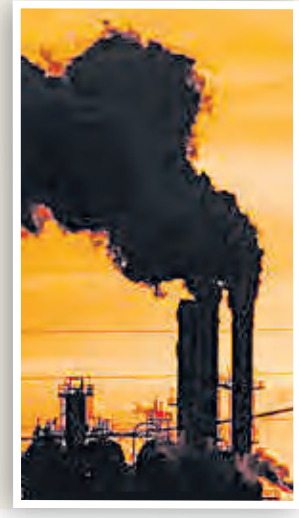

Pasaporttan ehliyete yeni zamlar yolda

» Yeni yılda uygulanacak yeniden değerleme oranı yüzde 27,83 olarak belirlendi. Pasaport ve ehliyet harçlarından IMEI kayıt ücretine, trafik cezalarından çeşitli vergi kalemlerine kadar birçok tutar yeni yılda artacak ● Sayfa 3'te

"Fosil yakıtlar yılda 8 bin 100 can alıyor"

Enerji ve Temiz Hava Araştırma Merkezi ve Temiz Hava Hakkı Platformu'nun raporuna göre fosil yakıt kaynaklı hava kirliliği İstanbul'da yılda 8 bin 100 kişinin ölümüne neden oluyor. Kirliliğin yüzde 52'sini oluşturan fosil yakıtların sağlık üzerindeki ekonomik maliyeti ise yılda 55 milyar doları buluyor ● Sayfa 8'de

Kadınların mücadelesi sinema perdesinde

Kadınların şiddet, ayrımcılık, sansür ve emek sömürüsüne karşı mücadelesini odağına alan 16. Uluslararası Suç ve Ceza Film Festivali, 27 Kasım'da başlıyor. Festivalin Anadolu Yakası'ndaki gösterimlerine Kadıköy Belediyesi Sinematek/ Sinema Evi ev sahipliği yapacak ● Sayfa 7'de

Kadıköylüler, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü aramızdan ayrılışının 88. yılında soğuk ve yağışlı havaya rağmen 6,5 kilometrelik "Ata'ya Saygı Zinciri" oluşturarak andı

Kadıköy Ata'sını "Ata'ya Saygı Zinciri" ile andı

● Seyhan KALKAN VAYİÇ

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Ulu Önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk, aramızdan ayrılışının 88. yılında Kadıköy'de gelenekselleşen "Ata'ya Saygı Zinciri" ile anıldı. Kadıköy Belediyesi ve Kadıköy Belediyesi Gönüllüleri tarafından her yıl düzenlenen anma programı kapsamında, Fenerbahçe Orduevi ile Bostancı Sahili arasında 6,5 kilometrelik zincir oluşturuldu. Soğuk ve yağışlı havaya rağmen 7'den 70'e yüzlerce Kadıköylü anmaya katıldı.

Atatürk'e duyulan sonsuz sevginin, saygının ve özlemin el ele verilerek bir kez daha gösterildiği anmaya, Kadıköy Belediye Başkanı Mesut Kösedağı ile eşi Nihal Kösedağı da katıldı. Saat 09.05'te sirenlerin çalmasıyla yüzlerce yurttaş saygı duruşunda bulundu, ardından İstiklal Marşı'nı okudu. Anmada Kadıköy Belediyesi tarafından dev Atatürk posteri ile Türk bayrağı da açıldı.

"ATATÜRK SEVGİSİ BÜYÜMEYE DEVAM EDECEK"

Kadıköy Belediye Başkanı Mesut Kösedağı, günün anlam ve önemine ilişkin yaptığı açıklamada, "Bugün 10 Kasım, Ata'mızın aramızdan ayrılışının 88. yılı. Ancak bize o kadar güzel bir miras bırakmış ki yağmur, soğuk demeden yurdumuzun 81 ilinde binlerce yurttaşımız şu anda Ata'mızı anıyor. Biz de Kadıköy'de yıllardır sürdürdüğümüz geleneksel 'Ata'ya Saygı Zinciri'ni oluşturuyoruz. Kadıköylülere teşekkür ediyorum, yine bizi yalnız bırakmadılar. Atalarına olan sevgilerini bir kez daha dosta düşmana gösterdiler. Biz her zaman Atatürk'ün bize bıraktığı Türkiye Cumhuriyeti'ni, o güzel mirası korumaya; Atatürk'ün anılarını, hedeflerini ve bize bıraktığı değerleri yaşatmaya devam edeceğiz. Bunu yaparken en büyük desteğimizi Kadıköylü vatandaşlarımızdan, halkımızdan alacağız. Onların da desteğiyle Atatürk sevgisi büyümeye devam edecek." dedi.

"MİNNETTARIZ"

İki buçuk yaşındaki oğlu Ali Alaz'la Ümraniye'den gelerek "Ata'ya Saygı Zinciri"ne katılan Cemre Pak da duygu ve düşüncelerini şöyle paylaştı: "Geçen sene de Ankara'ya Anıtkabir'e gitmiştik. Atamızı anmaya devam edeceğiz. O'na minnettarız. Çok özlüyoruz ve seviyoruz." dedi.

Khalkedon Point yenilendi

Kadıköy Belediyesi, Kriton Curi Parkı'ndaki Khalkedon Point'i yenileyerek yeniden hizmete açtı. Kadıköy Belediye Başkanı Mesut Kösedağı, her mahallede bir tesis açmayı hedeflediklerini söyledi

Kadıköy Belediyesi, Khalkedon Sosyal Tesisleri'ni yenileme ve yeni noktalarla genişletme çalışmalarını sürdürüyor. Bu kapsamda Kriton Curi Parkı'nda bulunan Khalkedon Point de yenilenerek yeniden hizmete açıldı.

Kadıköy Belediye Başkanı Mesut Kösedağı, yenilenen tesiste yaptığı açıklamada, bir ay önce verdikleri sözü tuttuklarını belirterek, "Bir ay önce yine buradan çekim yapmış ve Kriton Curi Kafemizi bir ay içinde yenileyeceğimizi söylemiştik. Sözümüzde durduk. Kriton Curi Parkı'ndaki Khalkedon kafemizi sizlerin hizmetine açtık. Eskiden de güzeldi ancak son dokunuşlarımızla daha sıcak, huzurlu ve hijyenik bir ortam oluşturduk." dedi.

Diğer sosyal tesislerde de yenileme çalışmalarının devam ettiğini belirten Kösedağı, Göztepe Özgürlük Parkı'ndaki Khalkedon restoran ile Koşuyolu ve Millî Hakimiyet Parkı'ndaki park ve Khalkedon tesislerinin de baştan sona yenilendiğini hatırlattı.

Kadıköylülerin yaz ve kış aylarında komşularıyla bir araya gelip sosyalleşebileceği alanlar oluşturmayı amaçladıklarını dile getiren Kösedağı, tesislerde uygun fiyatlar ve geniş menü seçenekleri sunmayı hedeflediklerini belirtti. Her mahallede bir Khalkedon açma hedefini önemsediklerini vurgulayan Kösedağı, bu doğrultuda çalışmaların süreceğini kaydetti.

İGDAŞ'tan verimli doğal gaz kullanımı için öneriler

İGDAŞ, soğuk havalar başlamadan önce doğal gazın verimli kullanımına yönelik vatandaşların günlük yaşamlarında uygulayabilecekleri temel önerileri paylaştı

Doğal gazın verimli kullanılması, enerji kayıplarının azaltılmasına ve faturaların düşürülmesine katkı sağlıyor. Radyatörlerin doğru kullanılması, yalıtım önlemlerinin alınması ve cihazların düzenli bakımının yapılması gibi basit uygulamalarla tasarruf etmek mümkün. İGDAŞ, kış öncesinde doğal gaz kullanımında dikkat edilmesi gereken noktaları hatırlattı.

Evlerde alınabilecek basit önlemler, doğal gaz tüketiminin daha verimli hâle gelmesini sağlıyor. Radyatörlerin önünün eşyalarla kapatılmaması, uzun perdelerin petekleri örtmemesi ve radyatör arkalarında uygun yalıtım malzemelerinin kullanılması, ısının odaya daha etkili yayılmasına yardımcı oluyor. Pencere ve kapı kenarlarında yapılacak yalıtım uygulamaları da ısı kayıplarını azaltıyor.

Oda termostatı ve termostatik vana gibi ekipmanlar, yaşam alanlarının ihtiyaç duyulan ölçüde ısıtılmasını sağlıyor. Binalardaki ısı kayıplarının önemli bir bölümü yetersiz yalıtımdan kaynaklanırken çift camlı pencereler ve uygun doğrama sistemleri de enerji verimliliğini destekliyor.

Bina yalıtımı ve doğal gazın verimli kullanımına yönelik önlemlerin birlikte uygulanmasıyla yüzde 60'a varan tasarruf sağlanabiliyor. Yalnızca bina yalıtımıyla elde edilebilecek tasarruf oranı ise yüzde 40'a ulaşabiliyor.

KOMBİYİ SIK SIK KAPATIP AÇMAYIN

Kombinin sık sık kapatılıp açılması verimli bir kullanım yöntemi olarak değerlendirilmiyor. Kısa süreli evden ayrılıklarda cihazın düşük sıcaklık ayarında çalışmaya devam etmesi, daha tasarruflu bir kullanım sağlıyor. Menfezlerin açık tutulması, sağlıklı yanma koşullarının korunması açısından önem taşıyor. Olası doğal gaz kaçaklarında hava akışına yardımcı olan menfezlerin soğuk havalarda ısı kaybını önlemek amacıyla kapatılmaması gerekiyor.

Doğal gazla çalışan cihazların bakımlarının yılda en az bir kez yetkili servisler tarafından yapılması gerekiyor. Kış öncesinde bakım ve kontrollerin tamamlanması, cihazların uygun koşullarda çalışmasına ve verimliliğin korunmasına katkı sağlıyor. Bacalı kombilerin ise yetkili ve akredite kuruluşlar tarafından periyodik olarak kontrol edilmesi önem taşıyor.

Pasaport, ehliyet, telefon:

2027 zamları belli oldu

Yeni yılda vergi, harç ve trafik cezalarına yapılacak artışta esas alınacak yeniden değerleme oranı netleşti. Pasaport harçları, ehliyet ücretleri, IMEI kayıt bedeli ve trafik cezaları yeni yılda yüzde 27,83 oranında artacak

● **Erhan DEMİRTAŞ**

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) ekim ayı enflasyon verilerini açıklamasının ardından 2027 yılında vergi, harç ve cezalara yapılacak artışta esas alınacak yeniden değerleme oranı yüzde 27,83 olarak hesaplandı. Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi'nin (Yİ-ÜFE) 12 aylık ortalamasına göre belirlenen oran, pasaport ve ehliyet harçlarından IMEI kayıt ücretine, trafik cezalarından çeşitli vergi kalemlerine kadar birçok alanda uygulanacak artışın hesabında esas alınacak. 2027 yılında geçerli olacak kesin vergi ve harç tutarları, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanacak tebliğin Resmî Gazete'de yayımlanması ve ilgili Cumhurbaşkanı kararlarının açıklanmasının ardından netleşecek.

SEYAHAT MALİYETİ ARTIYOR

Yeniden değerleme oranının etkisinin hissedileceği kalemlerin başında pasaport harçları geliyor. Yüzde 27,83'lük artışın uygulanması durumunda 2027 yılında 6 aylık pasaport harcı yaklaşık 3 bin 588 TL'ye, 1 yıllık pasaport harcı 5 bin 245 TL'ye, 2 yıllık pasaport harcı yaklaşık 8 bin 563 TL'ye yükselecek. Üç yıllık pasaport harcı 12 bin 164 TL, 3 yıldan uzun süreli pasaport harcı ise 17 bin 142 TL olacak. Böylece 10 yıllık pasaport almak isteyen bir yurttaşın ödeyeceği harç, 2026 yılındaki 13 bin 410 TL'den 17 bin 143 TL'ye çıkacak.

Yurt dışına çıkış harcı da artıştan etkilenecek. 2026 yılında bin 250 TL olarak uygulanan yurt dışı çıkış harcının, yeniden değerleme oranının aynen uygulanması halinde 2027'de yaklaşık bin 598 TL olması bekleniyor.

IMEI HARCI 70 BİN TL!

Yurt dışından telefon getirenleri de yeni yılda daha yüksek bir maliyet bekliyor. Yurt dışından getirilen cep telefonlarının Türkiye'de kullanılabilmesi için ödenen IMEI kayıt harcı, yüzde 27,83'lük yeniden değerleme oranıyla birlikte 54 bin 258 TL'den yaklaşık 69 bin 358 TL'ye yükselecek. Böylece telefonunu Türkiye'de kullanıma açtırmak isteyen bir yurttaşın ödeyeceği kayıt bedeli yaklaşık 15 bin 100 TL artacak.

EHLİYET MALİYETİ YÜKSELİYOR

Ehliyet almak isteyenleri de yeni yılda harç artışı bekliyor. Yeniden değerleme oranının uygulanması durumunda A sınıfı sürücü belgesi harcı 2 bin 239,90 TL'den yaklaşık 2 bin 863 TL'ye, B sınıfı sürücü belgesi harcı ise 6 bin 754,60 TL'den yaklaşık 8 bin 634 TL'ye yükselecek. Bu tutarlar yalnızca ehliyet harcını kapsıyor. Sürücü kursu, sınav ve diğer belge ücretleri eklendiğinde ehliyet almanın toplam maliyeti daha da artacak.

TRAFİK CEZALARI NE KADAR OLACAK?

Yeniden değerleme oranı trafik cezalarını da doğrudan etkileyecek. Mevzuata göre trafik idari para cezaları yeniden değerleme oranında artırılıyor. Cumhurbaşkanının trafik cezalarında bu oranı değiştirme yetkisi bulunmuyor. Yüzde 27,83'lük artışın uygulanması halinde kırmızı ışıkta geçmenin cezası 5 bin TL'den yaklaşık 6 bin 392 TL'ye, seyir halinde cep telefonuyla konuşmanın cezası da 5 bin TL'den yaklaşık 6 bin 392 TL'ye çıkacak.

Alkollü araç kullanma ihlalinin ilkinde uygulanan ceza 25 bin TL'den yaklaşık 31 bin 958 TL'ye yükselirken, trafikte makas atmanın cezası 90 bin TL'den yaklaşık 115 bin 47 TL'ye ulaşacak. Trafikte kavga amacıyla araçtan inmenin cezası ise 180 bin TL'den yaklaşık 230 bin 94 TL'ye çıkacak. Ehliyeti iptal edildiği halde araç kullananlara uygulanacak ceza da 200 bin TL'den yaklaşık 255 bin 660 TL olacak.

MTV'DE DE ARTIŞ GÜNDEMDE

Motorlu Taşıtlar Vergisi (MTV) de yeniden değerleme oranından etkilenecek kalemler arasında yer alıyor. Ancak MTV'de Cumhurbaşkanının yeniden değerleme oranını değiştirme yetkisi bulunuyor. 2026 yılında yüzde 25,49 olarak hesaplanan yeniden değerleme oranına rağmen MTV artışı yüzde 18,95 olarak uygulanmıştı. 2027 yılında da uygulanacak artışın Cumhurbaşkanı kararıyla değiştirilmesi mümkün.

Emekliler zam bekliyor, geçim mücadelesi sürüyor!

Emeklilerin enflasyon farkına ek seyyanen zam ve iyileştirme beklentisi sürerken, en düşük emekli aylığı açlık sınırının 14 bin 683 TL altında kaldı. Ortalama emekli aylığının asgari ücrete oranı 2002'deki yüzde 122 seviyesinden 2025'te yüzde 84'e geriledi. Emeklilerin önemli bir bölümü ise geçinebilmek için çalışmayı sürdürüyor

● **Erhan DEMİRTAŞ**

Milyonlarca emeklinin gözü, 2027 yılında yapılması planlanan zam oranına çevrildi. TÜİK'in ekim ayı verilerine göre aylık enflasyon yüzde 2,58, yıllık enflasyon yüzde 29,77 oldu. Temmuz-ekim dönemindeki dört aylık enflasyon farkı yüzde 8,29 olarak hesaplandı. Kasım ve aralık verilerinin ardından SSK ve Bağ-Kur emeklilerinin ocak ayındaki zam oranı kesinleşecek. 2027'de enflasyon farkına ek seyyanen zam ve iyileştirme yapılması da gündemde. Düzenlemenin tüm emeklileri kapsaması, artışta yaş ve prim gün sayısının dikkate alınması hedefleniyor.

Sosyal Güvenlik Kurumu'nun (SGK) Ağustos 2026 verilerine göre Türkiye'de yaşlılık aylığı alan kişi sayısı 12 milyon 335 bin 597'ye ulaştı. Temmuz 2026 itibarıyla en düşük emekli aylığı 23 bin 552 TL olarak uygulanıyor. En düşük emekli aylığını alanların sayısı ise 5,5 milyona ulaştı. Emeklilik sonrasında çalışmayı sürdürenlerin sayısı da artış gösterdi. Sosyal Güvenlik Destek Primi (SGDP) kapsamında çalışan emekli sayısı 2017'de 713 bin 571 iken 2023'te 1 milyon 864 bin 988'e, 2025'te 2 milyon 149 bin 227'ye yükseldi. Ağustos 2026 itibarıyla bu sayı 2 milyon 199 bin 236 oldu. SGDP kapsamında çalışan emekli sayısı 2017'ye göre yaklaşık üç katına çıktı. Ağustos 2026 itibarıyla çalışan emeklilerin 1 milyon 970 bin 110'u erkek, 229 bin 126'sı ise kadınlardan oluşuyor.

AÇLIK SINIRI AŞILAMIYOR

Birleşik Metal-İş Sendikası Sınıf Araştırmaları Merkezi'nin (BİSAM) Ekim 2026 raporuna göre dört kişilik bir ailenin sağlıklı ve dengeli beslenebilmesi için yapması gereken aylık asgari gıda harcaması 38 bin 235 TL'ye ulaştı. Barınma, ulaşım, eğitim, sağlık ve diğer zorunlu ihtiyaçların da dahil edildiği yoksulluk sınırı ise 125 bin 606 TL olarak hesaplandı. Dört kişilik bir ailenin yalnızca gıda harcaması için günlük yapması gereken tutar 1.274 TL oldu. Buna göre 23 bin 552 TL olan en düşük emekli aylığı, dört kişilik bir ailenin açlık sınırının 14 bin 683 TL altında kalıyor. En düşük aylık, BİSAM'ın açıkladığı yoksulluk sınırının yaklaşık yüzde 19'una karşılık geliyor.

ASGARİ ÜCRET VE MİLLÎ GELİRİN GERİSİNDE

DİSK-AR'ın Haziran 2026 tarihli İşçi Sınıfının Geçim Krizi Raporu'na göre ortalama emekli aylığının net asgari ücrete oranı 2002'de yüzde 122 iken 2025'te yüzde 84'e geriledi. 2002'de 212 TL olan ortalama emekli aylığı, 174 TL'lik net asgari ücretin üzerindeydi. 2025'te ise 18 bin 490 TL'ye ulaşan ortalama emekli aylığı, 22 bin 105 TL'lik asgari ücretin yüzde 16 altında kaldı.

Raporda, en düşük ve ortalama emekli aylıkları arasındaki farkın da daraldığı belirtildi. 2019'da ortalama emekli aylığı, en düşük aylığın yüzde 91,7 üzerindeyken 2025'te bu fark yüzde 18'e geriledi. En düşük aylığa yapılan artışların diğer emekli aylıklarına aynı ölçüde yansımaması, ortalama aylıkların taban ücrete yaklaşmasına neden oldu.

Emeklilerin millî gelirden aldığı pay da geriledi. Raporda yer alan hesaplamaya göre ortalama emekli aylığının kişi başına millî gelire oranı 2002'de yüzde 46,4 düzeyindeydi. Bu oran 2025'te yüzde 31,6 oldu.

"YÜZDE 22,8'İ YOKSULLUK RİSKİ ALTINDA"

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) İstatistiklerle Yaşlılar, 2025 çalışmasına göre, 65 ve daha yukarı yaştaki nüfus 9 milyon 583 bin 59 kişiye ulaştı. Yaşlı nüfusun toplam nüfus içindeki payı 2020'de yüzde 9,5 iken 2025'te yüzde 11,1'e yükseldi.TÜİK verilerine göre 2025 yılında yaşlı nüfusun yüzde 22,8'i yoksulluk veya sosyal dışlanma riski altında. Bu oran yaşlı erkeklerde yüzde 21,8, yaşlı kadınlarda yüzde 23,6 olarak kaydedildi.

Ajans emekçileri örgütleniyor

Reklam, medya, sinema–TV ve dijital ajanslarda çalışanların düşük ücret, uzun mesai, güvencesizlik ve artan iş yüküne karşı DİSK'e bağlı Sosyal–İş Sendikası öncülüğünde Ajans İşçileri Çalışma Grubu kuruldu

● **Simge KANSU**

Reklam, pazarlama, medya, sinema-TV ve dijital ajanslarda çalışanların ortak sorunlarına karşı DİSK'e bağlı Sosyal-İş Sendikası öncülüğünde Ajans İşçileri Çalışma Grubu kuruldu. Sektördeki hak ihlallerini görünür kılmayı, çalışanların ortak taleplerini güçlendirmeyi ve örgütlülüğü geliştirmeyi hedefleyen grubun temsilcileriyle çalışma koşullarını, ücretleri, fazla mesaiyi ve örgütlenme ihtiyacını konuştuk.

"EMEĞİMİZİN KARŞILIĞINI ALAMIYORUZ"

Çalışma grubu tarafından yapılan açıklamada, ajans işlerinin arkasında ciddi bir emek ve sorumluluk bulunduğu ancak bunun ücretlere yansımadığı belirtildi. Birçok çalışanın yoğun mesaiye rağmen insanca yaşayabileceği bir gelire ulaşamadığı ve temel giderlerini karşılamakta zorlandığı ifade edildi. Açıklamada, düşük ücretlere rağmen çalışanlardan birden fazla kişinin görevini üstlenmelerinin beklendiği, örneğin bir sosyal medya uzmanının içerik üretimi, tasarım, reklam yönetimi, raporlama ve müşteri ilişkilerini aynı anda yürütmek zorunda kalabildiği kaydedildi.

İş yükü ve sorumlulukların artmasına karşın ücretlerin aynı ölçüde yükselmediğine dikkat çekilen açıklamada, sigortanın gerçek ücret üzerinden yapılmamasının emeklilik ve tazminat gibi hakları etkilediği, proje veya müşteri kaybı yaşandığında işten çıkarılma ihtimalinin arttığı vurgulandı. Bu durumun çalışanlarda geçim sıkıntısının yanı sıra gelecek kaygısı da yarattığı belirtildi.

"SORUMLULUK ÇALIŞANA YÜKLENİYOR"

Son dakika talepleri, sürekli değişen iş tanımları ve sıkışık teslim tarihleri nedeniyle mesai saatlerinin uzadığını belirten temsilciler, fazla çalışmaların çoğu zaman ücretlendirilmediğini söyledi. Çalışanlardan hafta sonları ve izin günlerinde de ulaşılabilir olmalarının beklendiğini aktaran temsilciler, işlerin yetişmemesi durumunda sorumluluğun çalışanlara yüklendiğini ifade etti. Aşağılayıcı tutumlar, işten çıkarılma korkusu ve şeffaf olmayan terfi ve zam süreçlerinin de psikolojik baskıyı artırdığı kaydedildi.

Uzaktan ve hibrit çalışma modellerini de değerlendiren temsilciler, "Uzaktan ve hibrit çalışma, ulaşım süresini azaltırken internet, elektrik ve ekipman gibi giderleri çalışanların üzerine bırakabiliyor; aynı zamanda mesai ile özel hayat arasındaki sınırları da belirsizleştiriyor. Bu nedenle gerekli ekipman ve çalışma giderlerinin karşılanması, mesai saatlerinin net olması ve fazla çalışmaların ücretlendirilmesi gerekiyor. Ajanslar yaratıcı ve özgür çalışma ortamları olarak görülse de bu görüntünün arkasında çoğu zaman düşük ücret, uzun çalışma saatleri ve yoğun sorumluluklar bulunuyor. İşini sevmek, ücretsiz mesaiyi ya da emeğinin karşılığını alamamayı kabullenmek anlamına gelmemeli; meslek

ğimize duyduğumuz ilgi, haklarımızdan vazgeçmemizin gerekçesi olamaz." dedi.

"İNSANCA YAŞAMAK İSTİYORUZ"

Çalışma grubu tarafından son olarak şu ifadeler kullanıldı: "Ajans çalışanlarının insanca yaşayabileceği ücretler alması, sigortalarının gerçek ücret üzerinden yatırılması, iş tanımlarının netleşmesi, yeterli sayıda çalışan istihdam edilmesi ve fazla mesailerin karşılığının ödenmesi gerekiyor. Bir kişiye birden fazla kişinin sorumluluğunu yükleyip tek kişinin ücretini vermek kabul edilemez. Düşük ücret, yoğun iş yükü ve güvencesizlik gibi sorunları çoğu zaman bireysel olarak çözmeye çalışıyoruz; ancak işimizi kaybetme korkusu haklarımızı dile getirmemizi zorlaştırıyor. Bu nedenle birlikte hareket ederek ücret, çalışma saatleri ve iş güvencesi konusunda ortak talepler oluşturmak önemli. Benzer sorunları set, prodüksiyon, televizyon ve medya çalışanları da yaşıyor; farklı alanlardaki çalışanların birbirlerinin mücadelesini desteklemesi gerekiyor. Ajans çalışanlarının beyaz yakalı olarak tanımlanması ise emeğiyle geçinen çalışanlar olduğumuz gerçeğini değiştirmiyor. Markaların büyümesi, kampanyaların yetişmesi ve ajansların gelir elde etmesi için çalışırken kendi temel ihtiyaçlarımızı karşılamakta zorlanıyoruz. Artık emeğimizin karşılığını aldığımız, ekonomik olarak güvende hissettiğimiz ve insanca yaşayabildiğimiz çalışma koşulları istiyoruz."

Yaz anısı üzerine bir sergi

Sanatçı Ege Subaşı'nın ilk kişisel sergisi 'Geride Bir Şey Unuttuğumdur', hatıralar, geçicilik ve zamanın bıraktığı izler üzerinden izleyiciyi geçmişle yeniden buluşturuyor. Resim ve yerleştirmelerden oluşan sergi, 5 Aralık'a kadar Chi Art Gallery'de

● **Deniz Şimal TAŞAN**

Sanatçı Ege Subaşı'nın ilk kişisel sergisi 'Geride Bir Şey Unuttuğumdur' 3 Kasım'da Chi Art Gallery'de kapılarını açtı. Danışmanlığını T. Melis Golar'ın üstlendiği sergi, zamanın beden, nesneler ve manzaralar üzerinde bıraktığı izleri ele alıyor. Resim ve yerleştirmeleri bir araya getiren sergi, gündelik hayatın içinde çoğu zaman fark edilmeyen değişimlere odaklanıyor. Geride Bir Şey Unuttuğumdur, 5 Aralık'a kadar sanatseverleri bekliyor.

Hatıralardan yola çıkan serginin basın buluşması, aromaterapi ürünleriyle öne çıkan Tubb Atelier iş birliğiyle düzenlenen koku atölyesi eşliğinde gerçekleştirildi.

MONO NO AWARE

Genellikle figüratif çalışmalar ürettiğini belirten Ege Subaşı, "Daha çok kendimce kurduğum bir metafor var; bunu 'sis perdesi' diye tanımlıyorum. Gördüğümüz imgelerin dağınık olduğu görsel zeminler kuruyorum. Daha çok portre ve figürler üzerinden benlik ve kimlik kavramları üzerine çalışıyorum." dedi. Sergiye beş aydır hazırlandığını söyleyen Subaşı, çıkış noktalarının Japon estetik düşüncesindeki "mono no aware" kavramı olduğunu belirterek, "Bunun aslında tam olarak bir Türkçe karşılığı yok, bir hissi tanımlıyor. Geçiciliğin insan üzerinde yarattığı burukluk hissi diyebiliriz." ifadelerini kullandı.

Serginin geçicilik kavramı üzerine temellendiğini kaydeden Subaşı, serginin kurgusu için "Görsel şemada kurgusal bir yazlık eve geliyoruz. Sergiyi üç bölüme ayırdık: Yolu temsil eden 'peyzaj', örtülerle örtülmüş eşya kesitlerinden oluşan 'yazlık ev' ve figür ile portreler üzerinden oradan ayrıldığımız zaman 'değişen kendimiz'." diye konuştu.

HATIRALAR VE KOKU

Koku atölyesinin yürütücüsü Tuba Sönmez, görsellerin ve kokuların hafızayla kurduğu ilişkiye dikkat çekerek, "Burada hatıralar ve görsellerin bizde oluşturduğu duygu durumuyla bir anımıza gitmek için kokularla bir araya geleceğiz. Normalde bir tabloya baktığımızda bazen gördüğümüz şeyden çok bizde bıraktığı hisle bağ kurarız ya da bir renk bize geçmişten bir anımızı hatırlatabilir. Bunun bir de koku tarafı var. Koku, duygu durumumuzu ve hafızamızı doğrudan etkileyen en önemli duyulardan biri. Burada görsellerle birlikte bazı anılarımızı hatırlayacağız. Kokular aracılığıyla da bilinçaltımızda daha önce yaşadığımız deneyimleri ve onlara yüklediğimiz anıları yeniden ortaya çıkarmayı amaçlıyoruz. Anılarımızla kokuları bağdaştırmak istiyoruz." ifadelerini kullandı.

YAZ ANISI

Koku atölyesini sergi açılışıyla birleştirme fikrinin nasıl ortaya çıktığını anlatan Chi Art Gallery Kurucu Direktörü Çiğdem Özdemir, "Sergi bir yaz anısı üzerine kuruluydu. Anı deyince insanın aklına çoğu zaman fotoğraflar gelir ama benim aklıma koku gelir. Özellikle yaz anısı dediğimiz zaman doğrudan deniz, su ve kum kokusu geliyor. Böyle bir atölye yapsak nasıl olur diye düşündüm. Bunu hafızada iz bırakma fikriyle ele aldım." dedi.

LGS ve YKS'ye *dijital hazırlık*

Kadıköy Belediyesi'nin LGS ve YKS'ye hazırlanan öğrencilere yönelik ücretsiz dijital eğitim desteğine başvurular devam ediyor

Kadıköy Belediyesi, Liselere Geçiş Sistemi (LGS) ve Yükseköğretim Kurumları Sınavı'na (YKS) hazırlanan öğrencilere destek olmak amacıyla ücretsiz Dijital Akademi Eğitim Platformu'nu hayata geçirdi. 8. ve 12. sınıf öğrencilerine yönelik hazırlanan platform, öğrencilerin sınavlara dijital ortamda hazırlanmasına olanak sağlıyor. Platformda, gerçek sınav formatına uygun çevrimiçi deneme sınavları ve soru çözüm videoları yer alıyor. Öğrenciler, seviye belirleme sınavlarıyla gelişimlerini takip edebilecek, ayrıntılı soru çözüm videoları sayesinde eksik oldukları konuları belirleyerek çalışmalarını bu doğrultuda sürdürebilecek.

BAŞVURU İÇİN

Kontenjanla sınırlı olan Dijital Akademi Eğitim Platformu'na başvurular 12 Ekim'de başladı. Platformdan yararlanmak isteyen öğrenciler, Kadıköy Belediyesi'nin resmî internet sitesi üzerinden veya aşağıda yer alan QR kodu okutarak çevrimiçi başvurularını gerçekleştirebilir.

'Pir Sultan'dan eğitime destek gecesi

Pir Sultan Abdal Kültür Derneği Ataşehir Şubesi, eğitime katkı sunmak amacıyla 2. Geleneksel Eğitime Destek ve Dayanışma Konseri düzenliyor

Pir Sultan Abdal Kültür Derneği Ataşehir Şubesi (1 Mayıs Cem Evi) ve Alevi Bektaşi Federasyonu iş birliğiyle bu yıl ikincisi düzenlenecek olan "Geleneksel Eğitime Destek ve Dayanışma Konseri", Hünkar Hacı Bektaşi Veli'nin "İlimden Gidilmeyen Yolun Sonu Karanlıktır" şiarıyla gerçekleştirilecek.

Eğitime katkı sunmak ve toplumsal dayanışmayı büyütmek amacıyla düzenlenen etkinlik, 21 Kasım Cumartesi günü saat 18.00'de Ataşehir'deki İnal Aydınoğlu Kültür Merkezi'nde yapılacak.

Programda, Halk Müziği'nin önemli temsilcilerinden İlkay Akkaya'nın yanı sıra Erkan Top ve Dilan Top sahne alacak. Etkinliğin sunuculuğunu ve sanat yönetimini ise Fotoğraf Sanatçısı ve Şair Mehmet Özer üstlenecek.

Eğitim alanındaki dayanışma ağını güçlendirmeyi hedefleyen konsere ilişkin detaylı bilgi ve iletişim için 0506 033 97 99 ve 0531 377 48 34 numaralı hatlar üzerinden dernek yetkililerine ulaşılabilecek.

KAYIP İLANLARI

Kadıköy Evlendirme Dairesi'nden almış olduğum L 392698 no'lu makbuzumu kaybettim. Hükümsüzdür. **Selim Can DOĞAN**

Kadıköy Belediyesi'nden almış olduğum makbuzu kaybettim.Hükümsüzdür. **Osman Şevket KIZIL**

Kadıköy Evlendirme Dairesi'nden almış olduğum L 431797 no'lu makbuzumu kaybettim. Hükümsüzdür. **Yasin IRIZ**

EDEBİYAT HAYATINDAN HATIRLAMALAR – 391

Usta yazar ve şairlerin eserlerinden küçük alıntılara yer verdiğimiz "Edebiyat Hayatından Hatırlamalar" köşesi bu hafta Salih Bolat ile devam ediyor

Hazırlayan: Leyla ALP

SALİH BOLAT

(3 Temmuz 1956 — 13 Şubat 2022)

Şair, yazar, akademisyen ve Kadıköy'ün değerli isimlerinden Salih Bolat 3 Temmuz 1956'da Adana'da doğdu. İlk ve orta öğretimini Adana'da, yüksek öğrenimini Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi'nin Sosyal Politika Bölümü'nde tamamladı. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü'nde yüksek lisans ve doktora programlarını tamamladı. Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi'nden emekli oldu.

Edebiyat yaşamına 1974 yılında Yeni Adana gazetesinin kültür-sanat sayfasında yayımlanan öyküleriyle başladı. İlk şiiri 1975'te, arkadaşlarıyla birlikte çıkardığı Koza dergisinde yayımlandı. 1977-1980 yıllarında, Ankara'da Yapıt Dergisi ile Halk Evleri Genel Merkezi'nin yazı kurulu üyeliğinde bulundu. 1982-1983 yıllarında yine Ankara'da Petek Dergisi'nin yazı kurulu üyeliğinde bulundu. 1984-1986 yıllarında Yarın Dergisi'nin çalışmalarına katıldı. 1995 yılında, Cem Savran ile Promete Dergisi'ni kurdu. 1980 yılından itibaren Yeni Olgu, Oluşum, Edebiyat 81, Türkiye Yazıları, Süreç, Yeni Düşün, Varlık, Gösteri, Düşler, Şiir-lik, Edebiyat ve Eleştiri, Defter, E, Kaçak Yayın gibi dergilerde şiirler ve yazılar yayımladı. 1995-1997 yıllarında Siyah Beyaz gazetesinde, "Duygusal Düşünceler" adlı köşede yazdı. 1996 yılında, Radyo C'de "Şiir Penceresi" adlı programı yapımcı ve sunucu olarak yürüttü.

İlk şiir kitabı "Yaşanan" 1983 yılında yayımlandı. Bu kitabı Bir Afişin Önünde, Sınır ve Sonsuz, Karşılaşma, Uzak ve Eski, Gece Tanıklığı, Açılmış Kanat, Kanıt ve Atların Uykusu izledi. Şiir kitaplarının yanı sıra edebiyat kuramı, öykü yazarlığı ve iletişim üzerine de çalışmalar kaleme aldı.

Şiirleriyle Akademi Kitabevi Şiir Başarı Ödülü, Yaşar Nabi Nayır Şiir Ödülü, Ceyhun Atuf Kansu Şiir Ödülü, Ahmed Arif Şiir Ödülü ve Behçet Aysan Şiir Ödülü başta olmak üzere çeşitli ödüllere değer görüldü.

13 Şubat 2022'de İstanbul'da yaşamını yitirdi. Bolat'ın Varlık Yayınları tarafından yayımlanan Gittikçe Yakın isimli kitabından "Tren Garları ve Trenler" isimli yazısını paylaşıyoruz

TREN GARLARI VE TRENLER

Taşradaki tren garları nedense hep bir hüzün yansıtır. Sanki "beklemek" fiilinin geniş zamanıdır. Bir işlevi yerine getirmekten çok bir dekor amacıyla oraya koyulmuşlardır. Duvardaki tren tarifeleri, demiryolu haritaları şimdi değil de "bir zamanlar" bu binanın gar olarak kullanıldığını gösterir. Çevresindeki büyük ağaçlara konup kalkan kuşlar istedikleri kadar oraya yuva yapsınlar, yavrularına yiyecek getirsinler, kanatlarıyla güneş taşısınlar, gerçek değildirler. Bir suluboya resmi tamamlarlar, o kadar. Orada, duvar dibindeki gölgede ya da bir bankta oturan bir adam, o bina yapıldığından beri orada oturmaktaymış izlenimi bırakır. Gar binası, bu taşra kasabasının belki de en gösterişli ve sağlam yapısıdır. Yapının mimarı, inşaat bittikten sonra kasabadan bir daha dönmemek üzere ayrılırken, sanki sıradan bir gar binası değil de, kendi anıtını dikmek istemiştir, hep hatırlansın diye. Güneşin altında ısınmış, bekleme salonu ve bilet gişesi ile şefin odası ışık dolu olan bu yalnız ve sessiz gar binası, özellikle gece trenleri girdiği zaman, kendini birden gizemli bir tablonun içinde bulur. İki jandarmanın arasında trenden inen, elleri kelepçeli bir asker kaçağı, yüklerini omuzlamış, trene binmeye çalışan birkaç mevsimlik işçi, en arka vagonun orada, rayların arasında yürüyen siyah bir köpek, bu tablonun dokusunu tamamlar. Garın önündeki direkte asılı bayrak, bütün bunların gerçek olduğuna bizi inandırmak için, rüzgârsız bir öğle vakti, gönderinde hiç kımıldamadan beklemektedir.

Üniversitede okumak için trenle Adana'dan Ankara'ya gidecektim. İstasyonda tren tam kalkmak üzereyken çocukluk arkadaşım Cemil geldi. Bizden daha yoksul bir ailenin çocuğuydu. Okuyamamıştı. Benim gideceğimi son anda duymuş, çalıştığı atölyeden izin alıp koşmuş. Alelacele sarıldık, vedalaştık. Ben trene atladım, pencereden Cemil'e el sallıyordum. Cemil pencerenin altında koşarken bana yarısı içilmiş bir sigara paketi uzattı. "İçerken beni hatırlarsın" dedi. Tren uzaklaştı, Cemil görünmez oldu. Orada pencerenin camına yaslanıp bir sigara içmek için cebimden paketi çıkardım. Fakat o da ne! Sigara paketinde sigara yoktu ama başka bir şey vardı. Parmağımla içindeki şeyi çekince, rulo yapılmış para olduğunu gördüm. İçimde bir sızı ile alnım cama dayalı, öylece kaldığımı hatırlıyorum.

Babam Devlet Demir Yolları'nda çalışıyordu. Bu nedenle çocukluğum ve ilkgençlik yıllarım trenlerde, rayların arasında geçti. Trene ücretsiz binme hakkımız olduğu için, yolculuklarımızı hep trenle yapardık. Üniversitede okurken de Adana-Ankara arasını çoğu kez trenle gidip geldim. Ankara'ya gideceğim zamanlar, ortalıkta hiç görünmeyen babam, tam trenin kalkma vaktinde ortaya çıkardı. Başında demiryolu şapkası, üstünde lacivert demiryolu işçi elbisesi ile beni uğurlamaya gelirdi. Tren ta ilerdeki dönemeçte kaybolana kadar, babam orada, peronun ucunda durur bakardı. El sallamazdı. Babamın orada giderek gözden kaybolması beni çok hüzünlendirirdi.

İlk yıllarda kara trenler vardı. Evimiz istasyona yakın olduğundan sürekli tren düdükleri duyardık. Kara tren düdükleri kişilikli ve anlamlıydı. Örneğin istasyondan hareket eden bir yolcu treni uzun uzun ve keyifli düdük çalardı. Oysa asker taşıyan bir tren, gardan hareket ettiğinde daha uzun ve acıklı düdük çalardı. Eğer yaz mevsimiyse, evimizin avlusunda kurulmuş sofrada akşam yemeği yiyor olurduk ve bu acıklı düdük sesine kulak kesilen babam, yemeğinden bir kaşık alırken, "Gene asker sevkiyatı var..." derdi, kaygıyla bir haber verir gibi. Oysa yük taşıyan kara trenlerin düdük sesleri kısa kısa ve telaşsız çalardı. Evimiz tren kokardı. Daha sonra dizel motorlu lokomotifler çıktı. Toros Ekspresi'ni götüren bu lokomotiflerin karlı dağlardaki zorlu tırmanışlarını hiç unutamam. İşte o zamanlar trenler "bir gurbetten bir gurbete" giderdi. Saygındı. Gerçekten de dünyada bir dağ istasyonunda, yağmur altında bekleyen bir trenden daha güzel bir şey olamazdı.

Demiryollarının ve trenlerin şiirsel bir yanı vardır. Başta Pablo Neruda olmak üzere birçok şairin babasının demiryolu çalışanı olması rastlantı değildir. Ömrümün en az yirmi yılını trenlerde geçirmeme karşın, birbiriyle çarpışan tren hatırlamıyorum. Üstelik trenlerin tek yönlü raylarda gidip geldiğini, günümüz teknolojisine kıyasla daha ilkel koşullarda çalıştığını düşününce, şimdi o trenleri daha bir hayranlıkla hatırlıyorum. Belki de o zamanların yöneticileri daha sorumlu, daha dürüst, işini ve insanını daha çok seven kişilerdi. Bir de karanlıkta, bir makasa yaklaşıldığını bildiren kırmızı ışığın, kutusunda trenleri yalnız başına beklemesini unutamam. Gece trenleriyle oradan geçerken, saygıyla ve gülümseyerek bakardım o kar altındaki yalnız ışıklara.

Dediğim gibi, sevdiğim şairlerin çoğunun babasının demiryolu çalışanı olması ilginçtir. Sanki şiir ile demiryolu arasında büyülü bir ilişki vardır. Şiirin serüveni ile demiryolunun serüveni birbirine benzer. Demiryolu ile yapılan yolculuk (günümüzde Fransa'daki gibi saatte 500 km hız yapan ve bir-iki istasyon dışında hiç durmayan trenleri kastetmiyorum), bir yolculuk değil de bir yaşantıdır, şiir gibi. Şiir, nasıl ki önceden tasarlanmış anlamlara giydirilen bir dil değilse ve kendi dışında referansı olmayan bir dil ise, tren yolculuğu da biraz öyledir. İşte, trenin içinde dolaşılabilmesi, restoran gibi sosyal bir mekânının bulunması, bir yatakta yatılabilmesi, diğer bütün ulaşım araçlarından farklı olarak, yalnızca trenin gidebilmesi için yapılmış dağ yolları ve dağ istasyonları, insanda bir yolculuk duygusundan çok metaforik bir yaşantı duygusu uyandırabilir. Yatağınızda yatarken ya da koltuğunuzda uyuklarken pencereden dışarıya şöyle bir baktığınızda, hemen önünüzde kar içinde bir ormanla karşılaşabilirsiniz. "Geceyarısı Ekspresi" ne kadar esrarlıysa, "Şanghay Ekspresi" de o denli tekin değildir.

"boynuna o yeşil fuları sarma çocuk
gece trenlerine binme kaybolursun,
sokaklarda mızıka çalma çocuk, vurulursun." (Attila İlhan)

Şiir ile çakışan trenler en çok gece trenleridir. Çünkü şiir tekin olmayan bir dildir, gece trenleri gibi. Yıllar önce Doğu Ekspresi ile Kayseri'den Ankara'ya geliyordum. Altı kişilik kompartımanda yanımda genç bir çocuk oturuyordu, on sekiz-yirmi yaşlarında. Erzurum'un bir köyündenmiş. Pek konuşmuyordu. Geceydi ve biraz da uyuyamadığım için bu "hikâye dolu" olduğu her halinden belli olan genç adamla konuşmak istiyordum. Sonunda konuştu. Erzurum'dan geliyormuş, İstanbul'a gidecekmiş. Artist olmayı çok istiyormuş. Bir gazeteden teklif almış. "Gel, görüşelim" demişler. Bütün bunları anlatırken, yüzündeki derin kaygı ve tedirginlik sözcüklerine yansıyordu. Söylediklerinden pek de emin olmadığı, yalnızca kendi sesine odaklandığı o kadar belliydi ki, az önce durmuş olduğumuz istasyonun arka taraflarından yükselen alevleri ve insan çığlıklarını duymuyordu bile. Çok etkilendim. Trenimiz "bir gurbetten bir gurbete" giderken, delikanlının peşinden koştuğu düşün gerçekleşme ihtimalinin çok düşük olduğunu, bu gazetelerdeki artistlik vaatlerinin bir oyun olduğunu falan söyledim. Ben konuşurken hiç yüzüme bakmadı, başı hafif öne eğik, konuşmadan dinledi. Hatta dinlediğinden bile emin değildim. Biraz sonra trenimiz karanlığın içinde bir istasyonda durdu. Durur durmaz Erzurumlu genç birden yerinden fırladı, kompartımandan çıktı. Çok şaşırdım. Kısa bir süre duran tren hareket etmişti. Pencereden dışarı baktım. Erzurumlu'nun karanlıkta, yamaç aşağı, uzaktaki karayoluna doğru koştuğunu gördüm.

"Bir kez sevilen hiçbir şey ölmez"

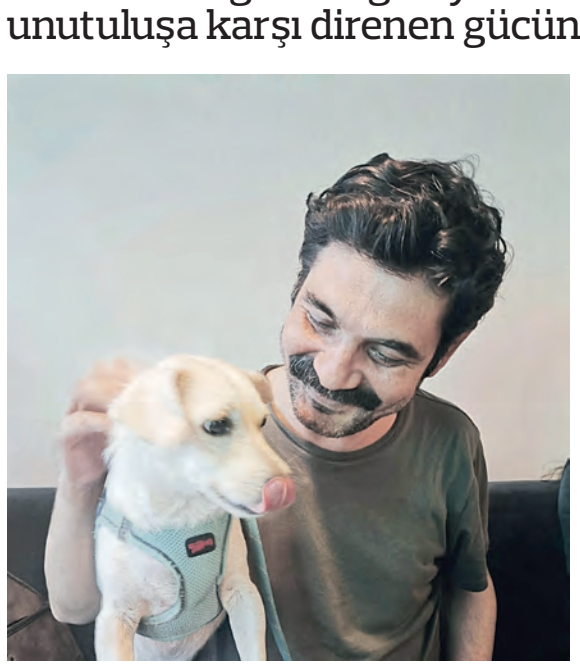
● **Leyla ALP**

Ahmet Birsen, "Şehrin Köpeklerine Müjdeler" romanında 1910'da Sivriada sürgününde yok edilen on binlerce köpeğin hikâyesini güçlü, katmanlı ve sarsıcı bir dille anlatıyor. İnsanın başka canlıların yaşamı üzerindeki hükümranlığını sorgulayan roman, sevginin ve edebiyatın unutuluşa karşı direnen gücünü ortaya koyuyor

Muktedirler tarihi hep yukarıdan aşağıya yazar, rakamlarla, kararlarla, envanterlerle... Merhametsiz, duygusuz, insafsız… Yine de bir kentin tarihi, zafer taklarında ya da büstlerde değil, kıyısına vuran denizinde, denizinde yüzen balığında, göğünde yükselen martısında, kapıda bekleyen kedisinde, ardından usulca yürüyen köpeğinde ve onlara yapılan kıyımlarda saklıdır. Çünkü resmi tarih ne kadar inkar ederse etsin tarih sokaklarda tüm canlılarla birlikte yazılır. Ve hafızası daha dirençlidir. Sesler kesilse, izler silinse bile o sessiz bakış kentin duvarlarında kalır. Çünkü bir şehrin köpeğiyle, ağacıyla, kuşuyla kurduğu o kadim bağı hiçbir karar meclisi yok edemez. Edebiyatı da onlar yazar. Çünkü edebiyat, resmi tarihin aksine her türlü canlının izinin sürüldüğü ve var olup konuşabildiği yerdir.

Ahmet Birsen'in "Şehrin Köpeklerine Müjdeler" romanı da, 1910 yılında Sivriada'ya sürülerek yok edilen on binlerce canın sesini tam da bu kayıp izlerin arasından çekip çıkarıyor. Tarih, mitoloji ve merhameti cesaretle harmanlayan bu sarsıcı yapıt, resmi tarih ile arşivin sildiği hayatlar arasındaki uçurumu kurmacanın imkânlarıyla dolduruyor.

Resmi tarihte İttihat ve Terakki döneminde Şehremaneti'nin aldığı sürgün kararı, medeniyet hamlesi maskesi altında bürokratik bir işlem gibi sunuluyor. Birsen, bu felaketi insan ruhunun çelişkileriyle yüzleştiriyor. Komite masasında köpeklerin katliamına imza atanlar, akşam meyhanede çocukluklarını anıp gözyaşı döken aynı insanlardır. Romanda bu ikilik, kötülüğün canavarlardan değil, sıradanlığın ve duygusuzluğun konforundan beslendiğini

şu sözlerle anlatıyor: "İnsan türünün büyük gizemlerinden biridir; insan sabah uyanır, eşine sarılır, çocuğunu öper, bir tanıdığa selam verir, borç isteyen dostunu yüzüstü bırakmaz, başının üstünde uçuşan kuşları görmekten sevinç duyar, ihtiyar adam yere düşüp yaralanmasın diye koluna girer, başkalarının esenliğini ister, onların mutluluğunu paylaşır, aynı akşam bir masanın etrafında oturup ülkeler kurup ülkeler yıkmanın, infaz ve idam listelerinin altına imza atmanın, sürgün ve savaş kararları vermenin, başka yaşamlar üstünde tasarruf sahibi olmanın hazzıyla esrikleşir."

Romanın merkezindeki figürlerden Babasız Vasil, alışılagelmiş lekesiz azizlerden değil. Kıskançlık yüzünden dostlarını bıçaklamış bir katil, bir tımarhanenin yeraltında yıllar geçirmiş yaralı bir ruh. Onu dönüştüren şey gökten inen bir ilahi buyruk değil, bir köpeğin (Tulumba) karşılıksız bakışı. Kurtuluşun ve merhametin, günahsız olanlara değil, kendi içindeki karanlıkla yüzleşmiş yeryüzü sakinlerine ait olduğu fikri romanın felsefi omurgasını oluşturuyor.

BUGÜNÜN AYNASINDA GEÇMİŞE BAKMAK

Kitabın bir başka özelliği Hıristiyan diriliş mitlerinden, Spinoza'nın tek cevher görüşüne kadar pek çok kültürel ve mitolojik kaynağı aynı suda buluşturması. Kapağındaki Goya referansıyla da dikkat çeken roman, boşluğa bakan suskun başa ses vermeye çalışıyor. Resmi tarihin sayılardan ibaret kıldığı kırım, Dóro adlı yirmi beş asırlık bir köpeğin anlatımıyla "aşağıdan yukarıya" bir belleğe dönüşüyor. Babasız Vasil'in kırımın eşiğinde köpeklere fısıldadığı müjdeler, tarihin bu karanlık sayfasına bir umut alanı açıyor: "Ne zaman ki sevilecek hiçbir şey kalmaz, ne zaman ki susuz kalmış ağaçlar yağmuru özlemez, ne zaman ki yıldızlar dünyayı kendi haline bırakır ve toprak kendini ateşe çevirir, ancak o vakit köpeklere sevgiden hiçbir pay kalmaz. Son insan öldüğünde köpek soyunun sonuncusu da onunla birlikte ölecek. O güne kadar yaşayacak ve nefes aldığınız her yerde sevileceksiniz."

Sürgün gecesi mahallelinin kaynar sularla ve ateş tehdidiyle sokağa dökülerek binlerce köpeği kurtarması, devletin şiddetine karşı kurulan kolektif direnişin ve "bakma" eyleminin en somut kanıtını oluşturuyor. Katliam en derinde "bakmamaktır", Birsen o karşılıksız bakışı yeniden kurarak unutuşa karşı güçlü bir direniş alanı açmış.

1910 yılında geçen bu hikâye, günümüzde sokak hayvanlarına ilişkin yasal düzenlemeler düşünüldüğünde, can yakan bir tarihsel tekerrüre dönüşüyor. Aradan geçen onca zamana rağmen değişmeyen şey, insanın başka canlıların yaşamı üzerinde söz sahibi olabileceğine dair o tehlikeli inancı. Bir zamanlar halkın vicdanına ve itirazına çarpan devlet şiddetinin, bugün yasalar aracılığıyla yeniden hayat bulması, romanı geçmişe ait bir anlatı olmaktan çıkarıyor.

"Şehrin Köpeklerine Müjdeler", bir yenilgi tutanağı değil, insanın elinden çıkan vahşete karşı hayvanlarla kurulan o en eski ve onurlu sözleşmenin hâlâ mümkün olduğunu, 'bir kez sevilen hiçbir şeyin ölmeyeceğini' hatırlatan lirik, katmanlı ve vicdan sahibi bir yapıt.

Süreyya'da "Atatürk ve Sanat" konseri

İstanbul Devlet Opera ve Balesi tarafından 10 Kasım Atatürk'ü Anma Günü'ne özel olarak hazırlanan "Atatürk ve Sanat" adlı anlatımlı konser, Kadıköy Belediyesi Süreyya Opera Sahnesi'nde sanatseverlerle buluştu

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün ebediyete intikalinin yıl dönümünde gerçekleştirilen etkinlik, Atatürk'ün çağdaşlaşma idealinde sanata verdiği değeri sahneye taşıdı. Cumhuriyet'in düşünsel ve kültürel dönüşümünde sanatın üstlendiği kritik rolü ele alan program, izleyicilere duygu dolu anlar yaşattı.

Atatürk'ün hayatına dokunan şarkılar ile kültür ve sanata yüklediği anlamın ön plana çıkarıldığı gecenin ana eksenini, sanatın bir toplumun gelişimindeki temel değer olduğu yaklaşımı oluşturdu.

Konserin müzikal repertuvarı, Türk müziğinin köklü ezgilerini evrensel opera ve klasik müzikle harmanlayan zengin bir seçki sunarak dikkat çekti. Serdar Yalçın'ın düzenlemelerini yaptığı "Manastırın Ortasında", "Çalın Davulları", "Çanakkale Türküsü" ve "Yemen Türküsü" gibi Anadolu ve Rumeli ezgileri seslendirildi.

Programda ayrıca Georges Bizet'nin "Carmen" ve Giacomo Puccini'nin "Tosca" operalarından aryalara, Johann Sebastian Bach'ın "Wachet auf, ruft uns die Stimme" kantatına, Ahmed Adnan Saygun'un Yunus Emre Oratoryosu'ndan "Bâd'ı Sabâya Sorsunlar" eserine ve Cemal Reşit Rey'in On İki Anadolu Türküsü'nden "Sarı Zeybek"e kadar geniş bir yelpazeye yer verildi. Gecenin finali ise "10. Yıl Marşı" ile yapıldı.

ZENGİN SAHNE PERFORMANSI

Metni Hüseyin Likos ve Sühendan Erdin tarafından kaleme alınan proje; Hüseyin Likos'un sahne düzenlemesi ve solistliği, Can Okan'ın ise piyano eşliğiyle sanatseverlerin beğenisine sunuldu. Ebru Cansız'ın koreografisini üstlendiği gösteride dansçılar Melike Manav ve Oliver Spence'in yanı sıra İDOB Çocuk Balesi de sahnede yer alarak geceye renk kattı.

Sevginin, kaybın ve korkuların izinde...

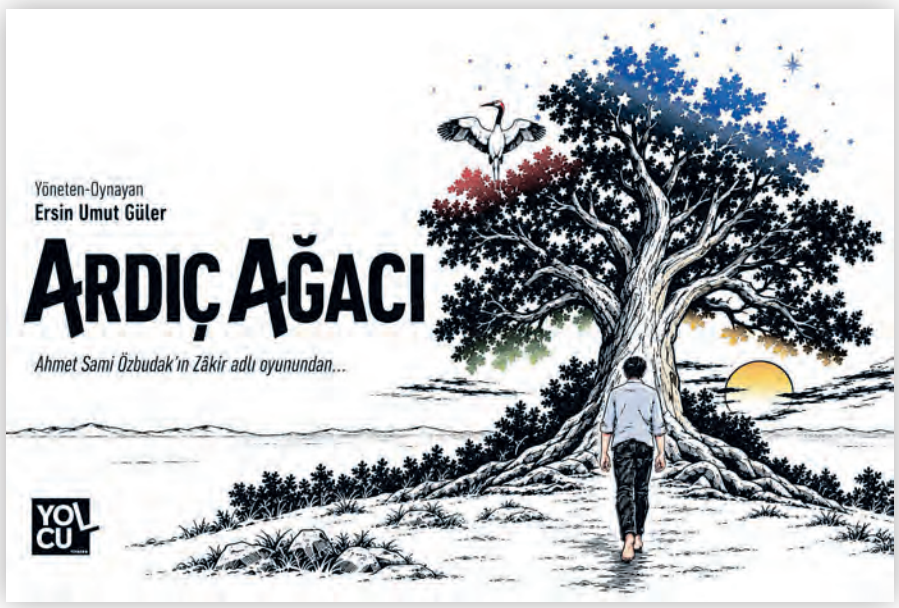
Faraza Tiyatro'nun yeni oyunu "Miras: Memeler, Erkekler, Monsteralar", sevginin, kaybın ve dayanışmanın izini sürüyor

Öyküsü Ayşe Selin Yanar'a ait olan, Turgay Korkmaz'ın yazıp yönettiği ve Ayşe Selin Yanar ile Yasemin Akyüz'ün rol aldığı "Miras: Memeler, Erkekler, Monsteralar"; anne-kız ilişkisini, kadın bedenine yönelen bakışları ve kuşaklar boyunca aktarılan korkuları, mizahla trajediyi iç içe geçirerek ele alıyor.

Bir ameliyathanede başlayan hikâye, Yonca ve annesi Nergis'i bedenleri, geçmişleri ve hayatlarındaki erkeklerle yüzleşmeye sürüklüyor. Pavarotti eşliğinde dans eden Yonca'nın hafızası, seyirciyi aile evine, bir doğum günü partisine ve uzak limanlardan gelen telefonlara götürüyor. Nergis'in anılarıyla iç içe geçen bu yolculukta babalar, sevgililer ve yarım kalan istekler beliriyor. Ailenin salonlarında kuşaklar boyunca büyüyen deve tabanları ise bütün bu hikâyelerin sessiz tanığına dönüşüyor. Oyun, kuşaklardan devralınanlarla nasıl yaşanacağını ve bu mirasın nasıl dönüştürülebileceğini sorgularken korkunun dayanışmaya dönüşme ihtimalini sahneye taşıyor.

"Miras: Memeler, Erkekler, Monsteralar", 22 Kasım Pazar günü saat 21.00'de DasDas Açık Sahne'de prömiyer yapıyor. Prömiyerin ardından oyun, 27 ve 28 Kasım'da Pax Sahne'de, 14 Aralık'ta yeniden DasDas Açık Sahne'de ve 20 Aralık'ta İstos Sahne Aznavur'da seyirciyle buluşacak. Biletler, tiyatrolar.com ve biletinial.com'da.

Yolcu Tiyatro'dan yeni oyun: "*Ardıç Ağacı*"

Yolcu Tiyatro'nun yeni oyunu "Ardıç Ağacı", kasım ayında beş farklı ülkede tiyatroseverlerle buluşuyor

Ahmet Sami Özbudak'ın "Zâkir" adlı oyunundan sahneye uyarlanan ve Ersin Umut Güler'in yönettiği "Ardıç Ağacı", hayalle gerçeğin iç içe geçtiği dokunaklı bir hikâyeyi sahneye taşıyor.

Tek perdelik oyunun merkezinde, kendisine "rüya koruyucusu" diyen Ali yer alıyor. Ali; hayalî kahramanı Turna, eski dostları ve tanıdık ezgiler eşliğinde geçmiş ile bugün arasında dolaşırken, tahta kılıçlarla oynadığı sokaklardan kalabalık meydanlara uzanan yolculuğunu bugüne taşıyor.

14 Kasım'da Amsterdam'da başlayacak turne kapsamında oyun; Hollanda, Almanya, İsviçre ve Fransa'daki çeşitli sahnelerde izleyiciyle buluşacak. Kasım programı 27 Kasım'da Ankara Kült Sahne'deki gösterimle tamamlanacak. Aralık ayında ise Diyarbakır, Mardin, Batman, Gaziantep, Antakya, Adana ve Mersin'i kapsayan bir Anadolu turnesi gerçekleştirilecek. Turnelerin ardından oyun, İstanbul'da tarihi bir mekânda sahnelenecek.

"Memleket Havaları" Moda Sahnesi'nde

Usta müzisyen Emin İgüs, Anadolu'nun köklü türkü geleneğini yaşatan "Memleket Havaları" konseriyle dinleyicileri geçmişe doğru duygu dolu bir yolculuğa çıkarmaya hazırlanıyor. İgüs, Kadıköy Moda Sahnesi'nde gerçekleştireceği performansla sanatseverlere özel bir hatırlama ve hatırlatma deneyimi sunacak.

"Havaların temiz, suların berrak olduğu zamanlarda; havaya, suya söylenmiş türküler" temasıyla kurgulanan gecede, yok sayılan yaşamların ve görmezden gelinen insanların sesi olan eserler yeniden hayat bulacak. "Memleket Havaları" konseri, 14 Kasım Cumartesi günü saat 18.30'da Kadıköy Moda Sahnesi'nde gerçekleşecek.

HAFTANIN PUSULASI

Hazırlayan: Semra ÇELEBİ

KİTAP

İki Yabancı

Amerikan sosyetesinin tanınmış isimlerinden Babe Paley'nin torunu, kökleri Vanderbilt ailesine uzanan Belle Burden, mutlu bir evliliği, üç çocuğu ve güvenli bir hayatı olduğuna inanıyordu. Ta ki Mart 2020'de, pandeminin ilk günlerinde, yirmi yıllık eşi hiçbir uyarıda bulunmadan onu terk edeceğini açıklayana kadar.
35 hafta boyunca New York Times çoksatanlar listesinde yer alan İki Yabancı, aşk, ihanet, evlilik, kadınlık ve yeniden başlama cesareti üzerine sarsıcı bir anlatı. Kitabın yarattığı büyük yankı Hollywood'a da ulaştı. Film hakları için yaşanan rekabetin ardından Netflix tarafından satın alınan hikâyenin sinema uyarlamasında Belle Burden'ı Gwyneth Paltrow canlandıracak. Paltrow aynı zamanda filmin yürütücü yapımcılığını üstlenecek. (Tanıtım Bülteninden) *April Yayıncılık / 224 sf / Kasım 2026*

Dikkat çeken yeniler:
- Turkuaz / N. D. Tuncel / Mythos Kitap
- Arkadaşlarım / Hisham Matar / Siren Yayınları
- Bilinmeyen / Riley Sager / Yabancı Yayınları

ALBÜM

Anadolu Ezgileri: Piyano ile Seyir 1

Mimar ve müzisyen Cihan Polat, Anadolu'nun ortak hafızasını oluşturan dokuz anonim eseri özgün piyano yorumuyla buluşturduğu ilk albümü "Anadolu Ezgileri: Piyano ile Seyir 1"i dinleyicilerin beğenisine sundu. Küçük yaşlarda bağlama ve piyanoyla başladığı müzik yolculuğunu 20 yılı aşkın mimarlık kariyeriyle birlikte sürdüren sanatçı, bu çalışmasında geleneksel halk ezgilerini çağdaş ve evrensel bir anlatımla yeniden yorumluyor. Yapımcılığını Haluk Özkan Projects'in üstlendiği, miks ve mastering çalışmaları ise Almanya'da Tanju Duman tarafından gerçekleştirilen albüm, dünya genelinde 240 dijital platformda yayınlanarak Anadolu'nun köklü melodilerini uluslararası müzikseverlerle buluşturuyor.

Ruhu doyuran yeniler:
- Uçarım Anlayamaz Ki / Emre Nalbantoğlu
- Yeter Ki / Hilmi Yarayıcı
- Hayal Ürünü / Umur Erdem

FİLM

The Brutalist

Brady Corbet'ın yönettiği ve başrolünde Adrien Brody'nin yer aldığı üç Oscar ödüllü dönem draması "The Brutalist", Netflix kataloğuna eklendi. Venedik Film Festivali'nde En İyi Yönetmen dalında Gümüş Aslan kazanan ve Oscar'da Adrien Brody'ye En İyi Erkek Oyuncu ödülünü getiren film; İkinci Dünya Savaşı'nın ardından Avrupa'dan kaçarak Amerika'ya göç eden mimar László Tóth'un hayatını, sanatını ve evliliğini yeniden inşa etme çabasını konu alıyor. Yer yer sert sahnelerin olduğu, Felicity Jones ve Guy Pearce'ın da güçlü performanslarıyla eşlik ettiği 2024 yapımı film, artık dijital platform üzerinden izlenebiliyor.

‘Her şey ortada’, hakikat nerede?

DENİZ ÇAKMAK

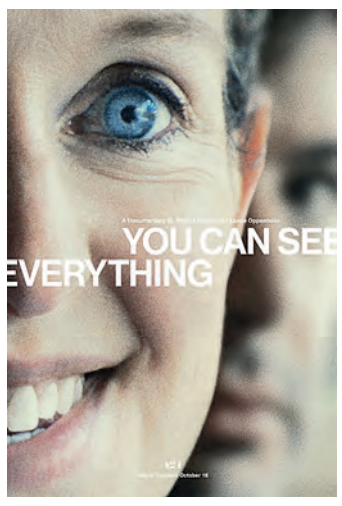
Yılın sonlarına doğru, geriye bakıp tüm senenin muhasebesini yaparken vizyon açısından epey vasat bir seneyi devirdiğimize ikna olmuştum ki senarist ve yönetmen Nathan Fielder’ın Türkçeye “Her Şey Ortada” adıyla uyarlanan “You Can See Everything” adlı belgeselini beyaz perdede yakaladım.

Fielder’ın 30 Ekim’de vizyona giren son belgesel – draması, bu yılın sinema seyircisi açısından hatırlanma şeklini – olumlu anlamda – değiştirecek gibi görünüyor.

Kariyeri boyunca gerçeklik ve kurmaca arasındaki ilişkiye dair kameranın diliyle düşünen, hatta bir adım ileri giderek rejisini de bu düşünme işinin en beklenmedik şekillerde parçası hâline getirebilen az sayıda çağdaş yönetmenden biri Nathan Fielder.

Kanadalı sinemacı, ne yapıp ediyor ve kendi yönetmenliğini bile tiye alan sinema yaklaşımından hiç taviz vermeden her defasında şapkadan tavşan çıkarmayı başarıyor.

Epeydir iş dünyasının ve şirketlerin hakikatle ilişkisini hicveden yönetmen bu kez kamerasını son yılların en önemli Silikon Vadisi skandallarından ve onun başkahramanlarından birine; ABD’nin ünlü sağlık teknolojisi şirketi Theranos'un üç yıldır cezaevinde olan eski CEO’su Elizabeth Holmes’a çeviriyor.

Holmes, cezaevine girmesine günler kala, belki de hakkındaki “dolandırıcı” etiketi kamuoyu nezdinde biraz yumuşasın diye, nitelikte “bağımsız” fakat ticari olarak giderek ana akım pazarına dahil olan filmlerin yeni küresel vitrini A24’ün belgesel projesi dâhilinde evinin kapılarını Fielder’a açıyor.

Bilmeyenlere kısaca özetleyelim: Sadece parmak ucundan alınan az miktarda kan ile bütün sağlık testlerinin yapıldığı bir kit geliştirdiğini iddia eden ve bunu sağlık sektöründe bir “devrim” olarak pazarlayan Theranos şirketi, söz konusu cihazın çalışmadığı iddiaları yayınlınca The Wall Street Journal gazetesi muhabiri John Carreyrou’nun 2015 yılında yazdığı ardışık sızıntı haberler ve ardından gelen soruşturmalar neticesinde 2018 yılında resmen tasfiye edilmişti.

Sağlık teknolojisi alanında kısa sürede hisselerini büyüten şirketin CEO’su Holmes dört ayrı dolandırıcılık suçundan 11 küsur yılla yargılanırken, o dönemde kendisinden yaşça büyük olan iş ortağı, şirketin başkanı ve partneri Ramesh “Sunny” Balwani de aynı yıl cezaevine girdi.

Fakat tüm bu iştah kabartan kriminal reality show hikâyesine Fielder’ın dedektif merakı, masumiyetini ispat için kendini gönüllü bir gözetim alanına hapseden Holmes ve tuhaf ailesinin birbirleriyle olan ilişkileriyle giderek gerçeğin kendisinden daha ilgili hâle geliyor.

Hatta Fielder, Holmes ve 2018’de evlendiği eşi Billy Evans’ın mahremine, evlerinin her köşesinde onları izlediği bir kamerayla dahil olma fikrini, yani kendi işini bile o evin içinde yadırgıyor gibi görünüyor.

Fakat Fielder, Holmes ve Evans’ın ev içindeki “şeffaflık” performanslarını kamerasıyla hakikat testine tabi tuttuğu anlarda onu da kayda alan ve yönetmeni bu “absürt” hikâyenin yalnızca gözlemcisi değil, parçası hâline getiren bir başka kamera var: İkinci yönetmen Lance Oppenheim’in kamerası...

Böylelikle yönetmen, kurmacanın otantik kurgusuyla daha en baştan “doğruyu söyleme” (parhesia) ya da hakikatin yularını elinde tutma hakkını seyirci de dâhil herkesin elinden aldığı bir oyun alanı yaratıyor.

Herkesin birbirini gözetlediği bu hikâyede şüphe, hakikatin ortaya çıkmasıyla çözülmeyi bekleyen bir duygu olmaktan çıkıyor; kendini insan ilişkilerinde, duyguların manipülatif doğasında yeniden kuruyor.

Kurmaca-belgesel türündeki film, hakikatin ya da kurgunun birbiriyle dolaşık yapısını sinemada aygıtın diliyle ve köşe başında seyircinin yolunu kesmeyi bekleyen oyunbaz hileleriyle açık ediyor.

Seyirci, yönetmen, hatta Holmes ve Billy için de gerçeğin ne olduğu bakışta kurulup bakışta yıkılıyor. Böylece Fielder, seyirci gerçeğin peşine düştüğünü sanırken, onu kendi bakışının sınırlarıyla da yüzleştiriyor.

16. Suç ve Ceza Film Festivali başlıyor

İran’dan Romanya’ya, İspanya’dan Fransa’ya kadınların adalet arayışı ve özgürlük mücadelesi beyazperdeye taşınıyor. 16. Uluslararası Suç ve Ceza Film Festivali, 27 Kasım–2 Aralık tarihlerinde İBB Beyoğlu Sineması ve Kadıköy Belediyesi Sinematek/Sinema Evi'nde izleyiciyle buluşacak

● Erhan DEMİRTAŞ

Adalet ve Sinema Derneği tarafından “Herkes İçin Adalet” ilkesiyle düzenlenen Uluslararası Suç ve Ceza Film Festivali, bu yıl 16’ncı kez sinemaseverlerle buluşuyor. 26 Kasım’da IBB Cemal Reşit Rey Konser Salonu’nda gerçekleştirilecek açılış töreninin ardından film gösterimleri 27 Kasım-2 Aralık tarihleri arasında İBB Beyoğlu Sineması ve Kadıköy Belediyesi Sinematek/Sinema Evi salonlarında yapılacak. Festivalin bu yılki Sinema Onur Ödülleri, Çad asıllı Fransız yönetmen Mahamat-Saleh Haroun ile yönetmen ve senarist Handan İpekçi’ye verilecek. Akademik Onur Ödülü, Konstanz Üniversitesi’nde ceza hukuku, karşılaştırmalı ceza hukuku ve tıp ceza hukuku alanlarında çalışmalar yürüten Prof. Dr. Liane Wörner’e takdim edilecek. Sinemaya Katkı Ödülü ise film festivallerindeki uzun soluklu ve yaratıcı çalışmaları nedeniyle Azize Tan’a verilecek.

FESTİVALİN ODAĞI KADIN MÜCADELESİ

Başkanlığını Prof. Dr. Adem Sözüer, direktörlüğünü Prof. Dr. Bengi Semerci, program direktörlüğünü ise Alin Taşçıyan’ın üstlendiği festivalin 13 filmlik Uluslararası Altın Terazi Uzun Metraj Film Yarışması’nda farklı coğrafyalardan kadınların yaşamlarını ve mücadelelerini anlatan yapımlar yer alıyor. Hanaël El Yousfi’nin İbrahim’in Kızları filmi, iki genç kadının arkadaşlığı üzerinden dijital şiddeti ve ataerkil aile baskısını; Ghasideh Golmakani’nin Başa Baş filmi ise İran’da kadın sanatçı olmanın zorluklarını ve sansürü ele alıyor.

Alina Şerban’ın Ben Önemliyim filmi, Romanya’da yaşayan Roma kökenli bir kadının ayrımcılıkla mücadelesini anlatırken Laïla Marrakchi’nin Çilekler filmi, İspanya’da çalışan Faslı göçmen kadınların emek sömürüsü ve cinsel tacizle karşı karşıya kaldığı koşullara odaklanıyor. Dina Duma’nın Kızlar Kaykay Yapmaz filmi kız çocuklarının özgürlük ve gelecek mücadelesini, Ione Hernández Sáenz’in Kızkardeşler filmi ise cinsel saldırı suçlamasının bir aile üzerindeki etkilerini konu ediniyor.

Mahnaz Mohammadi’nin Melisa Sözen’in başrolünde yer aldığı Rüya filmi, Iran’daki cezaevi koşullarını ve kadınların siyasi baskı deneyimlerini işlerken Milena Aboyan’ın Üç Yakın Arkadaş filmi göçmen kadınların ayrımcılık ve yabancı düşmanlığıyla mücadelesini beyazperdeye taşıyor. Yarışmanın diğer yapımları arasında Manuela Martelli’nin Çöküş, Juan Pablo Sallato’nun Kırmızı Hangar, Nicole Garcia’nın Milo, Janay Boulos ve Abd Alkader Habak’ın Savaş Kuşları ile Maria Sødahl’ın Son Sığınak filmleri de bulunuyor. Bu filmler savaş, siyasi baskı, kayıplar ve göç gibi farklı adalet meselelerini ele alıyor. Uluslararası Altın Terazi Kısa Film Yarışması’nda ise Türkiye’den İran’a, Peru’dan Sudan’a uzanan farklı coğrafyalardan 12 kısa film yarışacak.

ADALET TERAZİSİ SEÇKİSİ

Festivalin Uluslararası Altın Terazi yarışmalarının yanı sıra hazırladığı Adalet Terazisi seçkisinde dört film yer alıyor. Tunç Şahin’in Canavar filmi, aile içinde gizlenen şiddet ve istismar vakalarını, mağdurların inandırılmaması ve faillerin cezasız kalması üzerinden ele alıyor. Christophe Dimitri Réveille’in Che Guevara: Son Yoldaşları belgeseli, Che Guevara’nın öldürülmesinin ardından Bolivya ormanlarında kaçmak zorunda kalan üç gerillanın mücadelesini anlatıyor.

Peter Brunner’ın Down the Arm of God filmi, dondurucu bir kış fırtınasında evsizlere kilisesini açan bir papazın bu kararı nedeniyle toplumun tepkisiyle karşılaşmasını konu ediniyor. Festival direktörü Mahamat-Saleh Haroun’un Soumsoum, Yıldızlı Gece filmi ise Çad’da ataerkil bir toplumda yaşayan genç bir kadının önyargılara ve baskılara karşı mücadelesini, kadın dayanışması ve kuşaklar arası travmalar üzerinden işliyor.

IOANNA KUÇURADİ ANISINA İKİ FİLM

Festival programında, yakın zamanda hayatını kaybeden felsefeci ve insan hakları savunucusu Prof. Dr. Ioanna Kuçuradi anısına “İnsanın İnsan Olma Hakkı” başlıklı özel bir seçki de hazırlandı. İki filmin yer aldığı seçkide Dominik Locher’in Enjoy Your Stay filmi, İsviçre’de çalışan belgesiz Filipinli bir göçmen kadının emek sömürüsü, güvencesizlik ve insan ticaretiyle kesişen yaşamını anlatıyor. Kilian Armando Friedrich’in I Understand Your Displeasure filmi ise temizlik sektöründe çalışan bir yöneticinin düşük ücretli emek, iş güvencesizliği ve işyerindeki baskılar arasında yaşadığı ahlaki ikilemi merkezine alıyor.

İSTANBUL SÖZLEŞMESİ’NİN GELECEĞİ TARTIŞILACAK

Çeşitli üniversiteler ve sivil toplum kuruluşlarının katkılarıyla hazırlanan festivalin akademik programında bu yıl kadına yönelik şiddet suçları, yargılama süreçleri ve İstanbul Sözleşmesi’nin geleceği ele alınacak. “Quo Vadis, İstanbul Sözleşmesi?” başlığı altında düzenlenecek programda, sözleşmeye taraf ülkelerden uzmanlar kendi ülkelerine ilişkin raporlarını sunacak. Türkiye’ye ilişkin rapor ise akademisyenler ve öğrenciler tarafından hazırlanacak.

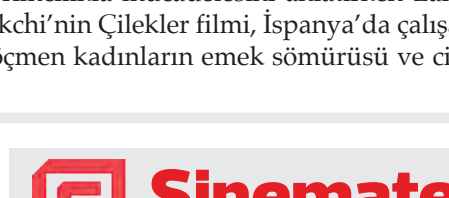
Festival biletleri 6 Kasım’dan itibaren Passo üzerinden satışa sunuldu.

Sinematek/Sinema Evi’nde bu hafta

Adres: Osmanağa Mah., Hasırcıbaşı Cad., Hasırcı Sok. No:16 | İletişim: sinematek@kadikoy.bel.tr | Web: sinematek.kadikoy.bel.tr | Instagram: @sinematekSinemaEvi

Sinematek/Sinema Evi, Arjantin sinemasının örneklerinden restore edilmiş klasiklere, Maya Deren’in avangart çalışmalarından Lütfi Ö. Akad’ın filmlerine uzanan geniş bir seçkiyi sinemaseverlerle buluşturuyor

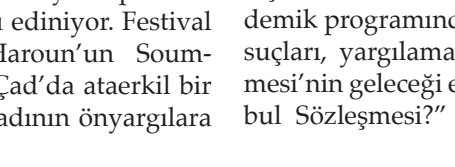
Narcisa Hirsch Kısaları
Arjantin deneysel sinemasının öncü isimlerinden Narcisa Hirsch’in Türkiye’de ilk kez gösterilecek beş kısa filmi, aşk, beden, kadın deneyimi ve hafıza temalarını ele alıyor. Programda kadınların deneyimlerine odaklanan “Bach Çalışmak İstediğinde Muhtemelen Kapıyı Kapatıyordu”, Patagonya yolculuğunu anlatan “Patagonya Günlükleri 2” ve ressam Rafael Maino’yla ilişkisini konu alan “Orfeo ve Euridice” ile “Rafael, Ağustos 1984” filmleri yer alıyor. “Tanrı’ya / Elveda” ise erkeklik ve kahramanlık mitini sorguluyor.
13 Kasım Cuma Saat: 20.00
Yönetmen: Narcisa Hirsch

Wanda
Barbara Loden’in ilk ve tek uzun metrajlı filmi olan Wanda, bir haberden esinlenerek kaleme aldığı senaryosuyla Amerikan bağımsız ve feminist sinemasının önemli yapıtları arasında yer alıyor. İşçi sınıfından bir kadının ailesini ve evliliğini geride bırakarak Amerika’nın ücra köşelerine uzanan yolculuğunu anlatan film, kişisel ve politik yaklaşımıyla 1970’lerin öne çıkan yapımlarından biri kabul ediliyor.
14 Kasım Cumartesi Saat:14.00
Yönetmen: Barbara Loden
Senaryo: Barbara Loden
Oyuncular: Barbara Loden, Michael Higgins
ABD / 1970 / 102 dk. / Renkli / DCP / 2K restore / İngilizce / Türkçe Altyazılı

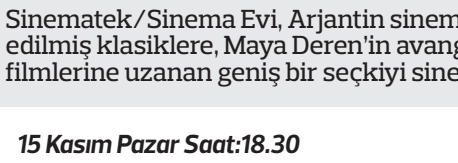
Sessizlik Düşen Bir Bedendir
Bir kaza sonucu hayata veda eden babasının izini süren yönetmen Agustina Comedi, aile bireyleri ve babasının dostları ile yaptığı sohbetler üzerinden Arjantin’in 1970’lerden 1990’lara uzanan politik ve toplumsal tarihini gözler önüne seriyor. Comedi, babasının hobi olarak çektiği arşiv görüntüleri aracılığıyla onun evlilik öncesi hayatına dair saklı kalan detaylarla yüzleşirken rejim baskısı altında sessizce kabullenilmiş bir teslimiyetin de portresini çiziyor.
14 Kasım Cumartesi Saat:18.30
Yönetmen: Agustina Comedi
Oyuncular: Agustina Comedi, Jaime Comedi
Arjantin / 2017 / 78 dk. / Renkli / DCP / İspanyolca / Türkçe Altyazılı

Drakula İstanbul’da
Kont Drakula, avukatı Azmi aracılığıyla İstanbul’da evler satın almak ister. Ancak müvekkilinin bir vampir olduğunu öğrenen Azmi, onu öldürmeye çalışır. Drakula’nın İstanbul’a gelişi, Azmi’nin nişanlısı Güzin ve kuzeni Şadan için tehlikeli olayların başlangıcı olur.
15 Kasım Pazar Saat:14.00
Yönetmen: Mehmet Muhtar
Oyuncular: Annie Ball, Atıf Kaptan, Bülent Oran, Ayfer Feray, Kadri Ögelman, Cahit Irgat
Türkiye / 1953 / 102 dk. / Siyah Beyaz / DCP / Türkçe / İngilizce Altyazılı

Ölüler
Lisandro Alonso’nun uluslararası alanda tanınmasını sağlayan ikinci filmi Ölüler, hapisten çıkan Vargas’ın yolculuğunu konu alıyor. Minimalist anlatımı ve uzun planlarıyla kurmaca ile belgesel arasındaki sınırları bulanıklaştıran film, karakterin yanı sıra doğayı ve coğrafyayı da anlatının merkezine alarak unutulmuş bir bölgedeki zorlu yaşamı gözler önüne seriyor.
15 Kasım Pazar Saat:18.30
Yönetmen: Lisandro Alonso
Senaryo: Lisandro Alonso
Oyuncular: Argentino Vargas
Arjantin / 2004 / 81 dk. / Renkli / DCP / İspanyolca / İngilizce ve Türkçe Altyazılı

Devrimden Önce
Bernardo Bertolucci’nin henüz 22 yaşındayken çektiği erken dönem başyapıtı Devrimden Önce, genç bir Marksistin, politik kimlik arayışı ile kopamadığı burjuva yaşamı arasındaki ikilemini konu alıyor.
17 Kasım Salı Saat:20.00
Yönetmen: Bernardo Bertolucci
Senaryo: Bernardo Bertolucci (Stendhal’in “Parma Manastırı” romanından esinlenme)
Oyuncular: Adriana Asti, Francesco Barilli, Allen Midgette, Morando Morandini
İtalya / 1964 / 112 dk. / Siyah-Beyaz / DCP / 4K restore / İtalyanca / Türkçe ve İngilizce Altyazılı

Düğün
Akad’ın Göç Üçlemesi’nin ikinci halkası Düğün, Urfa’dan İstanbul’a göçen altı kişilik bir ailenin şehirde hayat kurma mücadelesini anlatıyor. Ailenin erkekleri, ekonomik açıdan rahata kavuşmak amacıyla kızlarını yüksek başlık paraları karşılığında evlendirmeye niyetlenir, ancak kardeşlerinin evlilik kisvesi altında satılmasına direnen Zelha, erkek egemen otoriteyi karşısına alır.
18 Kasım Çarşamba Saat:20.00
Yönetmen: Lütfi Ö. Akad
Oyuncular: Hülya Koçyiğit, Ahmet Mekin, Kamran Usluer, Erol Günaydın, Hülya Şengül, İlknur Yağız, Turgut Boralı, Altan Günbay, Sırrı Elitaş, Günay Güner
Türkiye / 1973 / 84 dk. / Renkli / DCP / Türkçe

Maya Deren– 2. Bölüm
Maya Deren’in dört kısa filmi, Karada, Şiddet Üzerine Bir Meditasyon, Kamera İçin Bir Koreografi İncelemesi ve Cadı Beşiği, ikinci bölümde art arda gösterilecek. Gerçeklik, beden, dans, ritüel ve zaman-mekân ilişkisini deneysel bir dille ele alan filmlerin toplam süresi 42 dakika. Sessiz gösterime Mine Pakel canlı müzik performansıyla eşlik edecek.
19 Kasım Perşembe Saat:20.00
Yönetmen: Maya Deren

Fosil yakıtların sağlığa etkisi ağır!

Yeni yayımlanan bir rapora göre, fosil yakıt kaynaklı hava kirliliği Türkiye'de her yıl yaklaşık 26 bin 500 kişinin ölümüne yol açarken, İstanbul 8 bin 100 ölümle iller arasında ilk sırada yer alıyor

● **Erhan DEMİRTAŞ**

Enerji ve Temiz Hava Araştırma Merkezi (CREA) ile Temiz Hava Hakkı Platformu'nun (THHP) hazırladığı "Fosil Yakıtların Türkiye'ye Ağır Faturası: Sağlık Yükü ve Ekonomik Maliyeti" başlıklı rapor geçtiğimiz günlerde kamuoyu ile paylaşıldı. Araştırmaya göre Türkiye'de hava kirliliğinin (PM 2,5) yüzde 52'si, kömür, petrol ve gaz gibi fosil yakıtlardan kaynaklanıyor. Bu kirliliğin sağlık üzerindeki etkileri ise ülke ekonomisine bir yılda yaklaşık 55 milyar dolara mal oluyor. Bu tutar, ülkenin 2024 yılı gayrisafi yurt içi hasılasının yüzde 4,1'ine karşılık gelirken, fosil yakıt kirliliğinin yıllık ekonomik maliyetinin, Sağlık Bakanlığı'nın tüm 2024 bütçesinin yaklaşık 2,5 katı olduğu belirtildi. Raporda, fosil yakıt kaynaklı hava kirliliğinin, kalp ve damar hastalıkları, solunum yolu hastalıkları, akciğer kanseri, inme ve diyabet nedeniyle gerçekleşen ölümler dahil, Türkiye'de yılda yaklaşık 26 bin 500 ölüme yol açtığı belirtildi.

İSTANBUL'DA YILDA 8 BİN 100 ÖLÜM

Fosil yakıt kaynaklı hava kirliliğinin sağlık üzerindeki etkileri kentlere göre farklılık gösteriyor. Raporda, kirlilikle ilişkilendirilen yıllık ölüm sayısının en yüksek olduğu il İstanbul oldu. İstanbul'da tahmini ölüm sayısı 8 bin 100 olarak hesaplanırken Ankara'da 2 bin 500, İzmir'de 2 bin 400, Bursa'da bin 600 ve Hatay'da bin ölüm kaydedildi.

Araştırmada nüfusa oranla ortaya çıkan etkiler de değerlendirildi. İstanbul'da fosil yakıt kaynaklı PM2,5 kirliliğinin her 100 bin kişide yılda 56 ölümle ilişkili olduğu tahmin edildi.

Hava kirliliğinin etkileri ölüm vakalarıyla sınırlı değil. Rapora göre fosil yakıt kaynaklı PM2,5 kirliliği yılda yaklaşık 8 bin erken doğum ve 8 bin 200 bebeğin düşük doğum ağırlığıyla dünyaya gelmesiyle ilişkilendirildi. Aynı kirliliğin çocuklarda 5 bin 100 yeni astım vakasına ve astım nedeniyle 6 bin 500 acil servis başvurusuna yol açtığı hesaplandı. Kirlilik, çalışma hayatını da etkiledi. Raporda fosil yakıt kaynaklı PM2,5 maruziyetinin yılda yaklaşık 8,5 milyon hastalık izni gününe neden olduğu tahmin edildi.

ÜLKE SINIRLARINI AŞIYOR

Raporda, Türkiye'deki fosil yakıt kullanımından kaynaklanan hava kirliliğinin ülke sınırlarının ötesinde de sağlık ve ekonomik kayıplara neden olduğu belirtildi. 2024 yılı verilerine göre Türkiye kaynaklı kirlilik Mısır'da 3 bin 200, Suriye'de bin 700, Irak'ta 800, İsrail'de 500 ve Yunanistan'da 400 ölümle ilişkilendirildi. Bu ülkelerdeki tahmini yıllık ekonomik maliyet Mısır'da 2,1 milyar dolar, Suriye'de 200 milyon dolar, Irak'ta 800 milyon dolar, İsrail'de 4,5 milyar dolar ve Yunanistan'da 1,5 milyar dolar olarak hesaplandı.

ULUSAL STANDART BULUNMUYOR

Araştırmada, Türkiye'de dış ortam havasındaki PM2,5 kirliliği için ulusal bir hava kalitesi standardının bulunmadığına dikkat çekildi. Rapora göre yalnızca Türkiye içindeki karasal fosil yakıt emisyonları dikkate alındığında nüfusun yüzde 53'ü, Dünya Sağlık Örgütü'nün metreküp başına 5 mikrogramlık yıllık kılavuz değerinin üzerinde kirliliğe maruz kaldı. Nüfusun yüzde 16'sının maruz kaldığı kirlilik ise 2030'da yürürlüğe girecek yeni Avrupa Birliği standardı olan metreküp başına 10 mikrogramın üzerine çıktı.

FOSİL YAKITLARDAN ÇIKIŞ ÇAĞRISI

THHP Koordinatörü Deniz Gümüşel, Türkiye'nin fosil yakıtlardan çıkış için bir yol haritası hazırlaması gerektiğini söyledi. Gümüşel, elektrik üretiminde yeni kömürlü santral projelerine izin verilmemesini ve mevcut santrallerin işçilerin ve bölge halkının ekonomik, sosyal ve sağlık haklarını güvence altına alan adil bir plan çerçevesinde mümkün olan en kısa sürede kapatılmasını önerdi. Gümüşel, COP31 Başkanı ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum'un da yakın zamanda dile getirdiği fosil yakıtlardan "adil, düzenli ve eşitlikçi biçimde uzaklaşılması" gerektiğini belirtti.

Halk Sağlığı Uzmanı ve THHP Yürütme Kurulu Üyesi Prof. Dr. Çiğdem Çağlayan, "Her yıl yaklaşık 8 bin erken doğum, 8 bin 200 bebeğin düşük doğum ağırlığı ile dünyaya gelmesi, çocuklarda 5 bin 100 yeni astım vakasına ve astım nedeniyle 6 bin 500 acil servis başvurusu, hava kirliliğine bağlanıyor. Fosil yakıtlar, Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ) tanımladığı sağlığın 4 ticari belirleyicisinden biri; dolayısıyla tütün ve diğer sağlığa zararlı ürünler gibi, halk sağlığı açısından ele alınmalı ve sağlığa zararlı ürünler olarak tanınmalı. Fosil yakıtların insan sağlığı üzerindeki etkileri ve yol açtığı ekonomik maliyetler, bu konuda acil adımlar atılmasını gerektiriyor. Devletlerin fosil yakıt şirketlerine sağladığı teşvikler sonlandırılmalı; halk sağlığını koruyan, fosil yakıtlara bağımlılığı azaltan somut ve etkili politikalar hayata geçirilmeli." diye konuştu.

CREA ve THHP, raporun sonuç bölümünde Türkiye'ye PM2,5 için ulusal bir standart oluşturulmasını ve ilk aşamada kömürlü elektrik üretiminden aşamalı çıkış taahhüdünde bulunulmasını önerdi. Raporda fosil yakıt kullanımının azaltılmasının hava kirliliğine bağlı hastalık ve ölümleri önlemenin yanı sıra sağlık harcamalarını ve iş gücü kayıplarını da azaltabileceği belirtildi.

"Kömür çağını kapatın!"

Dünyanın dört bir yanından 50 sivil toplum kuruluşu, COP31 başkanları Murat Kurum ve Chris Bowen'a gönderdikleri ortak mektupla yeni kömür projelerinin durdurulması ve adil geçiş planlarının başlatılması için çağrıda bulundu

Diken'den Mesude Demir'in haberine göre Türkiye, Avustralya ve dünyadaki kömür bölgelerinde mücadele yürüten 50 sivil toplum kuruluşu, COP31 İklim Zirvesi'nin eş başkanları Türkiye ve Avustralya'ya ortak bir mektupla seslendi. STK'lar, iki ülkenin kömürden çıkış konusunda somut ve bağlayıcı kararlar alarak dünyaya öncülük etmesi gerektiğini vurguladı.

COP31 Başkanı ve Türkiye Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum ile Avustralya İklim ve Enerji Bakanı Chris Bowen'a iletilen mektupta, 1,5 derece küresel ısınma hedefinin korunması ve kömüre bağımlı bölgelerin dönüşümü için acil eylem çağrısı yapıldı.

3 MADDELİK ACİL EYLEM PLANI

Sivil toplum kuruluşları, zirve başkanlığından kömürün kademeli ve adil bir şekilde terk edilmesi için 3 temel adımın atılmasını talep ediyor:

Yeni veya kapasitesi artırılmış kömürlü termik santrallere izin verilmemesi ve kömürden elektrik üretiminin planlı biçimde aşamalı olarak sonlandırılması,

Yeni kömür madenlerinin açılmasının ve mevcut madenlerin genişletilmesinin durdurulması,

COP31 başkanlarının kömürsüz bir geleceğe yönelik uluslararası iş birliğini ulusal ve uluslararası somut taahhütlerle hızlandırması.

Mektubun odağında, yalnızca santrallerin ve madenlerin kapatılması değil, bölge halkının ve çalışanların mağdur edilmemesi yer alıyor. Sürecin, yerel ekonomileri ve emekçilerin geçim kaynaklarını güvence altına alan "adil geçiş" planlarıyla eş zamanlı yürütülmesinin altı çiziliyor.

"ÖNCE KENDİ ÜLKENİZDE UYGULAYIN"

Yerel çevre mücadelelerinden temsilciler de kömür bölgelerinin taleplerini dile getirdi. Afşin-Elbistan Hayatı ve Doğayı Koruma Platformu'ndan Mehmet Dalkanat, 40 yıldır kömür kirliliğinin bedelini ödediklerini belirterek, bölgedeki yeni santral ÇED iptalinin yerel halk için büyük bir zafer ve umut olduğunu ifade etti. Dalkanat, zirve başkanlığının bu yerel zaferleri küresel ölçekte adil bir dönüşüme çevirmesi gerektiğini vurguladı.

Kazdağı Doğal ve Kültürel Varlıkları Koruma Derneği'nden Süheyla Doğan da Çanakkale'de gündemde olan yeni santral projelerinin Türkiye'nin COP31 başkanlığı vizyonuyla çeliştiğini hatırlattı. Doğan, "Türkiye ve Avustralya küresel iklim liderliği hedefliyorsa, bunu öncelikle kendi ülkelerindeki kömür projelerini durdurarak kanıtlamalıdır." dedi.

COP31 (31. Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Konferansı), 9–20 Kasım 2026 tarihleri arasında Türkiye'nin ev sahipliğinde Antalya'da gerçekleştiriliyor.

Aşırı hava olayları artıyor!

Meteoroloji Genel Müdürlüğü verilerine göre, 2000'li yılların başında yılda 400'ün altında kalan olay sayısı, 2026'da bin 329'a çıktı. Aşırı meteorolojik olayların başında şiddetli yağış ve seller geliyor

Meteorolojik koşullarla doğrudan ya da dolaylı bağlantılı ekstrem olayların sayısındaki yükseliş, yıllara göre kayıtlara da yansıdı. Meteoroloji Genel Müdürlüğü'nün (MGM) verilerine göre, 2014'te 500 olarak kaydedilen olay sayısı, 2015'te 959'a, 2016'da bin 313'e ulaştı. 2017'de 598'e gerileyen sayı, 2019'da 935, 2020'de 984 oldu. 2021'de bin 24, 2022'de bin 30 olay kaydedildi. 2023'te bin 475 ile dönemin en yüksek seviyesine çıkan sayı, 2024'te bin 257'ye, 2025'te ise bin 11'e geriledi.

ŞİDDETLİ YAĞIŞLAR ARTIYOR

Ekstrem meteorolojik olayların türlerine göre dağılımında şiddetli yağış ve seller birçok yıl ilk sırada yer aldı. 2015, 2018, 2019, 2020, 2023, 2024 ve 2026'da en yüksek payı bu olaylar aldı. Fırtına ve hortumlar 2014, 2017 ve 2021'de öne çıkarken, 2016'da sıcak hava dalgaları, 2025'te ise fırtınalar en sık görülen olaylar oldu. 2022'de kaydedilen ekstrem olayların yüzde 33,6'sı şiddetli yağışlardan oluştu.

Bu olayların yol açtığı yıkımlarda farklı yıllarda çok sayıda kişi yaşamını yitirdi. 2020'de Van'daki çığ felaketinde 41 kişi hayatını kaybetti. Giresun ve Bursa'daki sellerde 10, yıldırım düşmesi nedeniyle 2 kişi yaşamını yitirdi. 2021'de Kastamonu, Sinop ve Bartın'da meydana gelen sel felaketlerinde 97 kişi, orman yangınlarında ise 3 kişi hayatını kaybetti. 2023'te Şanlıurfa'daki selde 21, 2024'te Antalya'daki selde 1 kişi yaşamını yitirdi.

DOKUZ AYDA BİN 329 EKSTREM OLAY

MGM kayıtlarına göre, 2026'nın Ocak-Ağustos döneminde Türkiye genelinde bin 263 ekstrem meteorolojik olay yaşandı. Şiddetli yağış ve seller toplamın yüzde 33'ünü oluştururken, fırtınaların payı yüzde 20, dolunun yüzde 17, heyelanın yüzde 10, yoğun kar yağışının ise yüzde 8 oldu. Yıldırım düşmesi ve çığ da bu dönemde kaydedilen diğer olaylar arasında yer aldı.Eylül ayında kayıtlara 66 meteorolojik olay geçti. Bunların 24'ü şiddetli yağış ve sel, 16'sı fırtına, 9'u heyelan, 7'si dolu, 7'si yıldırım düşmesiydi. Aynı ay 2 orman yangını ve 1 kum fırtınası meydana geldi. Eylül ayındaki olaylarla birlikte 2026'nın ilk dokuz aylık toplamı bin 329'a ulaştı.

Kadıköy Belediyesi'nden iklim seferberliği

İklim Değişikliği ve Sıfır Atık Müdürlüğü, Kadıköy'ün iklim dirençliliğini güçlendirmek için Alan Kadıköy'de İklim Nötr ve Dirençli Kadıköy SECAP 3.0 Uyum Çalıştayı gerçekleştirdi

● **Seyhan KALKAN VAYİÇ**

Kadıköy Belediyesi İklim Değişikliği ve Sıfır Atık Müdürlüğü, Kadıköy Belediyesi'nin iklim değişikliğine uyum çalışmalarına katkı sunmak ve kentin iklim dirençliliğini güçlendirmek amacıyla 5 Kasım Perşembe günü Alan Kadıköy'de İklim Nötr ve Dirençli Kadıköy SECAP 3.0 Uyum Çalıştayı düzenledi. Demir Enerji Danışmanlık katkısı ile yapılan çalıştayda, Kadıköy Belediyesi İklim Değişikliği ve Sıfır Atık, Sağlık İşleri, Strateji Geliştirme, İmar ve Şehircilik, Yapı Kontrol, Afet İşleri ve Risk Yönetimi, Sosyal Hizmetler, Plan ve Proje Müdürlüğü çalışanları, İstanbul Büyükşehir Belediyesi, ilçe belediyeler, İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi (İSKİ), Özyeğin, Gebze Teknik ile Yıldız Teknik Üniversitesi'nden temsilciler, Kadıköy Belediyesi İklim Elçileri, Kadıköy Belediyesi Gönüllüleri, Kadıköy Kent Konseyi, Peyzaj Mimarları Odası, AFAD ile BAK Kadıköy'den katılımcılar yer aldı.

"İKLİM İÇİN YÜRÜTÜLEN ORTAK ÇALIŞMALAR DEĞERLİ"

Merkezi ve yerel yönetim temsilcileri, üniversiteler, meslek odaları ve sivil toplum kuruluşlarının iklim dirençli kentsel planlama konularında fikir alışverişinde bulunduğu çalıştayın açılış konuşmasını Kadıköy Belediye Başkan Yardımcısı Can Günana yaptı. Günana, iklim krizine karşı yürütülen ortak çalışmaların önemine dikkat çekerek şu ifadeleri kullandı: "İstanbul Büyükşehir Belediyesi başta olmak üzere farklı kurumlarla bir aradayız. Bu birliktelikler çok önemli. Eylül ayında İklim Nötr ve Dirençli Kadıköy için Belediye Başkanımız Mesut Kösedağı ile İklim Değişikliğinin Azaltımı Çalıştayı'nı yapmıştık. Bugün ikinci kısmında bir arada olmak mutluluk verici." dedi.

KADIKÖY'ÜN MAHALLELERİNDE SEL TEHLİKESİ

Başkan Yardımcısı Günana'nın ardından Demir Enerji'nin hazırladığı uyum çalıştayı sunumu yapıldı. Demir Enerji'den Dilan Cengiz, sunum başlıkları altında özellikle sel ve taşkın ile kentsel ısı adası hakkında önemli veriler paylaştı. Sunuma göre; Koşuyolu, Bostancı, Caferağa, Osmanağa ve Suadiye mahalleleri sel ve taşkın riski taşırken; Koşuyolu, Rasimpaşa, Merdivenköy ve Erenköy mahalleleri ise kentsel ısı adası riski bakımından ilk sıralarda yer alıyor. Sunumun ardından katılımcılara iklim değişikliğinden etkilenecek sektörler, sosyal gruplar ile Kadıköy'ün iklim dayanıklılığını artırmak için neler yapılması gerektiği konusunda sorular yönetildi; yeşil alanların artırılması, afet yönetimi, planlama ve yönetişim, halk sağlığı, kentsel altyapı, yaşlı nüfus ve kronik hastalık başlıkları cevapları oluşturdu. Soru ve cevap kısmından çıkan verilerin de masaya yatırıldığı, merkezi ve yerel yönetimin, akademinin, özel sektörün, sivil toplum kuruluşunun roller aldığı "dirençlilik oyunu" oynandı. Oyunda rol alan kuruluşlar kentin iklim dirençli olması için fikirler paylaştı, neler yapılması ve hangi adımların atılması gerektiğini tartıştı ve kaynakların nereye aktarılması gerektiğini konuştu; kentin geleceği için ortak fikirler dile getirildi.

Çalıştayın ardından katılımcılardan Kadıköy Belediyesi Plan ve Proje Müdürü Zerrin Karamukluoğlu ile İSKİ'de çevre yüksek mühendisi olan Gülin Uçaş ve Ece Sağır Kurt'un çalıştaya dair görüşlerini aldık.

"DİRENÇLİ KADIKÖY"

Çalıştayı değerlendiren Plan ve Proje Müdürü Zerrin Karamukluoğlu, şunları söyledi: "Kadıköy'ün dirençli olması için elimizden geleni yapıyoruz. Bunun için hazırlanan bu çalışmayı ve oyunu da çok beğendim. Oyunda meslek odaları da söz hakkına sahip. Yerel yönetim, merkezi yönetim, büyükşehir belediyesi, STK'lar gibi farklı roller var. Kent yaşamında ortak kararlar alınıyor. Örneğin yeşil alanların artırılması, yeşil koridorları ya da yeşil çatılar konuşuldu. Farkındalığı yüksek bir çalışma olmuş."

SORUNLARA KALICI ÇÖZÜMLER

Çevre yüksek mühendisleri Gülin Uçaş ve Ece Sağır Kurt da Kadıköy'ün geleceği için düzenlenen uyum çalıştayında yer almaktan duydukları memnuniyeti dile getirdi; ortak akıl toplantılarının Kadıköy'ün çevresel sorunlarına kalıcı çözümler üretmesi için çok değerli olduğunu söyledi. "Kadıköy'de oturuyoruz. O yüzden oyundaki her detay bizi kişisel olarak da çok ilgilendirdi, ayrı bir değeri oldu." diyen Uçaş ile Kurt "Oyunda su yönetimi masasında yer aldık. Sel ve taşkın üzerine su verimliliği ile ilgili ana başlıklara yoğunlaşılmış. Farklı kurumların perspektifinden eylemlere bakmak empati kazandırdı. İSKİ'nin mevcut faaliyetleriyle de oyundaki süreçleri desteklemeye çalıştık." dedi.

"Önce toprağı nasıl **besleyeceğinizi öğrenmelisiniz**"

Atalık tohum geliştiricisi ve saklayıcısı Cenk Barer, Kadıköy Belediyesi Ekolojik Yaşam Merkezi'nde düzenlenen atölyede kompost yapımından balkon bahçeciliğine kadar pek çok konuda bilgi verdi

● **Deniz Şimal TAŞAN**

Kadıköy Belediyesi Ekolojik Yaşam Merkezi'nde, 1 Kasım Pazar günü atalık tohum geliştiricisi ve saklayıcısı Cenk Barer tarafından "Bahçeciliğe Giriş Eğitimi" düzenlendi. Eğitim kapsamında Barer, kompost yapımı ve apartman dairelerinde bahçecilik hakkında bilgi verdi.

Kompost yapımı için Barer, "Organik olarak çözünebilen, toprağa geri dönebilen her şeyin, doğanın örüntüsünü taklit ederek hızlandırılmış şekilde dönüştürülmesidir." dedi ve şöyle devam etti: "Organik ve doğal ürünleri çöpe atmayalım, toprağa geri gönderelim. Çünkü topraktan aldığımız şeyler aynı zamanda topraktaki mineralleri de barındırıyor. Yani artanları toprağa geri gönderiyoruz. Böylece toprağın veriminin düşmesini engelliyoruz."

Kompostun gübre olarak değerlendirilmemesi gerektiğini vurgulayan Barer, kompostun bir toprak düzenleyicisi olduğunu belirtti.

"SAKSILARIN İÇİNE DE KOYABİLİRİZ"

Bahçeciliğin ilk adımının toprağı beslemeyi öğrenmek olduğunu belirten Barer, "Bitkinin nasıl yetiştiğini öğrenmektense, önce toprağı nasıl besleyeceğinizi öğrenmelisiniz. Toprak bitkiyi besliyor. Bunu çözüp toprağınızı en yüksek kondisyonda tutarsanız her şey çözülmüş oluyor. Hastalıklar ve zararlılar daha az olur; ürün kaliteli, lezzetli ve daha çok olur. Birim alandan mümkün olan en yüksek verimi almaya bakıyoruz." şeklinde konuştu.

Apartman dairesinde kompost yapmanın mümkün olduğunu belirten Barer, "Yeşil ve kahverengi malzemeleri karıştırıp nemlendiriyoruz, ardından işi bakterilere bırakıyoruz. Bakteriler çalışarak malzemeleri ayrıştırıyor. Sonunda güzel, nemli ve yağmur yağdığında ormanın kokusu gibi kokan bir malzemeye dönüşüyor. Bunu ister toprağa karıştırıyor ister üzerine seriyoruz. Evde saksıların içine de koyabiliriz." dedi.

Kompost yapımında et, kemik ve süt gibi malzemelerin kullanılmadığını belirten Barer, "Acemiler ilk kez kompost yaparken hata yapıp kötü kokulara neden olabilir. Bu nedenle apartman bahçesinde yapmalarını tavsiye edebilirim. Kompost normalde kokmaz ancak suyu iyi ayarlanamazsa veya azot fazla olursa kötü kokular oluşabilir." ifadelerini kullandı.

SALATANIZI EVDE YAPABİLİRSİNİZ

Apartman dairelerinde teras, balkon ve Fransız balkonlarda da bahçecilik yapılabileceğini belirten Barer, "30 metrekarelik bir alanda yeşillikler üretebilir, çeri domates, salatalık veya süs kabağı yetiştirebilirsiniz. Niyet edin yeter. Reyhan, marul çeşitleri, soğan gibi ürünler yetiştirilebilir. Tabii balkabağı gibi çok yer kaplayan, geniş alana ihtiyaç duyan bitkiler olmaz. Pembe domates yetiştirmek de zor. Salataya girecek bütün malzemeleri evinizde yetiştirip salatanızı evde yapabilirsiniz. Biz yaprakları koparak topluyoruz, kökünden almıyoruz. Böylece sezonun yarısına kadar bitki bize yaprak vermeye devam ediyor." dedi.

KOMPOST YAPIMINDA KULLANILABİLECEK MALZEMELER

Kahverengi: Kuru yaprak, kuru ot, saman, buğday / arpa / yulaf samanı, mısır sapları, mısır koçanı, ince dal parçaları, budama artıkları, işlenmemiş talaş, ağaç kabukları, kurumuş çiçekler, kurumuş bitki gövdeleri, parçalanmış karton, oluklu mukavva, kahverengi ambalaj kâğıdı, yırtılmış yumurta kolisi, gazete kâğıdı, ayçiçeği sapları, üzüm budama artıkları, zeytin yaprakları, mısır bitkisi artıkları.

Yeşil: Sebze kabukları, meyve kabukları, sebze-meyve artıkları, taze ot / çim, yonca, baklagil artıkları, taze yabani otlar, çiçek artıkları, kahve telvesi, kullanılmış kahve filtresi, çay yaprakları, bezelye / fasulye kabukları, kabak / salatalık artıkları, kavun-karpuz kabukları, üzüm posası, zeytin posası, çiftlik gübresi.

ADRES VE İLETİŞİM NUMARASI

Bağış süreçleri, randevu durumu veya hizmet detayları hakkında bilgi almak isteyenler (0216) 545 72 28 numaralı telefonu arayabilir.

Açık Gardırop 2. El Giysi Mağazası: Eğitim Mahallesi, Ahsen Çıkmazı Sokak, Sadıkoğlu İş Merkezi (Plaza) 4 No: 2/3 Kadıköy / İstanbul

AÇIK GARDIROP yılda 7 bin kişiye ulaşıyor

Kadıköy Belediyesi'nin sosyal dayanışma ağının önemli bir halkası olan Açık Gardırop, yıl boyunca sürdürdüğü çalışmalarla her yıl yaklaşık 7 bin ihtiyaç sahibine giysi ve tekstil desteği ulaştırıyor

● **Seyhan KALKAN VAYİÇ**

Kadıköy Belediyesi'nin sosyal belediyecilik ilkesi ile 2010 yılında hayata geçirdiği Açık Gardırop 2. El Giysi Mağazası, dayanışmak isteyen Kadıköylüler ile ihtiyaç sahibi vatandaşlar arasında güçlü bir yardımlaşma köprüsü kuruyor. Toplumsal dayanışmayı artırmayı amaçlayan mağazaya, kadın, erkek, çocuk, bebek giysileri ve yanı sıra havlu, perde, yorgan, yastık, battaniye, nevresim, masa örtüsü, pike gibi ev tekstili ürünleri; kırtasiye malzemeleri, okuma kitapları, oyuncaklar, mutfak eşyaları ile küçük ev aletleri bağışlanıyor. Tüm bağışlar tutanak karşılığında kayıt altına alınarak teslim alınıyor.

"HİJYEN KURALLARI DİKKATE ALINIYOR"

Kayıt altına alınan ürünler, mağazanın görevli personeli tarafından tek tek inceleniyor; yırtık, sökük, fermuarı ya da düğmesi bozuk, aşırı yıpranmış, kullanılmayacak durumda olan veya kalıcı lekesi bulunan ürünler ayrıştırılıyor; sağlam, giyilebilir, temiz ürünler kabul ediliyor. Toplum sağlığı ve hijyen kuralları doğrultusunda kullanılmış iç çamaşırları, kullanılmış çoraplar ve ikinci el ayakkabılar bağış olarak kabul edilmiyor. Bu kategorideki ürünler yalnızca kutusunda, etiketli ve sıfır ambalajında olması halinde alınıyor. Toplanan ürünler Açık Gardırop bünyesinde yıkanıyor, kurutulup ütülenerek beden, cinsiyet, yaş grubuna ve ürün türüne göre mağaza içi raf ve askı sistemine yerleştiriliyor.

Hafta içi her gün 09.00 – 16.30 mesai saatleri arasında hizmet veren mağazaya eşya ve kıyafet bağışlamak isteyen vatandaşlar, hafta içi mesai saatleri içerisinde mağazaya gelerek ürünlerini tutanakla teslim edebiliyor. Yurttaşlar mağazayı arayarak randevu oluşturmaları durumunda ürünler evlerden de alınabiliyor. İhtiyaç sahibi vatandaşlar mağazaya belirlenen özel periyotlar doğrultusunda kabul ediliyor. Bu kapsamda evsiz vatandaşlar salı günleri iki ayda bir, aileler ise hem kendilerinin hem çocuklarının gereksinimleri için planlanan randevu günlerinde üç ayda bir cuma günleri gelerek giysi taleplerini karşılayabiliyor.

"İHTİYAÇ SAHİPLERİ BELİRLENİYOR"

İhtiyaç sahibi vatandaşlar, Kadıköy Belediyesi Sosyal Hizmetleri Müdürlüğü Sosyal Servis biriminin önceden gerçekleştirdiği hane ziyaretleri ve sosyal inceleme raporlarına göre belirleniyor. Bu sistemle yılda yaklaşık 7 bin kişiye kıyafet desteği sağlanıyor. Mağazadaki desteklerden öncelikli olarak Kadıköy ilçesinde ikamet eden, belediyenin ev ziyaretleri ve sosyal servis raporlarıyla ihtiyaç sahibi olduğu tespit edilen vatandaşlar ile kadın sığınma evinde kalan kadınlar yararlanıyor. Afet, yangın ve acil durumlar gibi olağanüstü durumlarda ya da kentsel dönüşüm kaynaklı mağduriyetlerde ilçe ve il dışından gelen ihtiyaç sahiplerine de yardım ulaştırılıyor.

"GÜVENİLİR BİR SİSTEM"

Açık Gardırop 2. El Giysi Mağazası'na bağışta bulunan yurttaşlara görüşlerini sorduk.

İhtiyaç sahiplerine daha önce yardımları bireysel olarak ulaştırdığını ancak son zamanlarda gerçekten ihtiyaç sahibi insanları bulmanın ve bu döngüyü devam ettirmenin zorlaşmaya başladığını ifade eden Melike Özdemir, "Hayatımızı çok kolaylaştıran, ikinci kere düşünmediğimiz ve süreci zorlaştırmayan bir hizmet. Kime veriyorum, hangi amaca hizmet ediyorum diye sorgulamak zorunda kalmıyorsunuz. Güvenilir bir sistem. O yüzden çok memnunum. Kıyafet paylaşımı eşitlikçi bir yaklaşım da sunuyor. Kıyafetlerin de insanların da birden fazla şansa ihtiyacı var. O yüzden bu döngüyü de önemsiyorum." dedi.

Bir yıldır mağazaya bağışta bulunan Filiz Erkaya da şunları dile getirdi: "Çocuklar hızlı büyüdükleri için kıyafetler temiz kalıyor. Oyuncakları da oluyor. Onları getiriyorum. Ekonomik koşullar gittikçe daha da zorlaşıyor. O yüzden paylaşmak önemli. Paylaşmamıza da mağaza vesile oluyor. Buraya güveniyorum. Ürünleri yıkayıp ütüleyerek gerçek ihtiyaç sahibi kişilere ulaştırıyorlar."

İstanbul'da yaşlılık politikaları ilçelere göre değişiyor

İstanbul'daki 37 ilçe belediyesini kapsayan araştırma, yaşlılara yönelik hizmetlerin ilçelerin sosyoekonomik koşullarına göre farklılaştığını ortaya koydu

● **Hülya ARSLAN**

Yaş almak yalnızca sağlık ve bakım ihtiyacının artması anlamına gelmiyor. Sosyal yaşamın içinde kalabilmek, yeni insanlarla tanışmak ve günlük hayatı bağımsız sürdürebilmek de en az bunlar kadar önem taşıyor. Ancak İstanbul genelinde yaşlılara yönelik yerel politikalar, ilçelerin sosyoekonomik koşullarına göre farklılaşıyor. Sosyoloji Araştırmaları Dergisi'nde 27 Ekim 2026'da yayımlanan "İstanbul'da Yaşlılara Yönelik Yerel Politikalar ve İlçeler Arası Farklılaşma" başlıklı araştırma, bu farklılıkları ortaya koyuyor. Araştırma kapsamında 37 ilçe belediyesinin stratejik planları incelendi.

BİR İLÇEDE BAKIM, DİĞERİNDE SOSYAL YAŞAM

Ece Bengi Tüfekçioğlu ve Yiğit Samet Ünal tarafından hazırlanan araştırmada, belediyelerin yaşlılara yönelik politikaları yardım, sağlık ve bakım, kültürel ve sosyal etkinlikler, mekânsal hizmetler ve aktif katılım olmak üzere beş başlık altında değerlendirildi. Araştırmaya göre sosyoekonomik düzeyi yüksek ilçeler arasında yer alan Şişli, Beşiktaş ve Fatih'te yaşlılara yönelik politikalar daha çeşitli bir yapıya sahip. Bu ilçelerde yardım ve bakım hizmetlerinin yanı sıra kültürel etkinlikler, sosyal yaşam ve aktif katılımı destekleyen çalışmalar da öne çıkıyor.

Başakşehir, Beyoğlu ve Ümraniye'de ise farklı bir tablo görülüyor. Araştırmada bu ilçelerde kültürel ve mekânsal hizmetlere yönelik bazı çalışmaların bulunduğu, ancak yaşlılık politikalarının stratejik planlarda daha sınırlı biçimde yer aldığı belirtiliyor.

Bağcılar, Pendik, Kartal ve Küçükçekmece'de ise yaşlılara yönelik politikaların ağırlıklı olarak sağlık, bakım ve sosyal yardım hizmetleri etrafında şekillendiği görülüyor. Bu ilçelerde yaşlıların temel ihtiyaçlarının karşılanması ve desteklenmesi ön plana çıkarken sosyal katılımı artırmaya yönelik politikalar daha geri planda kalıyor.

Gaziosmanpaşa, Silivri ve Çekmeköy'de yaşlı merkezleri, sosyal yaşam alanları ve kültürel faaliyetler dikkat çekiyor. Ancak araştırmada bu çalışmaların kapsamının ve stratejik planlardaki görünürlüğünün sınırlı olduğu ifade ediliyor. Çatalca ve Sultanbeyli'de ise yaşlılara yönelik politikaların daha az görünür olduğu, belirli bakım ve kültürel faaliyetlerin öne çıktığı belirtiliyor.

Araştırmacılar, ilçelerin sosyoekonomik düzeyleri ile yaşlılık politikaları arasında her zaman doğrudan bir ilişki bulunmadığına da dikkat çekiyor. Çalışma, belediyelerin yaşlılara yönelik hizmetlerinin yalnızca ekonomik imkânlarla değil, yaşlılığı nasıl ele aldıkları ve hangi ihtiyaçları önceliklendirdikleriyle de şekillendiğini ortaya koyuyor.

KADIKÖY'DE YAŞ ALMAK

İstanbul'un yaşlı nüfus oranı en yüksek ilçesi olan Kadıköy'de her beş kişiden biri 65 yaşın üzerinde. TÜİK'in 2025 verilerine göre ilçede 96 bin 252 kişi 65 yaş ve üzerindeyken bu nüfus, Kadıköy'ün yaklaşık yüzde 21'ini oluşturuyor.

Kadıköy Belediyesi'nin yaşlılara yönelik hizmetleri arasında Sosyal Yaşam Evleri öne çıkıyor. Sahrayıcedit ve 19 Mayıs mahallelerinde hizmet veren bu merkezler, yaşlıların bir araya gelmelerine, yeni arkadaşlıklar kurmalarına ve sosyal yaşamın içinde kalmalarına olanak sağlıyor. Huzur Vapuru, spor, dans, tiyatro, el sanatları, kültürel geziler ve çeşitli atölye çalışmalarıyla yaşlıların aktif bir yaşam sürdürmeleri destekleniyor. Belediye, sosyal etkinliklerin yanı sıra günlük yaşamını sürdürmekte güçlük çeken yaşlılara da destek sunuyor. İhtiyaç sahibi ve günlük yaşam aktivitelerinde zorlanan yurttaşlara evde temizlik, kişisel bakım ve sıcak yemek hizmetleri veriliyor. Hasta yatağı, tekerlekli sandalye, hasta bezi ve evde hasta kişisel bakım kiti desteğiyle de evde bakım süreçlerine katkı sağlanıyor. Evinden çıkamayan yaşlılara yönelik evde girişimsel hemşirelik hizmeti kapsamında ise kan alma, serum uygulaması, yara bakımı ve pansuman gibi işlemler gerçekleştiriliyor.

Alzheimer hastaları ve yakınlarına yönelik hizmetler de belediyenin çalışmaları arasında yer alıyor. 19 Mayıs ve Göztepe mahallelerindeki Alzheimer merkezlerinde hastaların zihinsel, fiziksel ve sosyal becerilerini destekleyen etkinlikler düzenlenirken ailelere de danışmanlık ve bilgilendirme desteği sunuluyor.

GazeteKadıköy
Haftalık süreli yerel gazete
Kadıköy Belediyesi ve Kadıköylüler adına
Sahibi Kadıköy Belediye Başkanı
Mesut KÖSEDAĞI

Yayın Kurulu
Ayten Genç, Erhan DEMİRTAŞ, Gökçe UYGUN
Genel Yayın Yönetmeni
Leyla ALP
Yazı İşleri Müdürü
Semra ÇELEBİ
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Gürbüz ENGİN
Sayfa Tasarımı
Rıza BÜLBÜL, Sinem HAMARAT
Haber Merkezi
Gökçe UYGUN, Hülya ARSLAN, Erhan DEMİRTAŞ, Seyhan KALKAN VAYİÇ
Reklam Servisi
Özge ÖZVEREN MUSLU

Adres: 19 Mayıs Mahallesi. Sultan Sokak No: 28 Kat: 2 Mühürdar Fuat Bey Konağı Kadıköy / İSTANBUL
İletişim: 0 (216) 348 70 60
www.gazetekadikoy.com.tr
www.instagram.com/gazetekadikoy
www.facebook.com/gazetekadikoy
www.twitter.com/gazetekadikoy
E-posta: gazetekadikoy@gmail.com
Dağıtım: Mehmet Gündoğdu (0532) 727 0107
Baskı: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık A.Ş. 5 Levent Mahallesi Mareşal Fevzi Çakmak Caddesi B Blok No:29/1/1 34060 Eyüpsultan / İSTANBUL

Gazetemizde yayınlanan yazıların yasal sorumluluğu yazı sahibine aittir.

Acı ama gerçek: NAZA'yı topu topu 2 bin 398 kişi izlemiş!

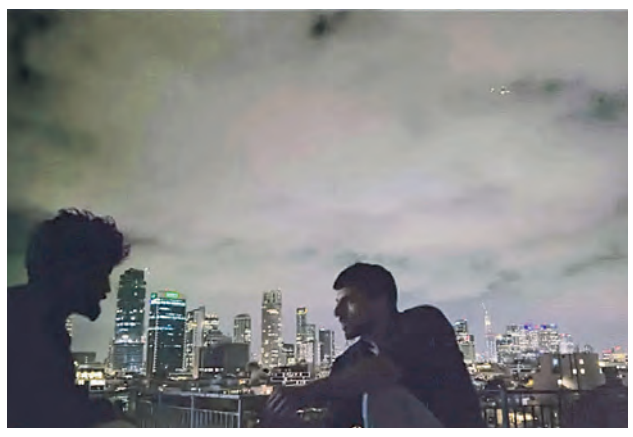

UĞUR VARDAN

2 Mart 2025'te düzenlenen 97'inci Amerikan Akademi Ödülleri'nde 'No Other Land', 'En İyi Belgesel' dalında Oscar heykelciğinin sahibi olmuştu. İsrailli sinemacılar Yuval Abraham ve Rachel Szor'un yanı sıra Filistinli Basel Adra ve Hamdan Ballal'ın da imzalarını taşıyan yapım Masafer Yatta adlı yöreyi İsrail'in 'askeri tatbikat alanı' ilan etmesinden sonra evlerinde kalabilmek adına mücadele eden Filistinlilerin mücadelesini perdeye taşıyordu. Yuval Abraham ve Rachel Szor ikilisi, daha sonra bir belgesel daha çekti ve bu kez İsrail devletinin Gazze'de uyguladığı ve yaklaşık 73 bin kişinin hayatına mal olan soykırımı, bu suçları bizatihi işleyen faillerin tanıklığında anlattı. Film 'NAZA' adını taşıyordu ve prömiyerini yaptığı 2026 Venedik Film Festivali'nden 'Özel Jüri Ödülü' kazanarak döndü. Bizde ise önce 'Filmekimi'nde gösterildi, ardından da 16 Ekim'de vizyona çıktı.

Önce söz konusu yapıta ilişkin kaleme aldığım eleştiri yazısından bir alıntı yapayım: "Filme ismini veren 'NAZA' sözcüğü askeri literatürde yapılan bir saldırıda ölecek sivil sayısı anlamına geliyormuş. Yuval Abraham, yapıtı boyunca Tel Aviv'in çatı katlarında gecenin karanlığında yüzleri belli olmayan 24 istihbarat görevlisi ve askerle söyleşiler yapıyor, onlara gerçekleştirdikleri bombardımanlara, öldürdükleri insanlara, yaptıkları eylemlere ilişkin görüşlerini ve hissettiklerini sorarken 21. yüzyılın en büyük soykırımının anatomisini birinci elden tanıklarla kaydediyor, tarihe not düşüyor."

Sinema sektörünün nabzını birinci elden tutan Variety dergisinin internet sitesinde çarşamba günü (11 Aralık) 'NAZA'ya

ilişkin şöyle bir haber yayımlandı: "Gazze'deki katliamları konu alan ve Venedik'te 'Jüri Özel Ödülü' kazanan, öte yandan da birçok tartışmaya konu olan 'NAZA' 47 ülkede 1.5 milyondan fazla izleyiciye ulaşarak yılın en çok izlenen belgeselleri arasında girdi. Film ABD dışında 13.5 milyon dolar, ABD'de ise 1 milyon dolar gişe hasılatı elde etti."

Aynı haberde şu bilgiler de paylaşıldı: "Bu tabloda İtalya ön plana çıktı. Halen 379 salonda gösterimi süren film, vizyona girdiği 29 Eylül'den bu yana neredeyse dünya genelindeki seyirci sayısının yarısı olan 717.517 kişi tarafından izlendi. Böylelikle 'NAZA' İtalya'da 'Fahrenheit 9/11' ve 'March of the Penguins'ın ardından tüm zamanların en çok izlenen üçüncü belgeseli oldu." Yine Variety'nin haberine göre Yuval Abraham ve Rachel Szor imzalı çalışma, ABD ve Kanada genelinde 83.673 kişi tarafından seyredilmiş. İngiltere ve İrlanda'daki toplam izleyici sayısı ise 102.509'a ulaşmış. Fransa cephesindeki gelişmelere göz atarsak burada da 260'tan fazla salonda yaklaşık 500 gösterim yapılmış ve toplam 82.000 seyirciye ulaşılmış.

'NAZA'yı Almanya'da 83.355 kişi, Avusturya'da ise 16.521 kişi seyretmiş. İspanya'da 105 salonda vizyona giren yapım 6 Kasım itibariyle 61.783 izleyiciye ulaşmış. Benelüks ülkesindeki seyirci sayısı 132.325, İsviçre'deki de 50.999 olmuş.

Peki ya Türkiye'deki seyirci sayısı? Ülkemizdeki rakamlar Variety'nin haberinde yok ama bu katkıyı da ben yapayım! Bizde bu konudaki en sağlam kaynak olan 'boxofficeturkiye.com' adlı siteden aldığım verileri paylaşıyorum: 'NAZA'yi bu topraklarda 'Filmekimi' dışında vizyonda çıktığından bu yana toplam 2398 kişi izlemiş. İnanılmaz bir rakam! Gazze konusuna duyarlı onca insanın, onca kuruluşun, onca oluşumun olduğu bir ülkede soykırımı tüm delilleriyle anlatan bir yapımı ancak sayıları 3000'e bile varmayan bir sinemasever merak etmiş ve salonların yolunu tutmuş.

Evet, "İsrail devletinin işlediği insanlık suçlarını zaten biz biliyoruz, bunun için bir filme mi ihtiyacımız var?" demek mümkün ama yine de böylesi bir yapımı izlemek, seyirci sayısına katkıda bulunmak o filmi çok zor koşullarda yapanlara, gösterime sokanlara ve bundan sonra aynı konularda film çekmek isteyenlere büyük bir moral-motivasyon olacaktır. Dolayısıyla 'NAZA' elbette daha çok izleyiciyi, daha çok desteği hak ediyordu. Eldeki seyirci sayısı verilerine göre bu meseleyi dile getirmek istedim, umarım söz konusu yapım daha çok insan tarafından izlenir...

10. Atta Festival

20 Kasım'da başlıyor

Türkiye'nin çocuklara özel ilk uluslararası sanat festivali Atta Festival, 10. edisyonuyla 20 Kasım Dünya Çocuk Hakları Günü'nde kapılarını açıyor

Türkiye'nin bebekler ve çocuklar için düzenlenen ilk ve tek uluslararası sanat festivali olan Atta Festival, 10. edisyonuyla 20 Kasım - 6 Aralık 2026 tarihleri arasında seyircilerini ağırlamaya hazırlanıyor. 0–12 yaş arası çocuklara ve ailelerine hitap eden festival, 20 Kasım Dünya Çocuk Hakları Günü'nde kapılarını açacak.

Allianz Türkiye'nin festival destekçiliği, Paribu Art'ın iş birliği ve katkılarıyla hayata geçirilen festival; Arter, Barış Manço Kültür Merkezi, Caddebostan Kültür Merkezi, Craft Tiyatro, Hisar Okulları Kültür Merkezi, Paribu Art, Sahne KHas ve Zorlu PSM ev sahipliğinde İstanbul'un iki yakasında gerçekleştirilecek.

HOLLANDA VE İSPANYA ODAKLI SEÇKİ

On yıldır çocukları dünya sahnesinden nitelikli yapımlarla buluşturan festival, bu yıl güçlü üretim geleneklerine sahip Hollanda ve İspanya'yı odağına alıyor.

Çocuklar için sahne sanatları alanındaki öncü ve yenilikçi yaklaşımlarıyla tanınan Hollandalı topluluklar, farklı anlatım biçimlerini ve yaratıcı sahneleme yöntemlerini 'Atta Festival' kapsamında İstanbul seyircisiyle buluşturacak. Hollanda odağının dikkat çekici yapımlarından WOW!, 2,5 yaş ve üzeri çocukları dans ve müzik eşliğinde gündelik hayatın şaşırtıcı güzelliklerini keşfetmeye davet ederken; Be Kind performansı ise henüz 6–18 aylık bebekleri sirk ile tanıştıran sıra dışı bir sahne deneyimi sunmaya hazırlanıyor.

İspanya odağında ise özellikle Katalonya'nın bebekler ve çocuklar için geliştirdiği özgün performanslar öne çıkıyor. Little Night, 2–5 yaş arası çocukları ışık, hareket ve teknolojinin iç içe geçtiği, hayal gücünü harekete geçiren interaktif bir deneyime davet ederken; geleneksel bir Sanskrit hikâyesinden ilham alan ve dostluk, güven ile yaşama temalarını işleyen Hikâyesini Değiştirmek İsteyen Kedi, 6 yaş ve üzeri seyircileri kukla tasarımları, dans, tiyatro ve video projeksiyonlarıyla şekillenen görsel bir dünyaya taşıyor.

DÜNYA SAHNESİNDEN SIRADIŞI YAPIMLAR

Atta Festival'in 10. yılı, Hollanda ve İspanya odaklarının yanı sıra dünyanın farklı ülkelerinden sıradışı yapımlara da ev sahipliği yapacak. Macaristan, Fransa ve İtalya'dan gelecek sanatçılar; danstan sirke, tiyatrodan teknolojiyi de sahne deneyiminin bir parçası haline getiren performanslarıyla çocukları ve aileleri yepyeni dünyalar keşfetmeye davet edecek.

Macaristan'dan Ann-droid, LED ışıklı kostümleri, robotik topu ve uçan dronuyla robot bir kızın hikâyesini teknolojiyle anlatırken, Fransa'dan BasarKus'un Muhteşem Hikayesi, akrobasi, jonglörlük ve çağdaş dansı buluşturan bir gösteri sunuyor. İtalya'dan Bir Bedenin Sahneleri de Kreş ve anaokulu çalışmalarıyla şekillenen, bedenin hareketle kurduğu anlatımı keşfeden 1 yaş ve üzerine hitap eden şiirsel bir performans.

3 ARALIK'A ÖZEL "ENGELSİZ ATTA"

Festival, 30 Kasım - 6 Aralık tarihleri arasında 3 Dünya Engelliler Günü'nü de kapsayan Engelsiz Atta programına ev sahipliği yapacak. Özel eğitim doktorasına sahip Amerikalı sihirbaz Kevin Spencer, The Magic of Kevin Spencer gösterisiyle sahnede olacak ve okullarda özel gereksinimli çocuklara yönelik atölyeler ile uzman eğitimleri verecek. Program kapsamında ayrıca hareket ve drama atölyeleri düzenlenecek.

Ayrıca festivalin 10. yılında İBB Kültür'ün katkısıyla hayata geçirilen Atta International Showcase, farklı ülkelerden festival yöneticilerini ve kültür profesyonellerini İstanbul'da buluşturarak Türkiye'deki çocuk sanat yapımlarının uluslararası görünürlüğünü artırmayı ve yeni iş birliklerine kapı aralamayı hedefliyor.

FESTİVAL PROGRAMI TAKVİMİ

21 Kasım Cumartesi: Bir Bedenin Sahneleri (Zorlu PSM), 3'ü 1 Arada Shakespeare (Arter), Pezzettino ve Miyav (Barış Manço KM), WOW! ve Dans Eden Ev (Arter), Gece Yolculuğu ile Ann-droid (Paribu Art).

22 Kasım Pazar: Gürültü (Atölye 5 Erenköy), Bir Bedenin Sahneleri (Zorlu PSM), Kum Feneri (Barış Manço KM), Ann-droid ve Hikâye Yaratıcıları Atölyesi (Paribu Art), WOW! ile Bully Bully (Arter).

28 Kasım Cumartesi: Be Kind (Sahne KHAS), Tavşan Aranıyor ile BasarKus'un Muhteşem Hikâyesi (Caddebostan KM), Hikâyesini Değiştirmek İsteyen Kedi (Hisar Okulları KM), Little Night (Craft Tiyatro).

29 Kasım Pazar: Be Kind (Sahne KHAS), Pezzettino ile Hikâyesini Değiştirmek İsteyen Kedi (Caddebostan KM), BasarKus'un Muhteşem Hikâyesi (Hisar Okulları KM), Little Night (Craft Tiyatro).

5 Aralık Cumartesi: Bully Bully ve Lair of Senses (Arter), Gölgelerin Şehri (Zorlu PSM), The Magic of Kevin Spencer (Hisar Okulları KM).

6 Aralık Pazar: Fikirler Kanatlanıyor (Zorlu PSM), Kabuk ve Lair of Senses (Arter), The Magic of Kevin Spencer ile Tavşan Aranıyor (Paribu Art).

Etkinlik biletlerine ve detaylı seans saatlerine attafestival.com adresinden ulaşılabilir.

Çocuklar Dali'nin gerçeküstü dünyasıyla buluşuyor

"Dalí Cybernetics" sergisi kapsamında düzenlenen çocuk atölyeleri, 7–13 yaş grubundaki çocukları Salvador Dalí'nin gerçeküstü dünyasıyla buluşturuyor

Dünyanın 14 şehrinde yüz binlerce ziyaretçiye ulaşan uluslararası "Dalí Cybernetics: Dehanın Zihnine Yolculuk" sergisi, Salvador Dalí'nin ikonik eserlerini ve bilimsel merakını dijital teknolojilerle yeniden yorumluyor. Bu sergiden ilhamla hazırlanan çocuk atölyeleri, İBB'nin Dijital Deneyim Merkezi'nde 7-13 yaş grubundaki katılımcıları Dalí'nin sıra dışı imgeleriyle buluşturuyor.

Eriyen saatleri, sıradışı figürleri ve gerçeküstü tasarımlarıyla sanat tarihinde iz bırakan Dalí'nin anlayışından beslenen program; çocuklara hayal güçlerini özgürce kullanabilecekleri bir alan açıyor. Eriyen Saatler Atölyesi, Tuvalde Sürreal Hayvanlar Atölyesi, Sürreal Aynamı Tasarlıyorum Atölyesi ve Dalí'nin Tuhaf Objeleri Atölyesi olmak üzere dört başlıkta düzenlenecek atölyeler, çocukların Dalí'nin eserlerini, sanat anlayışını ve sürrealizm akımını daha yakından tanımasını sağlarken, kendi yaratıcı fikirlerini de özgün çalışmalara dönüştürmelerine olanak tanıyor.

14-22 Kasım arasında sınırlı kontenjanla gerçekleştirilecek atölyelerin biletleri Passo üzerinden satışa sunuluyor. Bilet fiyatına katılımcı çocuğun müze girişi dahil olurken, ebeveynlerin ayrıca müze giriş bileti satın alması gerekiyor.

ATÖLYE TAKVİMİ

14 Kasım Cumartesi:
13.30–14.30: Eriyen Saatler Atölyesi (7–13 Yaş)
15.00–16.00: Sürreal Aynamı Tasarlıyorum (7–13 Yaş)

15 Kasım Pazar:
13.30–14.30: Tuvalde Sürreal Hayvanlar Atölyesi (7–13 Yaş)
15.00–16.00: Dalí'nin Tuhaf Objeler Atölyesi (7–13 Yaş)

17–20 Kasım:
13.30–14.30: Rehberli Anlatım

21 Kasım Cumartesi:
13.30–14.30: Eriyen Saatler Atölyesi (7–13 Yaş)

22 Kasım Pazar:
13.30–14.30: Tuvalde Sürreal Hayvanlar Atölyesi (7–13 Yaş)

RSV her yaştan insanı tehdit ediyor

RSV'nin her yaş grubunda görülebildiğine dikkat çeken Doç. Dr. Deniz Kızılırmak, enfeksiyonun özellikle bebekler, ileri yaştakiler ve kronik hastalığı bulunan kişilerde ağır seyredebileceğini belirtti. Kızılırmak ayrıca, Türkiye'de 0–5 yaş grubunda RSV'nin yıllık maliyetinin yaklaşık 24,2 milyar TL'ye ulaştığını ifade etti

● **Simge KANSU**

Oldukça bulaşıcı olan Respiratuvar Sinsityal Virüs (RSV), solunum yollarını etkileyerek özellikle bebeklerde, ileri yaştaki kişilerde ve kronik hastalığı bulunanlarda ciddi sağlık sorunlarına yol açabiliyor. Genellikle soğuk algınlığına benzer belirtilerle seyreden enfeksiyon, risk grubundaki kişilerde zatürre ve solunum yetmezliği gibi ağır tablolara neden olabiliyor. RSV'nin her yaş grubunda görülebildiğine dikkat çeken Türk Toraks Derneği Solunum Sistemi Enfeksiyonları Çalışma Grubu Yürütme Kurulu Üyesi Doç. Dr. Deniz Kızılırmak, virüsün belirtileri, bulaş yolları, risk grupları, tedavisi ve korunma yöntemlerine ilişkin bilgi verdi.

RSV'nin her yaşta görülebilen bir enfeksiyon olduğunu belirten Kızılırmak, "RSV, solunum yollarını etkileyen ve oldukça bulaşıcı bir RNA virüsüdür. Çocukların büyük çoğunluğu iki yaşına kadar en az bir kez bu virüsle karşılaşır. Ancak enfeksiyon kalıcı bağışıklık bırakmadığı için yaşam boyunca tekrar görülebilir. Sağlıklı genç erişkinlerde genellikle hafif belirtilerle seyrederken bebeklerde bronşiyolit ve zatürreye, ileri yaştaki veya kronik hastalığı bulunan kişilerde ise solunum yetmezliği, KOAH ve astım atakları ile kalp yetmezliğinin kötüleşmesine neden olabilir." dedi.

RSV BELİRTİLERİ NELERDİR?

Kızılırmak, "RSV belirtileri genellikle virüsle karşılaştıktan 4-6 gün sonra başlar. Burun akıntısı, burun tıkanıklığı, öksürük, hapşırma, boğaz ağrısı, halsizlik ve ateş gibi soğuk algınlığına benzer şikâyetlerle kendini gösterir. Bebeklerde hızlı veya zor nefes alma, göğüs kafesinde çekilme, hırıltı, beslenmede azalma, aşırı uyku hâli ve dudaklarda morarma; erişkin ve yaşlılarda ise nefes darlığı, hırıltı, yüksek ateş, bilinç bulanıklığı ile KOAH, astım veya kalp hastalığı belirtilerinde artış dikkatle izlenmelidir. RSV; öksürme ve hapşırmayla yayılan damlacıkların yanı sıra virüsün bulunduğu yüzeylere temas edilip ellerin göz, burun veya ağza götürülmesiyle de bulaşabilir. Enfekte kişiler genellikle 3-8 gün boyunca virüsü bulaştırabilir. Bebeklerde ve bağışıklığı baskılanmış kişilerde ise bu süre daha uzun olabilir. Türkiye'de RSV vakaları çoğunlukla kasım-nisan döneminde artış gösterir." ifadelerini kullandı.

Risk grupları hakkında konuşan Kızılırmak, "RSV her yaşta görülebilse de ağır hastalık riski özellikle yaşamın ilk aylarında ve ileri yaşlarda artar. Bebeklerde altı aydan küçük olmak, prematüre doğum, doğuştan kalp veya kronik akciğer hastalığı, bağışıklık sisteminin zayıf olması ve nöromüsküler hastalıklar riski artırır. Erişkinlerde ise 75 yaş ve üzerindeki kişiler ile 50 yaşın üzerinde olup KOAH, astım, bronşektazi, kalp hastalığı, diyabet, kronik böbrek veya karaciğer hastalığı bulunanlar daha yüksek risk taşıyor. Kanser tedavisi görenler, organ nakli yapılanlar, bağışıklığı baskılanmış kişiler ve huzurevi ya da bakımevinde yaşayanlar da risk grubunda yer alıyor. Özellikle KOAH ve astım hastalarında RSV, ağır ataklara ve hastaneye yatışa yol açabilir. Bazı hastalarda bu atakların ardından akciğer fonksiyonları eski düzeyine dönemeyebilir." dedi.

" YILLIK MALİYETİ 24,2 MİLYAR TL"

RSV'nin dünya genelinde önemli bir sağlık yükü oluşturduğunu söyleyen Kızılırmak, "Her yıl beş yaş altındaki çocuklarda yaklaşık 33 milyon RSV kaynaklı alt solunum yolu enfeksiyonu ve 3,6 milyon hastaneye yatış görülüyor. Yaklaşık 100 bin ölümün büyük bölümü düşük ve orta gelirli ülkelerde, özellikle altı aydan küçük bebeklerde gerçekleşiyor. Türkiye'de yapılan çalışmalar da çocuklardaki solunum yolu enfeksiyonlarının yaklaşık üçte birinde RSV'nin rol oynadığını gösteriyor. Ülkemizde 0-5 yaş grubundaki çocuklarda RSV'nin yıllık ekonomik yükü yaklaşık 24,2 milyar TL. Bu tutar, 2023 yılı SGK sağlık harcamalarının yaklaşık yüzde 4,6'sına karşılık geliyor. Özellikle erişkinlerde RSV testlerinin yeterince sık yapılmaması nedeniyle gerçek vaka sayısının daha yüksek olduğu düşünülüyor." dedi.

RSV tedavisi hakkında da bilgi veren Kızılırmak, "RSV'yi doğrudan ortadan kaldıran ve rutin kullanılan bir antiviral tedavi bulunmuyor. Tedavide yeterli sıvı alımı, ateş kontrolü ve gerektiğinde oksijen ile solunum desteğinden yararlanılıyor. Antibiyotikler virüse karşı etkili değildir ve yalnızca bakteriyel enfeksiyon düşünüldüğünde hekim önerisiyle kullanılmalıdır. Korunmak için ellerin sık yıkanması, sık temas edilen yüzeylerin temizlenmesi, kapalı ortamların havalandırılması ve hastalık belirtisi olan kişilerin bebekler, yaşlılar ve kronik hastalarla yakın temastan kaçınması önemlidir." ifadelerini kullandı.

KİMLER RSV AŞISI OLMALI?

RSV'ye karşı geliştirilen aşıların özellikle risk grubundaki kişiler için önem taşıdığını belirten Kızılırmak, "Yeni nesil RSV aşıları, virüsün hücreye girişinde rol oynayan F proteinini hedefler ve canlı virüs içermez. Özellikle 75 yaş ve üzerindeki kişiler ile 50-74 yaş arasında olup KOAH, astım, bronşektazi, kalp hastalığı veya bağışıklık baskılanması gibi risk faktörleri bulunan kişiler için önerilmektedir. Çalışmalar, aşıların alt solunum yolu hastalığı ve ağır hastalık riskini belirgin ölçüde azalttığını gösteriyor." dedi.

Türkiye'de RSV aşısına erişimin hâlâ sınırlı olduğunu belirten Kızılırmak, "Aşıların maliyeti büyük ölçüde kişilerin kendisi tarafından karşılanıyor. Aşılar hekim reçetesiyle eczanelerden temin edilebiliyor ancak SGK geri ödeme kapsamında bulunmuyor." diye konuştu. Kızılırmak, özellikle risk grubundaki kişilerin belirtileri önemsemesi gerektiğini vurgulayarak, "Nefes darlığı, hırıltı, belirgin halsizlik veya bilinç değişikliği görüldüğünde gecikmeden hekime başvurulmalıdır. Ayrıca kreş ve okula giden çocukların, hafif belirtileri olsa bile evdeki yaşlılar ve yenidoğanlar için bulaş kaynağı olabileceği unutulmamalıdır. Hastalık dönemlerinde yakın temas mümkün olduğunca sınırlandırılmalıdır." ifadelerini kullandı.

Suçiçeği virüsünün yıllar sonra yeniden aktifleşmesiyle ortaya çıkan zona, özellikle ileri yaştaki ve bağışıklık sistemi zayıflamış kişilerde ciddi sağlık sorunlarına yol açabiliyor

Zona hastalığında erken tedavinin önemi

Zona hastalığının, çocukluk döneminde suçiçeğine neden olan varisella zoster virüsünün yeniden aktifleşmesiyle ortaya çıktığını belirten Prof. Dr. Şule Güngör, virüsün suçiçeği geçiren kişilerde sinir dokularında sessiz kaldığını ve bağışıklık sisteminin zayıflamasıyla yeniden etkinleşebildiğini söyledi. Güngör, hastalığın özellikle ileri yaşlarda, bağışıklık sistemini baskılayan ilaç kullananlarda ve bağışıklık yetmezliği bulunan kişilerde daha sık görülebildiğini, ancak sağlıklı bireylerde de ortaya çıkabildiğini ifade etti. Zona hastalığının genellikle vücudun tek tarafında, belirli bir sinir hattı boyunca geliştiğini belirten Güngör, en sık göğüs ve sırt bölgesinde görülen hastalığın yüz ve boyun gibi bölgeleri de etkileyebildiğini kaydetti.

BELİRTİLERİ NELER?

Hastalığın çoğunlukla döküntülerden önce başlayan ağrı, yanma, batma ve karıncalanma gibi belirtilerle kendini gösterdiğini aktaran Güngör, bazı hastalarda giysilerin cilde temasının bile rahatsızlık oluşturabildiğini söyledi. Ağrının ardından kızarık zemin üzerinde içi sıvı dolu kabarcıkların geliştiğini belirten Güngör, hafif ateş, baş ağrısı ve halsizliğin de görülebildiğini ifade etti. Özellikle alın ve göz çevresindeki döküntülerin önem taşıdığına dikkat çeken Güngör, göz tutulumunun görmeyi tehdit eden komplikasyonlara neden olabileceğini ve bu durumda gecikmeden tıbbi değerlendirme yapılması gerektiğini vurguladı.

ERKEN ANTİVİRAL TEDAVİ

Zona tedavisinde amaçlarının virüsün çoğalmasını sınırlandırmak, yeni lezyonların oluşumunu azaltmak ve hastalığın şiddetini hafifletmek olduğunu belirten Güngör, asiklovir, valasiklovir ve famsiklovir gibi antiviral ilaçların tedavide kullanıldığını söyledi. Antiviral tedaviden en fazla yararın genellikle döküntülerin başlamasından sonraki ilk 72 saat içinde sağlandığını ifade eden Güngör, bu sürenin geçmiş olmasının tedavinin gereksiz olduğu anlamına gelmediğini belirtti.

AŞIYLA KORUNMAK

Zona hastalarında cilt bakımının önemine değinen Güngör, döküntülerin temiz ve kuru tutulması, kabarcıkların koparılmaması ve cildin tahriş edilmemesi gerektiğini belirtti. Döküntülerdeki sıvıyla temasın, suçiçeğine karşı bağışıklığı bulunmayan kişilerde enfeksiyona neden olabileceğini söyleyen Güngör, kabarcıklar kabuklanıncaya kadar döküntülerin kapatılması ve özellikle hamileler, yenidoğanlar ile bağışıklığı baskılanmış kişilerin temastan korunması gerektiğini ifade etti.

GÖZ NURUNU KORUMA VAKFI
1984'ten günümüze...
Beria Turaç İdealtepe Göz Merkezi

DİYABETİK RETİNOPATİ:
Diyabet Göz Sağlığınızı Tehdit Etmesin

İSTANBUL
Bayrampaşa
Göz Hastanesi
(0212) 467 75 00

İSTANBUL
Beria Turaç
İdealtepe Göz Hastanesi
(0216) 417 20 21

BURSA
Nilüfer
Göz Merkezi
(0224) 364 91 00

KASEV VAKFI DİNLENMEEVİ HUZUREVİ
ÖZEL BAKIM BÖLÜMÜ TESİSLERİ

Alzheimer, parnkinson, felç gibi hastalıklarda yaşlıya
özel bakım uygulayan modern sistemler

Hastane sonrası tıbbi bakımevi ve psiko-sosyal destek çalışmaları

Tatile giderken aile büyüklerinizi gönül rahatlığı ile emanet edebileceğiniz, büyüklerinize güvenle ev sahipliği yapacak bir kurum olarak yanınızdayız.

Tel: (216) 493 57 21 (5 hat) GSM: (533) 657 73 78 Fax: (216) 493 33 57
E-mail: info@kasev.org
Adres: KASEV Vakfı Kâmil Çetin Oraler Kampüsü Edebali Caddesi No: 1
Aydıntepe - Tuzla /İSTANBUL

SİZE YEŞİLLİKLER ARASINDA EŞSİZ DENİZ MANZARASIYLA İKİNCİ BİR HAYAT VADEDİYORUZ.

Huzurevimiz uzman ekibi ile aile büyükleriniz için hak ettikleri özel ilgi ve yaşam standartlarında bir ortam sunmaktadır.

Verilen hizmetler:
• 24 Saat Doktor Hizmeti
• 24 Saat Hemşire Hizmeti
• Fizik Tedavi Merkezi
• Diyaliz Hizmeti
• Laboratuvar Hizmeti
• Vakum Yardımlı Yara Tedavisi Hizmeti
• Konaklama Hizmeti
• Temizlik Hizmeti
• Yemekhane Hizmeti
• Medikal El Ayak Ve Tırnak Bakımı
• Sosyal Etkinlik Ve Faaliyetler

Hizmet Grubu:
Alzheimer
Demans
Geriatri
Palyatif (Yatağa Bağımlı)
Parkinson
ALS
NG (Nazogastrik Sonda) İle Beslenme
PEG (Perkütan Endoskopik Gastrostomi) Bakımı

SEÇKİN YAŞLI BAKIM VE HUZUR EVİ
Altıntepe Mah. Galipbey Cd. Cephanelik Yolu Sk. No: 5 Maltepe
Tel: 0552 388 60 10 - (0216) 388 60 10 / Web: seckinhuzurevi.com.tr

“Bedenim benden sonra da işe yarasın istedim”

Gazeteci ve iletişim danışmanı Sinan Dirlik, bedenini tıp öğrencilerinin eğitimi için bağışladı. Ölümünden sonra da insan hayatına katkı sunabileceği düşüncesinin kendisine büyük bir huzur verdiğini söyleyen Dirlik, beden bağışı kararına dair düşüncelerini anlattı

● **Leyla ALP**

İnsan, var olduğu günden bu yana ölümün elinden kaçamayacağını bilmenin huzursuzluğuyla yaşıyor. Hayatın en keskin gerçeği bir gün nefesimizin sessizliğe karışacak olmasıdır. Ve çoğu insan için ölüm karanlık bir sondur. Peki ölüm bir başkasının yeniden başlamasına yani ferah bir nefes almasına vesile olabilir mi? Evet olabilir. Organ bağışı sayesinde yüz binlerce insana yeni bir hayat hediye edebilmek mümkün. Beden bağışı ile de bilime…

Gazeteci ve iletişim danışmanı Sinan Dirlik, kalbimde ve hayatımda çok özel bir yeri olan, en yakın dostlarımdan biri. Şimdi buraya ona dair güzel birkaç şey yazsam, bana “Ne gerek vardı böyle şeyler yazmana?” diyecek kadar huysuz; canımı emanet edebileceğim kadar güvenilir…

Sinan, 10 Şubat 2026’da bedenini Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi Anabilim Dalı Başkanlığına bağışladı. Organ bağışı haftası vesilesiyle, Sinan’la beden bağışına karar verişini ve izlediği yolları konuştuk.

YAŞAMA VE BİLİME KATKI

● İnsanlar genellikle bedenlerini korumak, yaşlanmasını geciktirmek için çabalıyor. Sen bedenini bağışlamayı seçtin. Beden bağışı fikri hayatına bir anda mı girdi, yoksa zaman içinde olgunlaşan bir düşünce miydi?

Çok yaşlandığında birdenbire ortadan kaybolan, izini kaybettiren bir kedim oldu. Başka vakalar da duydum bununla ilgili. O yüzden çok iddialı konuşmak istemem ama genel kabul, insanın öleceğini bilen tek canlı olduğu yönünde. Ne zaman, nerede, nasıl olacağını bilemesem de bir gün öleceğimi biliyorum. Hayatı çok seviyorum ama sonsuz bir yaşam ister miydim, pek emin değilim. Her güzel şeyin “tadında” bitmesi iyi bir şey sanırım. Ha, ama bir gün sonsuz gençlik ve sağlık iksiri bulunursa o zaman bu düşüncemi yeniden gözden geçirebilirim. (Gülüyor)

Yaş aldıkça bedene bakışın değişiyor sanırım. Kendini, bedenindeki değişimi izliyor; izlerken de düşünüyorsun. Gençken belli belirsiz bir korkuyla gözlemlediğin var olma hâli, yavaş yavaş kendi bedenini ele geçiriyor ve bunun aslında göründüğü kadar korkutucu olmadığını deneyimliyorsun. Bir zamanlar ben de gençtim; şimdi yaşlılığa yürüyen bir insanım ve bu yolculuğun nereye varacağını biliyorum.

Herhangi bir inancım olmadığı için ölüm benim açımdan başka bir yolculuğa kapı açmıyor. Öleceğim ve bitecek! Peki, yaşamım boyunca bana hizmet eden bu beden, bu kabuk ne olacak? Sonuçta yokluğa karışıyorsun, öyle ya da böyle… Ben bu yokluğa karışma öncesi süreci biraz uzatmak, işe yarar kılmak istedim.

Organ bağışı fikri bile çoğu insan için ürkütücü gelebiliyor. Tüm bir bedeni tıbbın hizmetine sunmak ise daha da aykırı bulunabilir. Oysa bir organla birkaç insana hayat verebiliyorsunuz. Bu harikulade! Bedeninizi bağışladığınızda da tıp öğrencilerinin eğitimine yıllar boyunca katkıda bulunabiliyorsunuz. Bir beden üzerinde uzun süre çalışıldığını, çok sayıda tıp öğrencisinin o bedenden anatomi öğrendiğini düşündüm. O öğrenciler hekim olacak, insanlara şifa dağıtacaklar. Benim bedenimden öğrendikleri bilgilerle belki binlerce insanın hayatına dokunacaklar. Bu düşünce bana çok iyi hissettirdi ve kararımı netleştirmemdeki en önemli etken oldu.

● Bilgi edinme sürecinde ne gibi araştırmalar yaptın?

Elimizin altında internet var. Önce beden bağışı nedir, nasıl yapılır, nereye yapılır, bağışlanan beden üzerinde hangi işlemler gerçekleştirilir, bir beden ne kadar süreyle kullanılabilir gibi soruların yanıtlarını araştırdım. Bütün bu bilgileri topladım, kafamda evirip çevirdim. İnternetten edindiğim bilgileri yeterli görmedim; karar vermeden önce işi doğrudan bu alanda çalışan akademisyenlerden öğrenmek istedim. Bana en yakın tıp fakültesinin Anatomi Anabilim Dalı Başkanlığıyla bağlantı kurup onlardan da bilgi aldıktan sonra kararımı netleştirdim.

● Ailen ve yakın çevrenle paylaştığında nasıl tepkiler aldın?

82 yaşındaki annem kararımı dikkatle dinledi ve “Çok mantıklı, ben de isterdim böyle bir karar verebilmeyi ama sanırım benim yapabileceğim bir şey değil” dedi. Diğer aile fertlerim ve kararımı öğrenen arkadaşlarımın hepsi “Çok güzel, çok doğru bir karar” diye yorumladılar. Kimseyi cenazemle uğraştırmayacak olmam da hoşlarına gitmiş olabilir tabii… (Gülüyor)

BEDEN BAĞIŞI PROSEDÜRÜ

● Bağış işlemleri nasıl ilerledi? Nasıl bir prosedürle karşılaştın?

Ben Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi Anabilim Dalı Başkanlığına başvurdum. Bana kararımı beyan ettiğim bir form verdiler. Formda, bilimsel ve eğitsel amaçlı kullanım tamamlandıktan sonra bedenin geriye kalan kısmının nasıl değerlendirileceği ve defin işlemlerinin nasıl yapılacağı konusundaki tercihlerim de soruldu. Tören isteyip istemediğim gibi konular da yer alıyordu. Son derece pratik, işlevsel ve kolaylıkla doldurulabilen bir form hazırlanmıştı.

Bağış işlemi sırasında iki tanık gerekiyordu. Ben annemi ve dayımı tanık gösterdim ki sonradan aile içinde duygusal bir karar değişikliği yaşanmasın.

● Ne kadar sürdü? Ne kadar zamandır bağışçısın?

Formu doldurmak ve Tıp Fakültesi Anatomi Anabilim Dalı Başkanlığına teslim etmek bir-iki saatlik bir işlemdi. Ama benim bağışta bulunduğum Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi Anabilim Dalı Başkanlığındaki personel tanışmak istedikleri için, benimle aynı sırada bağışta bulunma kararı alan çok tatlı, yaşlı bir çiftin de katılımıyla işlem küçük bir partiye dönüştü. Bir araya gelip çayımızı kahvemizi içtik, şakalaştık; fakülte hocaları ve personeliyle sohbet ederek formlarımızı birlikte imzaladık.

10 Şubat 2026’dan beri bağışçıyım. Söylediklerine göre beden bağışlayanlar çok yaşıyormuş bu arada! (Gülüyor)

● Bu kararı cebe koyduktan sonra, sabah uyanıp kahveni içerken hayata bakışında bir şey değişti mi?

Evet. Ben gittikten sonra bile yaklaşık on yıl boyunca (uygun koşullarda 10 yıla kadar değerlendirilebiliyormuş dokular) gencecik tıp öğrencileri bedenime bakacaklar, inceleyecekler, bedenim aracılığıyla pek çok bilgi edinecekler. Sonra da bana dokunan eller binlerce insana dokunarak şifa dağıtacak. Sanırım hayatım boyunca bu düşünce kadar kendimi iyi hissettiren çok az şey olmuştur.

● Sürecin sorunsuz ilerlemesi için ailene özel bir vasiyette veya ricada bulundun mu?

Aileler ölüm anında duygusal kararlar alabilirler. Ben bedenimle ilgili kararı hayattayken, kendi özgür irademle verdim ve bunu resmî olarak kayıt altına aldırdım. Aileme de açıkça bildirdim. Onların kararıma saygı göstereceklerinden kuşkum yok. Bence bu tür kararların önceden alınması ve aileyle paylaşılması önemli. Çünkü ölüm anında kimsenin böyle bir kararı ilk kez duymak zorunda kalmasını istemem.

● İnsanlar genellikle sevdiklerinin mezarını ziyaret etmeye, bir “adres” arzu etmeye alışkındır. Bu kararın senin arkanda bırakacaklarınla ilişkini nasıl şekillendireceğini düşündün mü?

O adres kalbimiz. Ben hiç mezar ziyaret etmem. Ama istisnasız her gece uyumadan önce yitirdiğim tüm sevdiklerimi hatırlar, bazen onlarla konuşurum. Onlar da öyle yapsınlar, eğer hatırlamak isterlerse.

“TOPLUMSAL DAYANIŞMA BİÇİMİ”

● Türkiye’de kadavra bağışı çok yetersiz ve tıp fakülteleri bu konuda zorlanıyor. Sence bu yetersizliğin en büyük sebebi ne?

Muhtemelen en önemli neden bilgi eksikliği. İnsanlar organ bağışını bile yeterince tanımıyor. Kadavra bağışı ise çok daha az bilinen bir konu. Oysa beden bağışı, geleceğin hekimlerinin eğitimine doğrudan katkı sağlayan çok değerli bir toplumsal dayanışma biçimi. Bence önce bu konudaki bilgi eksikliğini gidermemiz, insanların beden bağışının ne anlama geldiğini ve nasıl yapıldığını öğrenmesini sağlamamız gerekiyor.

Organ bağışıyla beden bağışı aynı şey değil; ancak ikisi de insan hayatına ve bilime katkı sunmanın yolları. Bu konuda doğru ve anlaşılır bilgiye erişimin yaygınlaşması önemli.

● Bu kararı almak isteyip de çevre baskısı ya da korkuları yüzünden çekinen kişilere ne söylemek istersin?

Hiçbir şey. Çünkü bu çok kişisel bir karar. Kimseyi bedenini bağışlamaya ikna etmeye çalışmam. Herkes kendi bedeni, ölümü ve inançları konusunda özgürce karar vermeli. Ben yalnızca kendi düşüncemi söyleyebilirim: Zaten toprağa karışıp yok olacaksam, bedenimi daha işe yarar kılabilirim.

● Gelecekte bedenin üzerinden anatomi öğrenecek tıp öğrencilerine ne demek istersin?

İnsanlara şifa dağıtmayı ve bu uğurda ter dökmeyi seçtikleri için onları kutluyor, yolculuklarına eşlik edeceğim için gurur duyuyorum.

Bir bağış, bir hayat

Kadıköy'de Organ Bağışı Haftası kapsamında düzenlenen söyleşide, organ bağışının önemi ve Türkiye'deki bağış oranları konuşuldu

● **Hülya ARSLAN**

Organ nakli bekleyen binlerce insan için bir bağış, yeniden sağlığına kavuşmanın ve hayata kaldığı yerden devam edebilmenin umudu. 3-9 Kasım Organ Bağışı Haftası kapsamında Kadıköy Kent Konseyi Sağlık Grubu ve Diyaliz ve Organ Nakil Hastaları Derneği tarafından bir söyleşi düzenlendi. 7 Kasım’da Caddebostan Kültür Merkezi’nde gerçekleştirilen söyleşide, organ bağışının önemi bir hekimin deneyimleri ve nakil sayesinde hayata tutunan iki kadının hikâyesi üzerinden anlatıldı. Söyleşinin konuşmacısı Op. Dr. Gültekin Hoş, Türkiye’de organ bağışının durumunu ve nakil süreçlerinde yaşananları aktardı. Akciğer nakli olan Aygün Mengelli ile karaciğer nakli olan Fazilet Sönmez ise hastalık süreçlerini ve nakil sonrasında yeniden hayata tutunmanın kendileri için ne ifade ettiğini katılımcılarla paylaştı.

“İNSAN OLMAK YETER”

Söyleşide organ bağışının toplumsal dayanışma ve iyilik meselesi olduğunu vurgulayan Op. Dr. Gültekin Hoş, Türkiye’de organ bağışı oranlarının hâlâ istenilen düzeyde olmadığını söyledi. Organ nakli alanındaki deneyimlerini paylaşan Hoş, şöyle konuştu: “Organ bağışında hâlâ dünyada sonlardayız. 2018’de milyon kişi başına 7,4’e geldik. İspanya ise 48’di. Biz bu meseleye bir dava olarak bakıyoruz. Bu bir hayat tarzı. Biz hep yüzde 1’e oynadık. Bağış bana yüzde 1’i öğretti. O yüzde 1 senin eşin, kızın, annen, baban olduğunda kocaman bir yüzde 100’e dönüşüyor. O bağışlanan yüzde 1, Hakkari’de kalp bekleyen çocuk için hep yüzde 100’dü. Organı konuşmak için sağlıkçı olmak gerekebilir. Organ bağışını konuşmak için insan olmak yeter.”

“İYİ Kİ YAŞIYORUM”

Çocukluğundan itibaren solunum yolu hastalıklarıyla mücadele ettiğini anlatan akciğer nakli olan hemşire ve organ nakli koordinatörü Aygün Mengelli, yaşadığı zorlu süreci şu sözlerle anlattı: “Nakil beklerken bir taraftan ölüme alıştırıyorsunuz kendinizi. Bir taraftan ne olacak diye soru işaretleriniz oluyor. Bana bir organ çıksın diye hiçbir zaman dua etmedim. Hep çocuklara çıksın dedim. Benden daha küçükler var, benden daha çok ihtiyacı olanlar var, evladı olanlar var. Gündelik hayatınız çok zor oluyor. Mesela oksijen cihazıyla yaşarken maskenin uzunluğu kadar hareket edebiliyorsunuz. Benim organ beklediğim dönemde WhatsApp gruplarındaydım. O psikolojiyi yönetmek gerçekten çok zor.”

Hayatını kaybeden bir annenin bağışladığı akciğerle yeniden hayata tutunduğunu anlatan Mengelli, nakil sonrasında yaşadığı ilk anları da paylaştı: “Ben ilk nefesimi görebilen, yaşayabilen çok şanslı bir insanım. Yoğun bakımda hazırlık yapılırken hemşire, ‘Biraz zorlanacaksın, panikleme’ demişti. Çektiler, bende hiçbir şey yoktu ve çok rahattım. O zaman anladım ki esas zor olan nefes alamadığım zamanlarmış.”

“AİLESİNE MİNNET BORÇLUYUM “

Karaciğer yetmezliği nedeniyle uzun süre tedavi gören ve sekiz yıl önce organ nakli olan Fazilet Sönmez, hastalık sürecinde yaşadıklarını anlattı. Sönmez, “Bir yılda 40 kilolara düştüm. İnanılmaz ağrılar çektim ve yatağa bağlı kaldım. Hayatım artık hastanede devam ediyordu. Bir gece yarısı gelen bağışla tekrar hayata döndüm. Ölecektim, ölmedim ve 10 gün ağladım. İnanamadım çünkü yaşayacağımı düşünmüyordum. İyi ki yaşıyorum. Donörüme minnet borçluyum. Ailesine minnet borçluyum.” dedi.

Gönüllülerden gelenler

Kadıköy Belediyesi Gönüllü Evlerinde yeni dönem

Kadıköy Belediyesi Gönüllü Evlerinde 2026–2027 çalışma döneminde görev alacak başkan ve başkan yardımcıları, düzenlenen törenle mazbatalarını aldı.

Kadıköy Belediyesi Gönüllü Merkezi Yönetim Kurulu tarafından gerçekleştirilen mazbata töreninde, Gönüllü Evlerinin yeni dönem çalışma ekipleri bir araya geldi. Törende, 2026–2027 çalışma döneminde görev yapacak başkan ve başkan yardımcılarına mazbataları takdim edildi.

Mazbatalarını alarak yeni dönem görevlerine başlayan gönüllüler, sosyal, kültürel ve toplumsal dayanışmayı güçlendirmeye yönelik çalışmalarını sürdürecek. Yeni dönemde farklı alanlarda gerçekleştirilecek etkinliklerle Kadıköylülerin sosyal yaşama katılımının artırılması ve gönüllülük bilincinin yaygınlaştırılması hedefleniyor.

Yeni çalışma döneminin ilk etkinliklerinde de aktif rol üstlenen Gönüllü Evleri, 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı kutlamaları ve 10 Kasım Atatürk'ü Anma etkinliklerine verdikleri destek ve katkılarla öne çıktı. Gönüllüler, bu anlamlı günlerdeki çalışmalarıyla birlik, beraberlik ve dayanışma ruhunu yansıtarak Cumhuriyetimizin değerlerine sahip çıkan bir gönüllülük anlayışı sergiledi.

Gönüllü Evleri, yıl boyunca sosyal sorumluluk çalışmalarının yanı sıra kültür, sanat ve toplumsal dayanışmayı destekleyen faaliyetlerle de Kadıköylüleri bir araya getiriyor. Gönüllülerin özverili katkılarıyla gerçekleştirilen bu çalışmalar, kent yaşamında paylaşma ve dayanışma kültürünün gelişmesine katkı sunuyor.

Kadıköy Belediyesi Gönüllü Evleri, 2026–2027 çalışma döneminde de dayanışmayı büyüten, toplumsal katılımı güçlendiren, sanat ve kültür faaliyetlerini Kadıköylülerle buluşturan çalışmalarına devam edecek.

Fenerbahçe Gönüllü Evi'nde Çarşamba Söyleşileri başladı

Kadıköy Belediyesi Fenerbahçe Gönüllü Evi'nde düzenlenen Çarşamba Söyleşileri'nin ilk buluşmasında, Qigong eğitmenleri Aylan Günenç ve Alex Kargı, "Beynimle Ben Dost muyuz, Düşman mı?" başlıklı söyleşiyle katılımcılarla bir araya geldi.

Beyin, zihin ve insanın kendisiyle kurduğu ilişki üzerine gerçekleştirilen söyleşide, katılımcılara farklı bakış açıları sunuldu. Aylan Günenç ve Alex Kargı, bilgi ve deneyimlerini paylaşarak zihinsel farkındalık üzerine değerlendirmelerde bulundu.

Etkinliğe sanatçılar Fatih Mühürdar ve Adnan Koç da katıldı. Bilgi ve deneyim paylaşımına olanak sağlayan Çarşamba Söyleşileri, Fenerbahçe Gönüllü Evi'nin yeni dönem etkinlik programında da yer alacak. Her hafta farklı konuların ele alınacağı buluşmalarda, alanında uzman isimler Kadıköylülerle bir araya gelerek bilgi ve birikimlerini paylaşacak.

Kadıköy Belediyesi Fenerbahçe Gönüllü Evi, yeni dönemde de kültür, sanat, sağlık ve kişisel gelişim gibi farklı alanlarda düzenleyeceği söyleşilerle toplumsal paylaşımı ve katılımı desteklemeyi sürdürecek. Her Çarşamba gerçekleştirilecek söyleşiler, farklı konulara ilgi duyan Kadıköylüleri bir araya getirecek.

Bilginin, sanatın ve paylaşımın buluştuğu Çarşamba Söyleşileri'ne tüm Kadıköylüler davetli.

Feneryolu Gönüllü Evi'nde yeni dönem heyecanı

Kadıköy Belediyesi Feneryolu Gönüllü Evi, yeni çalışma döneminin açılışını gönüllülerin bir araya geldiği, dostluk ve dayanışma dolu bir etkinlikle gerçekleştirdi.

Samimi ve sıcak bir atmosferde düzenlenen buluşmada gönüllüler, yeni döneme umut, heyecan ve gönüllülük ruhuyla merhaba dedi.

Feneryolu Gönüllü Evi'nin yeni dönem Başkanı Müge Selvi, açılış konuşmasında önceki dönem başkanına emek ve katkılarından dolayı teşekkür ederek yeni dönemde de birlik ve beraberlik içerisinde çalışmaya devam edeceklerini ifade etti.

Etkinliğe Kadıköy Belediye Başkan Yardımcısı Rasim Emre Fırıncı ve Gönüllü Merkezi Yönetim Kurulu üyeleri katıldı.

Başkan Müge Selvi ve Başkan Yardımcısı Aslı Günel öncülüğünde çalışmalarını sürdürecek olan Feneryolu Gönüllü Evi, yeni dönemde de sevgi, yardımlaşma ve toplumsal dayanışmayı güçlendiren etkinliklerle Kadıköylüleri bir araya getirmeye devam edecek.

Her dikkat dağınıklığı DEHB olmayabilir

Psikiyatri Uzmanı Dr. Emine Kılınç, dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğunun yalnızca odaklanma güçlüğünden ibaret olmadığını belirterek; zaman yönetimi, planlama, dürtü kontrolü ve duygu düzenleme gibi birçok alanı etkileyebildiğini söyledi

● **Simge KANSU**

Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu (DEHB), dikkat süresini, dürtü kontrolünü, planlama ve zaman yönetimi gibi günlük yaşam becerilerini etkileyebilen nörogelişimsel bir bozukluk olarak tanımlanıyor. Genellikle çocukluk döneminde başlayan ancak belirtileri yetişkinlikte de devam edebilen DEHB, kişinin eğitim, iş, sosyal yaşam ve ilişkilerinde çeşitli güçlükler yaşamasına neden olabiliyor. Her dikkat dağınıklığının DEHB anlamına gelmediğine dikkat çeken Psikiyatri Uzmanı Dr. Emine Kılınç, hastalığın nedenleri, belirtileri ve tedavi süreci hakkında bilgi verdi.

"DEHB ZEKÂ GERİLİĞİ DEĞİLDİR"

DEHB'nin yalnızca dikkat eksikliğiyle sınırlı olmadığını belirten Kılınç, "DEHB; dikkat, dürtü kontrolü, zaman yönetimi, planlama ve davranışların düzenlenmesini etkileyen nörogelişimsel bir bozukluktur. Temel sorun dikkatin hiç olmaması değil, gerektiği yerde ve gerektiği süre boyunca sürdürülememesidir. Bireyler ilgilerini çeken konulara uzun süre odaklanabilirken sıkıcı veya zorlayıcı görevleri başlatmakta ve sürdürmekte güçlük yaşayabilir. DEHB; zekâ geriliği, tembellik, irade eksikliği ya da disiplinsizlik değildir. Bireyler normal veya yüksek zekâ düzeyine sahip olsalar da potansiyellerini günlük yaşamlarına yansıtmakta zorlanabilirler." dedi.

Her dikkat dağınıklığı veya unutkanlığın DEHB olarak değerlendirilmemesi gerektiğini vurgulayan Kılınç, "Stres, uykusuzluk, kaygı, depresyon ve zihinsel yorgunluk da dikkati olumsuz etkileyebilir. DEHB'yi diğer dikkat sorunlarından ayıran temel noktalar; belirtilerin çocukluktan itibaren görülmesi, süreklilik göstermesi ve günlük yaşamı belirgin şekilde etkilemesidir. Bu kişiler sık sık geç kalabilir, sorumluluklarını unutabilir ve başladıkları işleri tamamlamakta zorlanabilir. Değerlendirmede belirtilerin süresine, farklı ortamlarda görülüp görülmediğine ve kişinin yaşamını ne ölçüde etkilediğine bakılır." ifadelerini kullandı.

GENETİK ETKİLER GÜÇLÜ

Kılınç, "DEHB, genetik etkilerin güçlü olduğu nörogelişimsel bir bozukluktur ve araştırmalar, DEHB'ye yatkınlıktaki bireysel farklılıkların yaklaşık yüzde 70-80'inin genetik faktörlerle ilişkili olduğunu göstermektedir. Ancak bu oran, DEHB olan bir ebeveynin çocuğunda aynı oranda DEHB görüleceği anlamına gelmez. DEHB tek bir genden kaynaklanmaz; beyin gelişimi, dikkat, motivasyon, ödül sistemi ve davranış kontrolüyle ilişkili birçok genetik faktörün birlikte rol oynadığı düşünülmektedir. Gebelikte sigara veya alkol maruziyeti, prematüre doğum, düşük doğum ağırlığı ve bazı toksik maddelere maruz kalma gibi çevresel etkenler de artmış DEHB riskiyle ilişkilendirilmiştir. Bununla birlikte DEHB, yanlış ebeveyn tutumlarından kaynaklanmaz; aile ortamı, uyku düzeni, eğitim koşulları ve psikososyal stres gibi faktörler daha çok mevcut belirtilerin şiddetini ve kişinin bu belirtilerle baş etme becerisini etkileyebilir." şeklinde konuştu.

Yetişkinlerde DEHB'nin çocuklardaki kadar belirgin fiziksel hareketlilikle ortaya çıkmayabildiğini belirten Kılınç, "Yetişkinlerde DEHB, çocuklardaki kadar belirgin fiziksel hareketlilikle değil; daha çok içsel huzursuzluk, zihinsel yoğunluk, zaman yönetimi sorunları, erteleme, unutkanlık, planlama ve organizasyon güçlükleriyle kendini gösterebilir. Kişi aynı anda birçok işe başlayıp tamamlamakta zorlanabilir, dikkatini sürdürmekte güçlük çekebilir ve günlük sorumluluklarını yerine getirebilmek için diğer insanlardan daha fazla zaman ve enerji harcayabilir. Bu durum zamanla sürekli yetişmeye çalışma ve tükenmişlik hissine yol açabilir. Sabırsızlık, duyguları düzenlemekte zorlanma ve hayal kırıklığına düşük tolerans da tabloya eşlik edebilir." dedi

Çocuklukta fark edilmeyen DEHB'nin yetişkinlikte artan sorumluluklarla daha belirgin hâle gelebildiğini ifade eden Kılınç, "Kişi yaşadığı güçlükleri tembellik, yetersizlik ya da sorumsuzluk olarak yorumlayabilir. Bu nedenle yetişkinlikte tanı konulması, yalnızca tedavi açısından değil, geçmişte yaşanan güçlüklerin anlamlandırılması açısından da önemlidir." diye konuştu.

DİJİTAL YAŞAM DİKKATİ NASIL ETKİLİYOR?

Dijital teknolojilerin dikkat üzerindeki etkilerine de değinen Kılınç, yoğun sosyal medya kullanımının doğrudan DEHB'ye neden olmadığını ancak dikkat sorunlarını artırabildiğini söyledi. Kılınç, "Sosyal medya ve dijital teknolojiler, sürekli değişen ve hızlı ödül sunan uyaranlarla dikkatimizi başka yöne çekerek uzun süre odaklanmayı zorlaştırabilir. Ancak sosyal medyanın doğrudan DEHB'ye neden olduğunu söylemek doğru değildir. " dedi.

DEHB NASIL TEDAVİ EDİLİR?

DEHB'nin uygun destekle yönetilebilen bir bozukluk olduğunu belirten Kılınç, tedavinin kişinin ihtiyaçlarına göre planlandığını söyledi. Kılınç, "DEHB, belirtileri zaman içinde değişebilen ve uygun destekle etkili biçimde yönetilebilen nörogelişimsel bir bozukluktur. Bazı kişilerde hiperaktivite belirtileri azalırken dikkat, organizasyon ve zaman yönetimi güçlükleri devam edebilir. Tedavide ilaç, bilişsel davranışçı terapi, psikoeğitim ve günlük yaşamı düzenlemeye yönelik stratejilerden yararlanılır. Amaç yalnızca dikkati artırmak değil, kişinin yaşam kalitesini yükseltmek, potansiyelini daha iyi kullanmasını sağlamak ve günlük yaşamını kolaylaştırmaktır. Doğru tanı ve uygun tedavi, kişinin işlevselliğinin yanı sıra özgüvenini de olumlu yönde etkileyebilir." şeklinde konuştu.

GELİŞİM TIP LABORATUVARLARI
Kuruluş 1993

Bilgilendirme:
Tanısında büyük güçlükler bulunan Alzheimer Hastalığı konusunda, kan alınarak yapılan çalışmada 6 farklı Alzheimer testi birlikte çalışarak değerlendirme yapılmış ve tanıda doğruluk artırılmıştır.
Bilgi için www.gelisimlab.com.tr adresini ziyaret edebilirsiniz.

www. gelisimlab.com.tr gelisim@gelisimlab.com.tr
facebook.com/gelisimtiplab
instagram.com/gelisimtiplab

MERKEZ VE ŞUBELERİMİZ:
MERKEZ: Bağdat Cad. No:28 Kızıltoprak, Tel: (0216) 349 51 51
Feneryolu: Recep Peker Caddesi No:23/A Kızıltoprak Tel: (0216) 345 46 51
Şaşkınbakkal: Bağdat Cad. No:367/3 Tel: (0216) 385 02 89
Kadıköy: General Asım Gündüz Cad. No:8/11 Kat:1 Tel: (0216) 418 00 88
Göztepe: Fahrettin Kerim Gökay Cad. No:175/5 Tel: (0216) 566 27 75
Nişantaşı: Valikonağı Cad. No:64/2 Nişantaşı Tel: (0212) 231 49 67
Haseki: Millet Cad. No:21/3 (Haseki Hst. yanı) Tel: (0212) 529 89 79
Acarkent: 0537 9742385 / **Ataşehir:** 0537 9742472 / **Kurtköy:** 0539 4422093

BULMACA *Hazırlayan:* **Mustafa Başaran / bilmececi@hotmail.com**

KELİME AVI BULMACA

Y	İ	Y	İ	N	N	C	E	M	S	E	T
R	U	P	A	V	O	T	R	E	N	E	E
T	F	R	E	N	O	L	A	D	K	İ	M
L	A	E	O	D	R	B	A	N	Y	V	E
K	İ	K	N	T	A	Y	E	B	E	İ	T
A	N	A	S	R	O	B	K	S	U	A	R
Ğ	L	H	A	İ	A	M	P	I	K	N	O
N	R	A	T	A	K	A	I	N	Z	İ	Ş
I	T	P	İ	K	A	P	A	İ	H	A	A
S	Y	A	Y	L	I	Z	İ	Z	İ	N	K

Aşağıdaki sözcükleri bulmacada arayın ve bulduklarınızı karalayın. Geride kalan harfler bir şairin dizesini oluşturacaktır.

ARABA
BALON
CEMSE
KAĞNI
KATAR
KIZAK
LANDO
METRO
MOTOR
PİKAP
TAKSİ
TEKNE
VAPUR
VESPA
YAYLI
ZANKA
TREN

SUDOKU BULMACA

2	3							9
						5	3	7
			4	3	8			
			9	5	1			
						9	2	
	1	7						
6		4	3					
		1				4	7	
		5	6		9			

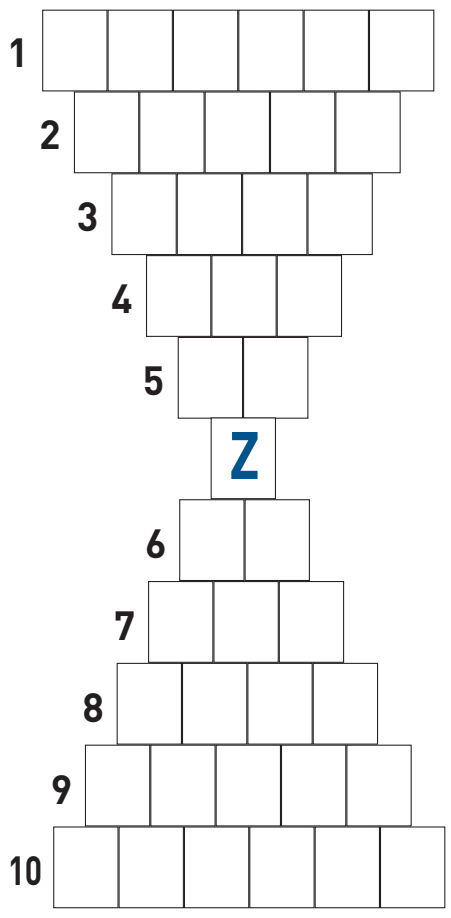
		4					9	1
		9						5
		5		3	6			
			1	7		5		
4	8	7						
						2		8
5			4		1	7	8	
7	4		8					
1	6		5				4	

				9		1	3	8
				6		9		
7		4		8				
3	6							1
5	7				6			2
			5	7	2			
						3	8	
			9		4			
2		1					7	

		4	7			9		1
			6			8		
		3	1			4		
8					5		7	
					4		5	
2	7							
7	1			3				
3			9	1				8
				2				6

Her satır, her sütun ve 3x3'lük her kutuya, 1'den 9'a kadar rakamlar yerleştirilecektir.
Her satır, her sütun ve 3x3'lük kutu bölümlerinde 1'den 9'a kadar sayılar bir kez kullanılacaktır.

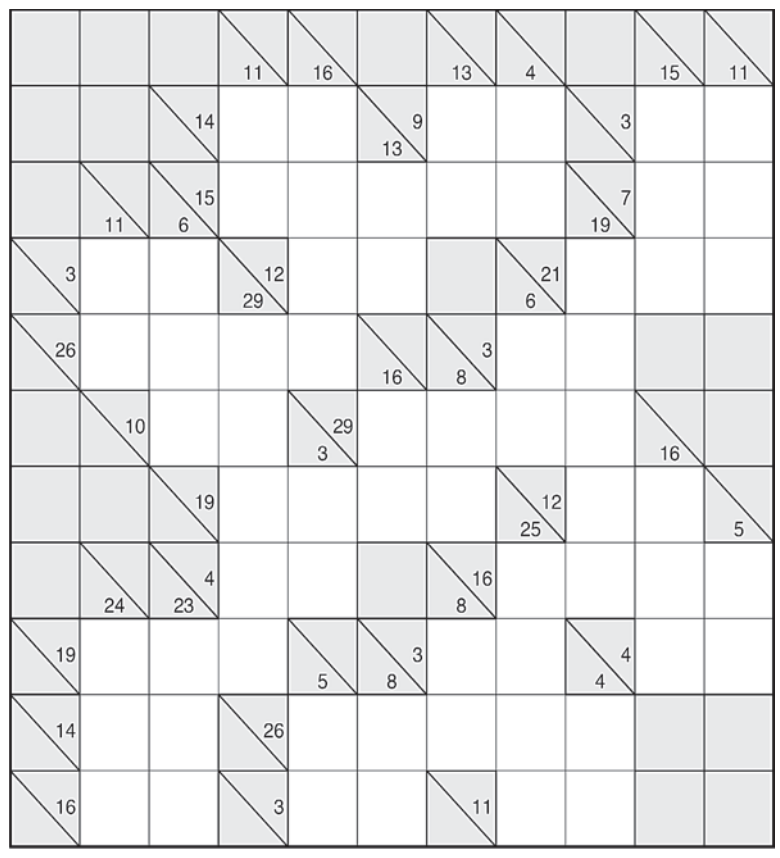
KUM SAATİ

Tanımlara uygun yanıtları yerlerine yerleştirin. **Z** harfini ipucu olarak veriyoruz. **Z**'den başlayarak yukarıya ve aşağıya doğru sözcüklere birer harf ekleyerek diğer sözcükleri oluşturacaksınız.

1. Öfkelenmek, sinirlenmek.
2. Tersanelerde üzerinde gemi yapılan, onarılan veya gemiyi suya indirip sudan çıkarmaya yarayan ızgara.
3. Nevale, gıda.
4. Bir diş türü.
5. Yeterli olmayan.
6. İpucu.
7. Bir uyarı aracı.
8. Tokat'ın bir ilçesi.
9. Pislik.
10. Orta Amerika'da bir ülke.

KAKURO BULMACA

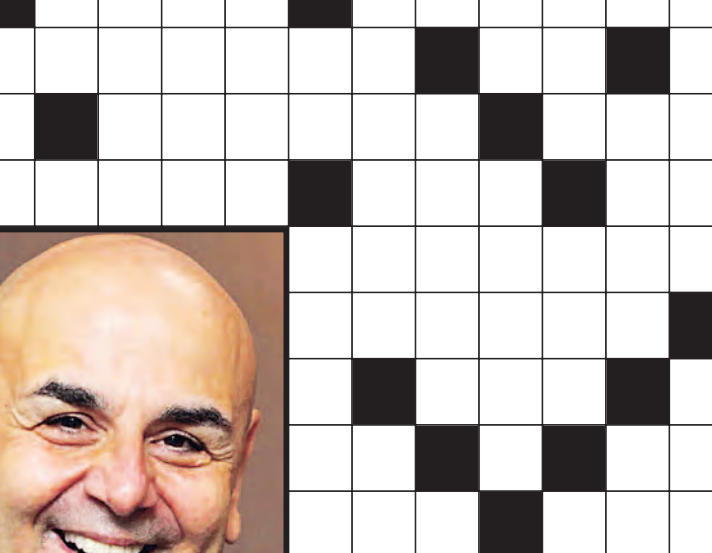

Kurallar basit. 1-9 arası rakamları kullanarak, boşlukları doldurun. Bunu yaparken karelerin toplamının, bağlı hücredeki sayıya eşit olmasını sağlayın ve bir rakamı sadece bir kere kullanın.

ÇÖZÜMLER

KUM SAATİ
1. Kızmak. 2. Kızak. 3. Azık. 4. Azı. 5. Az. 6. İz. 7. Zıl. 8. Zile. 9. Zebil. 10. Belize.

KELİME AVI BULMACA
Yiyin efendiler yiyin;
bu han-ı iştiha sizin.

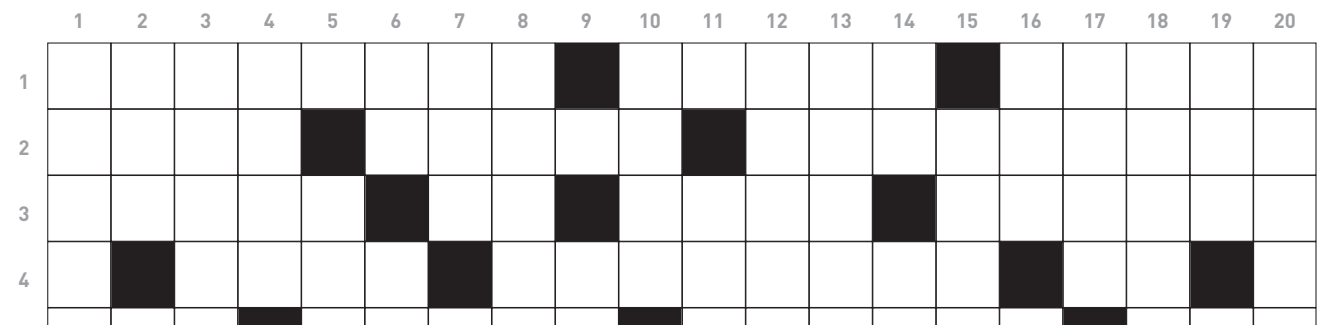
KARE BULMACA

SOLDAN SAĞA

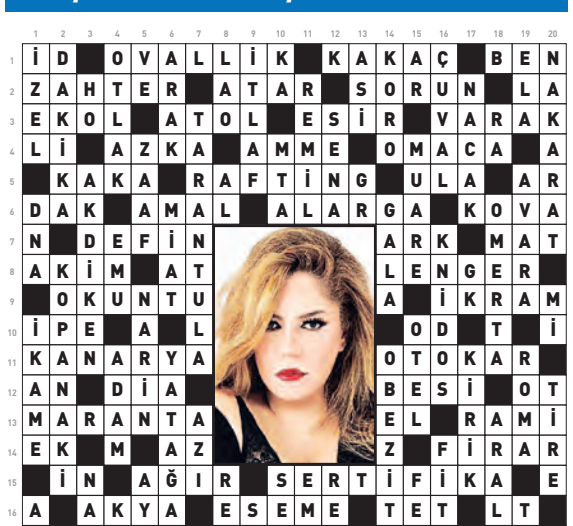
1. Atı hızlı sürmek, koşturmak - Yapacak bir işi olmayan, boş duran kimse - "Nedim ....." (fotoğraftaki tiyatro sanatçısı) **2.** Tazeliği geçmiş - Bir düşünceye gönülden bağlı bulunma - Birbiriyle geçinemeyen gemi tayfası **3.** Gönül bağı - Su - Gemi içini aydınlatmaya yarayan, içinde zeytinyağı bulunan siperli fener - Arkalıksız küçük iskemle **4.** Uluslar arası Güreş Federasyonu - Sinirlilik - Kurçatovyum simgesi **5.** "..... Sunal" (aktör) - Avrupa'da bir başkent - Yansıma, piyasada etki - İyice yanarak ateş durumuna gelmiş kömür veya odun parçası **6.** Seyelan - Hayvansal besin maddesi - Toplanan süprüntüleri alıp atmak için kullanılan kürek - Kısa yazı - Uzaklık anlatan kelime **7.** İnce urgan - "..... Özcan" (aktör) - Ateş, baş ağrısı, burun tıkanıklığı ve akıntısı ile beliren yüz sinüslerinin iltihaplanması **8.** "Barış ....." (aktör) - Bir yerde oturma **9.** Bir işteki engelleri yenme kararlılığı - Bir nota - Tema **10.** Bir sebze türü - Genişlik - Soru sözü **11.** Hitit - İsim - Müsabaka - Yenecek kadar olgun olmayan meyve, olmamış **12.** Hak - Yetersiz miktarda - "..... Öztürk" (aktris) **13.** İstanbul'un eski adlarından biri - İsyankar - Hane **14.** Dar, kalın tahta - İlkel benlik - Bitkisel kökenli bir yiyecek yada içeceğin damakta algılanan hoş kokusu **15.** Bağırsaklar - Eski Türklerde kutsal hekim - Yaradılış, öz nitelik **16.** Güney Afrika'nın plaka işareti - Bir şeyin ilk kez yetiştiği, göründüğü yer - Kanun - Kalın değnek **17.** Az masraflı, hesaplı, iktisadi - Küçük sözlük **18.** Parlak kırmızı renkte, billurlaşmış, saydam bir alüminyum oksidi olan değerli bir taş - Olumsuzluk ön eki - Serbest bırakma - İnce yapılı nazenin - Geçmiş zaman belirten kelime **19.** Sonsuz, ölümsüz - Sağlıklı - Az süren, uzun olmayan - Oksijenli asitlerin alkollerle birleşmesinden oluşan sıvılar **20.** Bir nota - Omurgayı oluşturan kemiklerden her biri - "Bir şeyin olmasına çok az kalmak" anlamına gelen söz - Mızrap.

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1. Yumuşak ve hafif, odunu doğramacılıkta kullanılan bir Afrika ağacı - Anlatım, deyiş - 30° kuzey ve 30° güney paralelleri çevresindeki dinamik yüksek basınç kuşaklarından, ekvatora doğru olan rüzgâr **2.** Genellikle Hindistan'da dokunan, özel motifleri olan değerli bir yün kumaş - Bolivya'nın başkenti - Kaygı - Tehlikeli sarp geçit **3.** Ulaşım yollarının yayalar ve her türlü taşıt tarafından kullanılması, gidiş geliş - Akışkanlık - İspanyolların sevinç nidası **4.** Tepi - Uzaklaşma, uzama - Rus Kazakların başbuğuna verilen ünvan - Bir nota **5.** Kekliğin boynundaki siyah halka - Bir hitap ünlemi - Ankara'nın bir ilçesi - Yazanı, yapanı, söyleyeni bilinmeyen **6.** Bir nota - Bunama - Madenle ilgili, madensel - Görme engelli **7.** Bir kara yumuşakçası - Üstten sağa doğru eğik olan basım harfi - Sağaltım, terapi - Aşamasız asker **8.** Dik yokuş - İki ülke arasında yapılan alışverişin karşılıklı olarak malla ödenmesi **9.** İyi niyetli, art niyetsiz - Satrançta bir taş - Altın **10.** Bir tür susamsız, kalınca, yağlı çörek - Ekvator kuşağındaki otsu bitkilerle kaplı çayırlar **11.** Safran, amber ve misk karıştırılarak yapılan güzel bir koku - Bir elektroliz aygıtındaki artı kutup **12.** Sığ sularda yaşayan bir balık - Kiloamper (kısa) **13.** Gösteriş, şatafat - Yapacağı işi bilen, dikkatli ve tetikte olan **14.** Eski Mısır'da evrensel güç - Gazete ilavesi - Güzel sanatların dalı olarak yansıtılmaya uygun olan filmleri gerçekleştirme ve yaratma sanatı - Sığ sulardaki çalılıkların dibinde yaşayan küçük balık **15.** Bitki bilimi - Bakış, bakma, göz atma - Hız **16.** Su Altı Taarruz (kısa) - Bir veya iki çalgı için yazılmış, üç veya dört bölümden oluşan müzik eseri - Doğu Afrika'da bir ülke **17.** Saçma - Tugayla kolordu arasında yer alan birlik - Yüz, çehre - Edirne'nin bir ilçesi **18.** Tadı kekre olan meyve - Kötüleme, yergi - Helyumun simgesi - Bir aygıtın gereken işi yapabilmesi durumu - Mühendis cetveli **19.** Karışık renkli - Kulak iltihabı - Mektup - Favori - Bilim, bilgi **20.** Bir şiirin içinde iki veya daha çok kez tekrarlanan bölüm - Gökle ilgili, göğe ilişkin - Eski Arapların Recep ayında kestikleri kurban.

GEÇEN SAYININ ÇÖZÜMÜ

Adres: 19 Mayıs Mahallesi.
Sultan Sokak No:28 Kat: 2
Mühürdar Fuat Bey Konağı
Kadıköy / İSTANBUL
Tel: (0216) 348 70 60
İlan/Reklam: (216) 345 82 02
E-posta: gazetekadikoy@gmail.com
Dağıtım: Mehmet Gündoğdu
(0532) 727 01 07

www.gazetekadikoy.com.tr

GazeteKadıköy

Yıl: 27 / Sayı: 1367 HAFTALIK BAĞIMSIZ YEREL GAZETE 13 – 19 KASIM 2026

Güllü Agop'tan önce Şark Tiyatrosu vardı

BERKEN DÖNER
berkendoner@gmail.com

Osmanlı'da modern tiyatronun kuruluş hikâyesi, Güllü Agop'tan önce Hasköy'de başlayan bir tiyatro girişimine uzanıyor. Nesim Ovadya İzrail'in ekim ayının başında Kor Kitap tarafından yayımlanan Osmanlı'da Tiyatronun Başlangıcı: Şark Tiyatrosu – Anadolu'da Tiyatronun İlk Adımları adlı kitabı, Ermeni sanatçıların Osmanlı tiyatrosunun kuruluşundaki öncü rolünü ele alıyor. Hasköy'den Pera'ya uzanan bu süreci inceleyen İzrail, kadın oyuncuların sahneye çıkışından tiyatronun Anadolu'ya yayılmasına, siyasal baskılardan Ermeni sanatçıların tiyatro yaşamından dışlanmasına kadar uzanan bir tarihsel dönemi mercek altına alıyor.

Osmanlı ve Türkiye tiyatro tarihi üzerine araştırmalarıyla tanınan Nesim Ovadya İzrail, yeni kitabında modern tiyatronun kuruluş yıllarına odaklanıyor. Daha önce Şahinyanlar, Aşod Madatyan ve Mardiros Mınakyan üzerine çalışmalar yayımlayan İzrail, yaklaşık yirmi yıla yayılan araştırmalarını bu kez 19. yüzyılın ortalarına taşıyor. Yazar, Şark Tiyatrosu'nun kuruluşunu ve gelişimini incelerken Osmanlı tiyatro tarihinin Güllü Agop merkezli yerleşik anlatısını da sorguluyor.

Hasköy'den Pera'ya uzanan başlangıç

Şark Tiyatrosu'nun temelleri, 1858'de Hasköy'deki Nersesyan Okulu çevresinde yürütülen tiyatro faaliyetleriyle atıldı. Ermeni girişimcilerin desteğiyle profesyonel bir yapıya dönüşen topluluk, 6 Ocak 1859'da Vasag gam Anidzyal Indanik (Hain yahut Lanetli Aile) adlı Ermenice oyunu sahneledi. Hasköy'deki tiyatro binasının Naum Tiyatrosu'nun sahip olduğu imtiyaz nedeniyle yıktırılmasının ardından faaliyetler Pera'ya taşındı. Şark Tiyatrosu, 26 Aralık 1861'de kendi salonunun açılışını gerçekleştirdi. Mıgırdiç Beşiktaşlıyan, Srabyon Hekimyan ve Bedros Mağakyan gibi isimlerin öncülüğünde gelişen topluluk, yalnızca oyun sahnelemekle sınırlı kalmadı. Oyuncular yetiştirdi, farklı dillerde temsiller verdi ve yeni tiyatro topluluklarının oluşmasına zemin hazırladı. İzrail, bu faaliyetleri Osmanlı'da profesyonel tiyatronun kurumsallaşmasının temel aşamalarından biri olarak değerlendiriyor.

Kadınların sahnedeki öncü rolü

Kitabın önemli başlıklarından birini kadın oyuncuların tiyatro yaşamına katılması oluşturuyor. Osmanlı'da kadınların sahneye çıkmasının toplumsal engellerle karşılaştığı bir dönemde Arusyak Papazyan, profesyonel tiyatronun öncü kadın oyuncularından biri oldu. Arusyak ve Ağavni Papazyan kardeşlerin yanı sıra Yebros Gömrükcıyan ve Maryam Dzağigyan'ın sahnedeki varlığı, kadınların tiyatroyu bir meslek olarak benimsemesinin önünü açtı. İzrail, bu gelişmeyi yalnızca tiyatro tarihi açısından değil, Ermeni toplumunun modernleşmesi ve kadınların kamusal yaşama katılması bakımından da değerlendiriyor.

Siyasetin gölgesinde tiyatro

Şark Tiyatrosu'nun gelişimi, dönemin siyasal koşullarından bağımsız ilerlemedi. Ermeni toplumundaki anayasal hareketler, yükselen ulusal bilinç ve Osmanlı yönetiminin politikaları tiyatro faaliyetlerini doğrudan etkiledi. Şark Tiyatrosu, 1867'de Osmanlı yönetimi tarafından kapatıldı. İzrail, kitabında Şark Tiyatrosu ile Güllü Agop'un yönetimindeki Osmanlı Tiyatrosu arasındaki kültürel ve siyasal farklılıkları da inceliyor. Ermenice tiyatroya ağırlık veren Şark Tiyatrosu ile Türkçe repertuvarı genişleten Osmanlı Tiyatrosu arasındaki ayrım, dönemin farklı kültürel yönelimlerini görünür kılıyor. Çalışma, tiyatronun İstanbul dışındaki gelişimini de ele alıyor. Trabzon, Van, Erzurum, Harput, Sivas ve Adana gibi merkezlerde yürütülen faaliyetler üzerinden Ermeni sanatçıların Anadolu'da modern tiyatro kültürünün yaygınlaşmasındaki rolü inceleniyor.

Ermeni sanatçıların tiyatrodan dışlanması

Kitabın dikkat çekici bölümlerinden birini Ermeni sanatçıların Osmanlı tiyatrosundan dışlanma süreci oluşturuyor. İzrail, Ermenice temsillere getirilen yasakları, sansür uygulamalarını ve milliyetçi politikaların tiyatro kurumları üzerindeki etkilerini değerlendiriyor. Darülbedayi'nin kuruluş sürecini de bu çerçevede ele alan yazar, Ermeni sanatçıların zamanla tiyatro yaşamından uzaklaştırılmasının sonraki dönemlerde tarih yazımına nasıl yansıdığını tartışıyor. Osmanlı'da Tiyatronun Başlangıcı: Şark Tiyatrosu – Anadolu'da Tiyatronun İlk Adımları, modern tiyatronun kuruluşunda Ermeni sanatçıların üstlendiği rolü ortaya koyarken, Osmanlı'dan Cumhuriyet'e uzanan tiyatro tarihinin hangi aktörler üzerinden anlatıldığı ve hangi katkıların geri planda bırakıldığı sorularına da odaklanıyor.

"Muhteşem İstanbul'un Muazzam Kütüğü"nden Kadıköy Havadisleri 15

Hazırlayan: Gökçe UYGUN

Ünlü tarihçi ve yazar Reşad Ekrem Koçu'nun kült eseri İstanbul Ansiklopedisi, geçen sene çevrimiçi erişime açıldı. Garanti BBVA tarafından kurulan Salt'ın Kadir Has Üniversitesi ile ortaklaşa yürüttüğü Reşad Ekrem Koçu ve İstanbul Ansiklopedisi Arşivi projesi kapsamında hazırlanan istanbulansiklopedisi.org sitesinde, yarım kalmış ansiklopedinin G harfine kadarki basılı ciltleri ile 40 bini aşkın belge bulunuyor. Biz de; sokaklardan mimari yapılara, mühim ya da sıradan şahıslardan şehrin âdetlerine, tarihî olaylardan şehir efsanelerine dek pek çok konunun işlendiği bu "Muhteşem İstanbul'un Muazzam Kütüğü"nden Kadıköy havadislerini sizlerle paylaşıyoruz.

"Çınaraltı Kahvehâneleri" başlıklı kupür / Hüsnü Kınaylı

İstanbulun bâzı semtlerinde, bağçesinde yahud önünde bulunan bir veya birkaç ulu çınara nisbetle "Çınaraltı" adı ile şöhret olmuş kahvehâneler vardır; yaz ve kış açıkdırlar, kış müşterileri, müdâvimleri semt halkıdır, yazın ise İstanbulun her tarafından sûreti mahsûsada gelenler olur; bilhassa Pazar günleri büyük kalabalık toplanır; bu arada halk ağzında kahvecilerin gayet hünerli çay demlediği, pek zevkli nargile doldurdukları gibi sözler de dolaşır. Bu kahvehânelerden bazıları şunlardır:

Emirgân Kahvehâneleri - Son onbeş yıldan beri Emirgân Çınaraltı Kahvehânelerinin şöhreti bütün İstanbulu tutmuştur, hattâ memleketin her tarafına yayılmışdır; yazın taşradan gezmek veya ticarî temaslar için gelenler bu kahvehânelere muhakkak uğrarlar; Pazar günleri ise trafiği aksatacak mahşeri bir kalabalık toplanır. Keyf ehli, zevk ehli yeri olmakdan çıkmış, nümâyiş yeri olmışdur. 1950 den sonra türemiş "ne oldum delisi" bir sınıfın türlü tiplerinin müşahedesi için gidilecek yerdir.

Beylerbeyi Kahvehânesi- Boğaziçi'nin Anadolu yakasında Beylerbeyinde, Vapur İskelesi ile Cami arasındadır; köşebaşındaki kahvehânenin önünden yol geçer ve yolun ötesinde de, küçücük bir meydan çeşmesi ile bezenmiş deniz kenarında çınaraltı eski bir namazgâh yeri vardır ki, kahvehânenin bağçesi olmuşdur. Elhak ki dinlenme, sohbet, deryâ seyri yeridir.

Çengelköyü Kahvehânesi - Eski Pazar kayığı İskelesi önündeki meydancığı tamamen dalları altına almış, İstanbulun en ulu çınarının altındaki kahvehânedir; hâlen dâîmî müşterileri bu köyün meşhur bostanlarının bağçıvanları ile kayıkcılarıdır. Arada târihî çınarı görmeye gelenler de bulunur. Erbâbı zevk ayapı alışdırılır ise İstanbul'un lebi deryâda en güzel kahvehânesi olacakdır;, önünden yol geçmemesi ayrıca imtiyazdır.

Kozyatağı Kahvehânesi- Büyük bağçesi, ulu çınarları ve bir havuzu ile meşhur bir kahvehanedir.

Bulgurlu Kahvehânesi - Bu isimli köyde meşhur ulu çınarların altında yaz sefâsı tanınmış yerlerdendir

"Eski Göztepe" başlıklı kupür

Ya, Kadıköy tariki ihtiyar edilerek, 4 veya 5 numaralı tontona rakiben, hayli müddet derya üzerinde kalındıktan sonra semti maksuda gelinir, ve yahut 11 numaralı emektardan ve ya iki başlı lâkabile maruf 21 numaralı sefinei meşhureden Haydarpaşa iskelesine inilirdi.

O zaman, dalga kıranın, büyük İstasyonun, etraftaki binaların ve ağaçların yerlerinde yeller esiyor, daha doğrusu mevceler temevvüç ediyor; her taraf deniz, derya.

İskele, Üsküdar geçit mahallinin daha berisinde; vapurdan inilince, eski istasyonun önüne doğru yürünür; yanları boydanboya yekpare basamaklı, her bölmesi kapılı, eski biçim vagonlara binilir ve adım atılırken, bir miktar da ibrazı maharet ve çalâki edilirdi.Tren, hareket çanını çalıp daha düdüğünü öttürmeden, kondüktörler bermutat, bülentavaz ile seslenirler. Fakat, şimdiki gibi tamam! diye değil ha!.. (…) Hat tek olduğundan, yukarıda gelecek şimendüferle karşılaşmak lâzımya. Bu sebeple, alaturka adı Feneryolu, alafranga ismi (Bifürkasyon) olan mevkifte bir müddet aram edilir. Yol bayırca olduğundan, yavaş yavaş Göztepeye takarrüp olunur. (…) İstasyonun solunda, her köşesi loş, her bucağı taflanlı Yaninin gazinosu, sağında, bir kudema kahvesi mevcuttu. Bu günkü gibi, yarım saatte bir tren mevcut olmadığından, paşalar, beyler bahçeye kurulurlar; daha mütevazı takım da, çardaklı kahvedeki asmanın altına toplanırlar. Gelsin cıgara, nargile, kahve... iki bir, dubara, düşeş!... İspatinin kızı, maçanın bacağı, kupanın beyi!... Dereden tepeden hoş beş, afakî sohbet!...

Hali hazırdaki köprü yerinde, açılır, kapanır bir geçit vardı. Sonra bu korkuluklar, renköyündeki tertibatla indirilip kaldırılmağa başlandı.

Camiin ve polis karakolunun yeri tarla. Boyacı barakasının arkasındaki dükkânda, Ziver efendinin bakkaliye mağazası; karşıda bir Karamanlı bakkal, bir kasap, bir Serzevatçı; kırtasiyeci, Menahimin yerinde aktar Aleksi, yanında tulumba tamircisi İsmail efendi, uşak kahvesi.

Eczane yoktu; dağlara, taşlara, işi eczaneye düşen, tabanları yağlayıp Erenköyündeki Hosdikyanı boylardı.

Bir tarihte, istasyonun yanındaki gazinoda, geceleri, ince saz terennümsaz olur, etrafa mezbulen anason rayihaları intişar ederdi.

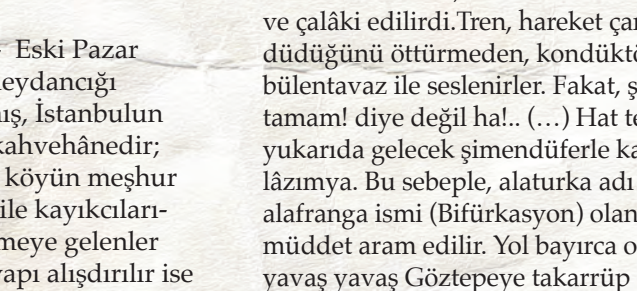
Civarın beyleri, paşaları arasında kendini fazla veheme kaptırmamış olanlar, saza ikbal buyurup Tatyozun kemanını dinlerler ve taflanların arasında çakıp çakıştırırlardı. Cicimini, seccadesini kapan hanımlar da, camiin bulunduğu tarlaya pıtraık gibi yayılırlar, çoluk çocuk gürültüsü, koşuşması arasında karşıdan güya fasıl dinlerlerdi.

"Bugünden, Dünden Şaşkınbakkal" başlıklı kupür / Sermet Muhtar Alus

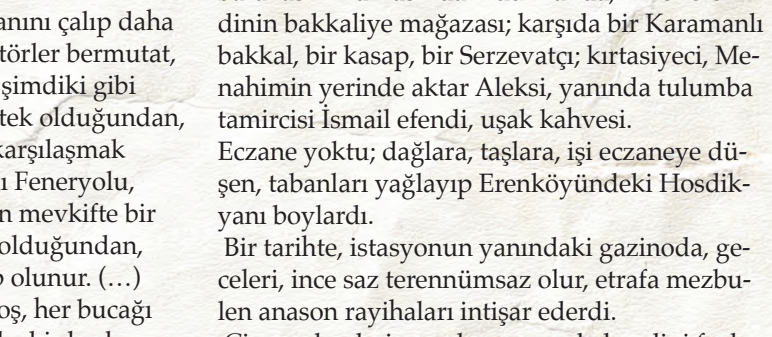
Hıristiyanların baş mesiregâhı Bolbedros — Oradaki şenlik; tamah edilecek tarafın kıtlığı — Yemekle Bolbedrosa revan oluşumuz — Çektiğimiz çile — Misafir hatunun mehtapta şemsiye açışı — O tarihte Şaşkınbakkalın öteleri nasıldı? Malûm ya, Kadıköyle Bostancı arasındaki asfalt yol da, eski Bağdat caddesi üzerindedir. İkinci Sultan Hâmid zamanında 1899 dan 1905 e kadar altı yıl Maliye Nâzırlığı eden Ahmet Reşat Paşanın, bir ameliyat neticesinde ölen kızı Suad hanım namına yaptırdığı cami dolayısıyla Suadiye adını alan, Cumhuriyet devrinde kıyısına gazino, plâj kurulduktan sonra kalabalıklaşan, cıvılvılleşen semtten evvel gelir.

Ötedenberi oraya Şaşkınbakkal denirdi. Eskiden de ufak bir çarşısı, bakkal, kasap, manav kabilinden bir kaç dükkânı bulunurdu ama bakkalı şaşkın mı idi bilmem?

Bildiğim şu ki sağda solda tek tük ev vardı. Darsaadet Adliye müfettişi ve Ceridei Adliye sermuharriri Yusuf Şetvan bey arduaz çatılı, gümüşî boyalı köşkünü daha yaptırmamıştı. (…) Bugün (Çınar dibi) denilen Dümbüllü

İsmaillerin, başkalarının; tulûat oynadıkları meydancığa bizim çocukluğumuzda Bolbedros derlerdi. O acayip lamın nereden türediğini, Bedros ağanın kim olduğunu, Bol kelimesinden murat ne idüğünü bilene rastlamadım. Mevki, o vakit de çınarlık, gölgelik. Pazar günleri Üsküdar, Kadıköy yakası hıristiyanlarının baş mesiregâhıydı. Kadınlı erkekli, çoluk çocuklu Rum, Ermeni, aileleri, nevaleleri düzerek faytonlara, talikalara, muhacir tentellerine binip erkenden Bolbedrosa damlarlar, ortalık hınca hınç kesilir, ağaçların altı insanla kaynardı. Kimi duzikoyu, mandolinlerle gelsin rumca şarkılar; lâtarnayı gürlete gürlete polkalar, kasap havaları, hora tepişler. Öbür tarafta keman, ud, lâvta ile türküler; kalkıp kalkıp göbek kıvırışlar. (…) Bolbedrosun nesine tamah ederlerdi, anlayabilirsen anla. İçilecek suyun tek katresini

arama; hasırları beraber taşıyacaksın; tükendi mi kuyuya yanaşacaksın. Denize, deryaya kırlara karşı gönül ferahlatacak manzara da yok. Kuytu, kûhi içe kasvet bastıran bir mahal. Ne poyraz vurur, ne lodos; yaprak kımıldamaz. Sıcaktan bört, dil alta çıkar, hamam halvetindeymiş gibi habire ter dök dur. Hafta arasının tenha günlerinde civarlılar, Alemdağı, Kayışdağı, Karaman çiftliği gibi uzaklara gitmeği zahmetli gören bazı hanımlar, beyler, yakınlığı sebebiyle oraya düşerdi. (…)

